

ХҚКО-ҒА ТЕСТТІ БІР РЕТТЕН ҚАЛАЙ ТАПСЫРУҒА БОЛАДЫ

2025

КЕАҚ «АЗАМАТТАРҒА
АРНАЛҒАН ҮКІМЕТ»

ЭЛЕКТРОНДЫ НҰСҚА

АЛҒЫСӨЗ	3
АВТОР ТУРАЛЫ	4
КІТАПТЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ:.....	5
ТЕСТІЛЕУГЕ ДАЙЫНДАЛУ КЕЗІНДЕГІ ҚАТЕЛІКТЕР.....	6
МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕ ДАЙЫНДЫҚ БОЙЫНША САЙТТАР	7
МӘТІНДІ ЖЫЛДАМ ЕСТЕ САҚТАУ ТӘСІЛДЕРІ.....	9
ХҚКО-ға тестілеу бағдарламасы	11

НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ АКТІЛЕР:

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы	12
Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы	26
Дербес деректер және оларды қорғау туралы	41
Акционерлік қоғамдар туралы.....	50

© Асқар Есімсейітов, 2025. Осы туындының барлық материалдары (оның ішінде дизайн) авторлық құқық нысандары болып табылады. Құқық иеленушінің алдын ала келісімінсіз ақпарат пен нысандарды көшірмелеуге, таратуға (оның ішінде Интернеттегі басқа сайттар мен ресурстарға көшірмелеу арқылы) немесе кез келген басқа да пайдалануға тыйым салынады. «Авторлық құқық және жапсарлас құқықтар туралы» Қазақстан Республикасының 1996 жылғы 10 маусымдағы Заңымен қорғалған.

АЛҒЫСӨЗ

Қымбатты оқырман, бұл менің «ХҚКО-ға (ЦОН) тестті бір реттен қалай тапсыруға болады» атты кітабымның төртінші шығарылымы, өткен жылы менің кітаптарымның және ұсыныстарымның арқасында көптеген клиенттер мемлекеттік қызметке кіру кезіндегі сынақтан сәтті өтті.

Бірақ менің еңбек қызметім бұрын Халыққа қызмет көрсету орталықтарымен тығыз байланысты болғандықтан, сіздер үшін сонымен қатар "Азаматтарға арналған үкімет" КЕАҚ-та жұмыс істеу үшін қажетті көмекші материалды іске қостым.

Сондықтан мемлекеттік қызметке тест дайындау және әзірлеу тәжірибем болғандықтан, бұл кітап Сізге жұмысқа орналасуға арналған тесттерге оңай дайындалуға және тапсыруға көмектеседі деп сенемін.

Қазір интернеттегі тесттер тез ескіреді және Сізге тестілеу кезінде шынымен кездесетін сұрақтардың төмен пайызын алады. Сондықтан әрқашан барлығына бірінші кезекте **«Заңдарды оқыңыз»**, содан кейін ғана өткен материалды бекіту үшін тестілеуге уақыт жұмсаңыз деп айтамын.

Менің қағидам: Заңды білсең – тестті тапсырасың!

Кітапта мен әр заңды өңдеп, 50 және одан да көп пайызға қысқарттым, енді Сізге артық және қажетсіз ақпаратты оқып, басыңызды ауыртудың қажеті жоқ, мен Сізге әдістемелік көмек көрсету үшін осы жұмысты жасадым.

2025 жылы [kyzmet.kz](http://www.kyzmet.kz) сайтында Сіз:

- 1) видео заңдарды көре аласыз;
- 2) аудио заңдарды тыңдай аласыз;
- 3) өзекті тесттерден өте аласыз және дұрыс жауаптарды көресіз;
- 4) пайдалы ақпаратты оқи аласыз.

Бар ниетіммен – Сізге тестілеуде сәттілік тілеймін!

P.S. Кітап жыл сайын жаңартылып, толықтырылады.

Құрметпен, Асқар Есімсейітов

<https://www.instagram.com/goskniga/>

АВТОР ТУРАЛЫ

Жоғары білімі:

1. ҚазМЗУ	- грант
2. ҚазМЗУ	- аспирантура грант
3. ҚР Президенті жанындағы
мемлекеттік басқару академиясы	- магистратура грант

Жұмыс тәжірибем:

1. Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі агенттіктің орталық аппаратындағы жұмыспен қоса, мемлекеттік қызметтегі жұмыс өтілі 9 жыл;
2. мемлекеттік қызметте кадрлық салада 7 жыл (тесттермен жұмыс, конкурстар өткізу және тағы сол сияқты);
3. ХҚКО қызметкерлері мен басшыларын іздестірумен және іріктеумен айналыстым.
4. Мен мемлекеттік органдар көрсететін Мемлекеттік қызметтерді бағалау әдістемесін алғашқы әзірлеушілердің бірімін.

Менің тестілеу нәтижелерім (инстаграмда жарияланған):

- 2023 жылы – 93% (115-тен 107 дұрыс жауап)
2022 жылы – 92%
2021 жылы – 94%
2020 жылы – 94%
2019 жылы – 92%
2010 жылы – 98%
2004 жылы – 98%

КІТАПТЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ:

1. әр заңның көлемі **50-60%-ға** қысқартылған;
- 2. уақытты 50% үнемдеу;**
3. 2025 жылғы жағдай бойынша өзектендірілген;
4. көмексөздер, кеңестер және ұсыныстар;
5. тесттері бар жабық сайтқа қолжетімділік; *
6. егер Сіз [kyzmet.kz](https://www.kyzmet.kz) сайтынан кітап сатып алушы болсаңыз – онда автоматты түрде ақшалай сыйлықтармен қоса, әр түрлі сыйлықтардың ұтыс ойынына қатыса аласыз.

P.S. Кітап жылына бірнеше рет жаңартылып, толықтырылады.

Біз әлеуметтік желілерге тіркелгенбіз:

Сайт	- https://kyzmet.kz/home
YouTube	- https://bit.ly/3z2MUbh
Instagram	- https://www.instagram.com/goskniga/
Пошта	- goskniga@mail.ru

* [kyzmet.kz](https://www.kyzmet.kz) сайтында қолжетімділікті ресімдеген жағдайда

ТЕСТІЛЕУГЕ ДАЙЫНДАЛУ КЕЗІНДЕГІ ҚАТЕЛІКТЕР

Тестілеуге дайындық кезіндегі басты қадамдардың бірі – сіздің қолыңызда тест тапсырылатын **нормативтік құқықтық актілердің (НҚА) нақты және өзекті тізімі** бар екеніне көз жеткізу. Кейбір сайттар, өкінішке орай, толық емес немесе ескірген ақпаратты жариялайды, ал мемлекеттік органдар мен жеке ресурстар өз деректерін шұғыл түрде жаңартып отырмайды.

Тестілеу процесі тестілеу орталықтарында жүргізіледі, олардың мекенжайларын gov4c.kz ресми сайтынан табуға болады. Тестілеу бағдарламасына келесі нормативтік құқықтық актілер кіреді:

- «Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» ҚР Заңы;
- «Жеке деректер және оларды қорғау туралы» ҚР Заңы;
- «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңы;
- «Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңы.

Сұрақтар саны мен өту шегі сіз үміткер болып отырған лауазым санатына байланысты болып келеді. НҚА білуге арналған жалпы тестілеу уақыты 90 минутты құрайды.

Менің кеңестерім мен лайфхактарым:

- 1. Тестілеу бағдарламасын мұқият зерделеңіз.** gov4c.kz сайтында немесе осы кітаптың 11-бетінде лауазымдардың әр санаты үшін сұрақтар саны мен өту шектері туралы толық ақпарат берілген.
- 2. Дайындық жұмыстарын жүргізу барысында тек ресми дереккөздерді пайдаланыңыз.** Ақпараттың өзектілігіне сенімді болу үшін ресми материалдарды немесе тексерілген сайттарды қолдану ұсынылады.
- 3. Мәліметтерге мұқият болыңыз.** Тестілеуді бастамас бұрын, жеке деректеріңіздің дұрыс көрсетілгеніне және тест құрылымын түсінгеніңізге көз жеткізіңіз.
- 4. Күмәнді дереккөздерге сенбеңіз.** Тексерілмеген сатушылардан тест сатып алудан аулақ болыңыз, себебі олар ескірген немесе қате материалдарды ұсынуы мүмкін.

«Азаматтарға арналған үкімет» КеАҚ-да тестілеуге дайындық байыпты көзқарас пен тексерілген дереккөздерді пайдалануды талап етеді. Тестілеу бағдарламасын мұқият зердеп, ресми материалдармен ғана дайындалыңыз және күмәнді ұсыныстардан аулақ болыңыз. Тек осылай ғана сіз тестілеуден сәтті өтіп, қалаған лауазымыңызға тұру үшін қадам жасай аласыз.

Дайындығыңызға және тестілеуден өтуіңізге сәттілік тілеймін!

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТКЕ КІРУ КЕЗІНДЕГІ ТЕСТТЕРГЕ ДАЙЫНДЫҚ БОЙЫНША САЙТТАР

Өткен жылдың қорытындысы бойынша маған мемлекеттік қызметке тестілеуден өте алмаған өте көп клиенттер жүгінді. Олардың әрқайсысымен сөйлескен кезде бәріне ортақ нәрсе анықталды: олардың көпшілігі бір тегін сайтта — find...w.com (толық атауын айтпаймыз) дайындалған.

Мен ол жерде қандай материал берілгенін өз көзіммен көруді шештім, сайттың материалдарына, жұмсақ тілмен айтқанда, таң қалдым. Сайтта жарияланған сұрақтар – ескірген, 6–7 жыл бұрынғы сұрақтар. Олардың көпшілігі қазір өзекті емес, ал нақты тест сұрақтарымен сәйкестігі 15%-дан аспайды (бұл клиенттердің айтуы бойынша).

Бұл жерде ерекше қуантатыны: менің кітабымды сатып алғаннан кейін осы адамдардың барлығы дерлік тестілеуден сәтті өтті. Бұл менің жұмысыма берілген ең үздік пікір!

Ал енді – маңызды бақылау:

Қазір мұндай сайттар өте көп. Олар көп жағдайда заңсыз жұмыс істейді, байланыс деректерін көрсетпейді, шағымдарды қабылдамайды, соған қарамастан адамдардан ақша жинайды, яғни, сіз қолжетімділік үшін төлем жасаған сияқтысыз, бірақ мұның артында кім тұрғанын, сапа кепілдігі қайда екенін және сұрақтар туындаған жағдайда кімге жазу керек екенін білмейсіз.

Дәл қазір қойылуы тиіс бір сұрақ:

Тегі, аты, иесінің телефон нөмірі көрсетілмеген сайтқа (тіпті ақылы болса да) сенуге бола ма?

Шынымен де – бұл біртүрлі ғой. Менің олардан айырмашылығым, кім екенімді, не істейтінімді және маған қалай хабарласуға болатынын ашық айтамын. Мен үшін біздің арамызда сенім болғаны маңызды.

Осындай «жасырын» сайттардың әкімшілерінің кейбіреулері өз пошталарын көрсетеді. Бірақ, өкінішке орай, бұл пошталар жұмыс істемейді. Өзім оларға бірнеше рет жаздым – бірде-бір жауап болған жоқ. Тыныштық.

Ал енді біраз кулуардағы әңгімеден:

Мен кейбір сайттардың иелерін уып, оларға жеке хабарластым. Ынтымақтастық жасауды, тәжірибе алмасуды сыпайы, адамгершілікпен ұсындым.

Бірақ олардың жауабы қандай болғанын білесіз бе?

- Біреуі қорқып қоңырауды тастай салды;
- Біреуі: «Сіз менің нөмірімді қайдан алдыңыз?!» – деп сұрады;
- Ал біреуі тіпті өз сайты... қомақты ақшаға сатып алуды ұсынды!

Бірақ маған оның сайты не үшін кере? Бұл сайттарда жылдар бойы ақпарат жаңартылмаған және 2–3 жыл бұрын бекітуден алынған бағдарламалар әлі күнге дейін ілулі тұр.

Тағы бір қызықты сәт:

Сондай-ақ клиенттермен сөйлесу барысында мен бір қызықты үрдісті байқадым: осындай «дайындық» сайттары иелерінің көпшілігі – мемлекеттік

қызметте бірде-бір күн жұмыс істемеген. Олар мемлекеттік қызмет туралы тек үстірт біледі: жалпы сөздер, шаблонды фразалар, нақты тәжірибелері жоқ.

Бұл өз несиесін жаба алмайтын адамның қаржылық еркіндік бойынша коуч болуы секілді. Абсурд естіледі ме? Иә, міне, дәл солай.

Ал мемлекеттік қызмет – бұл жай ғана заңдар тізімі емес. Бұл ерекшеліктерді, тесттердің логикасын және конкурстардың нюанстарын түсінуді талап ететін жүйе. Басқаларды дайындау үшін мұны біреуден естіп емес, іштен білу керек.

Ал, енді сізге қарапайым, бірақ көрнекі факт келтірейін:

Қазақстан Республикасының Конституциясына соңғы өзгерістер 2023 жылдың қаңтарында енгізілді. Екі жылдан бері – бәрі тыныш, бірде-бір түзету енгізілген жоқ. Шынымды айтсам, солай болып қалсын.

Бірақ менің:

«Сізде Конституция бойынша сұрақтар өзекті ме?» деген сұрағыма тест сатушылар: «Әрине! Бәрі жаңартылған – 2025 жыл бойынша!» деп сенімді түрде жауап береді

Шын мәнінде 2023 жылдан бері Конституцияда ештеңе өзгерген жоқ. Бұл – сізге жоқ «жаңартуды» қалай сатуы мүмкін екендігінің айқын мысалы. Бастысы – «салмақты» көріну.

Тәжірибешінің кеңесі:

Байланыс деректері, кері байланыс және өзектілігі расталмаған сайттарға сенудің қажеті жоқ.

Менің қағидам қарапайым:

Заңды білсең – тест тапсыра аласың!

Мен үшін ең маңыздысы – тексерілген материалдар беру, тест сұрақтарын жасырмай ұсыну және біздің арамыздағы сенім. Менің клиенттерімнің нәтижелеріне көз жіберіп қарағанда, бұл қағида дұрыс!

МӘТІНДІ ЖЫЛДАМ ЕСТЕ САҚТАУ ТӘСІЛДЕРІ

Әр адамда көлемі бойынша үлкен ақпаратты немесе мәтінді жылдам есте сақтаудың өзіндік тәсілдері, құпиялары бар, мен сіздермен өзіме оңтайлы әдіспен бөлісемін.

Дауыстап оқу және ойша қайталау: БОШБ әдісі

Б-Бағдар. Мәтінді оқыған кезде оның басты ойын түсінген маңызды. Қажет болған жағдайда оны жадыда бірнеше рет қайталай отырып, жазып немесе астын сызып қойыңыз. Қағазды аямаңыз, белгілеңіз және астын сызыңыз.

О-Оқу. Қайталап оқу кезінде ақпаратпен мұқият танысады, ұсақ бөлшектер белгіленеді, баптың негізгі ойын табыңыз және мерзімдерге- сандарға назар аударыңыз.

Ш-Шолу. Мәтінді тез қарап шығу кезінде негізгі ойды және оның бөлшектермен байланысын дұрыс белгілегеніңізді анықтайсыз.

Б-Басты. Ойша әңгілемей, мүмкіндігінше- дауыстап әңгімелеу орындалады. Бұл кезеңде негізгі ойларды еске түсіру, қойылған сұрақтарға жауап беру маңызды.

Нені есте сақтау маңызды?

Ақпаратты көп **жүйесіз** қайталау- бұл өнімді емес, сондықтан мен негізгі ақпаратты жадыда бекіту және мәтін бейнелерін көру жадында сақтап қалу үшін барлығына тек оқылған Заңнан шағын тестілеу өтуді ұсынамын.

Көру есі, біздің **көзіміз**- біздің басты ақпаратшымыз. Ең ірі әсер жеткізуші! Біз көру арқылы барлық ақпараттың 80%-ына дейін қабылдаймыз. Демек, көру бейнелеріне назарды жаттықтыру арқылы есте сақтау қабілеті жақсарады.

ҚОСЫМША КӨМЕКСӨЗДЕР:

- Негізгі ойларды бөліп алыңыз.

Оқу кезінде негізгі ойларды бөліп алыңыз да, соларды есте сақтап алыңыз.

- Бір орында отырмаңыз.

Ғалымдар физикалық қозғалыс мидың жұмысқа қабілеттілігін және өнімділігін арттыратынын бірнеше рет айтқан. **Кітаппен бір орында отырмаңыз, бір бөлмеден екінші бөлмеге ауысыңыз.** Оқу орнының ауысуы жадыны жақсартады екен. 1978 жылғы классикалық эксперименттердің бірінде психологтар, екі түрлі бөлмеде сөздік лексикасын зерттеген студенттер, сөздікті бір қонақ бөлмеде ғана бас көтермей оқыған балаларға қарағанда тесттерде әлдеқайда жақсырақ жауап бергенін айтқан.

- Бөліктерге бөліңіз.

Бір күн бұрын қаншалықты тестке дайындалғыңыз келсе де, қолыңыздан келуі екіталай. Біздің миымыз дайындықсыз көптеген материалды меңгеруге қабілетсіз. Сондықтан мен барлығын бөліктерге бөлуге кеңес беремін. Бірінші бөлімді меңгерсеңіз- демалыңыз, шай ішіңіз, 15 минутқа далаға шығып келіңіз. Жалпы айтқанда, миыңызды қайта жүктеңіз.

- Демалысты жоспарлаңыз

Тіпті егер сізге бір күн ішінде көбірек материалды меңгеру қажет болса да- демалысты жоспарлаңыз. Мысалы, таңертеңнен баста қай уақытта оқитыныңызды, ал қай уақытта- relax болатынын жоспарлап қойыңыз. Түскі үзіліс пен демалыс уақытын жоспарлаңыз. Сонда сізде егер сіз таңертең тұрғаннан түнге дейін оқығанға қарағанда, жетістікке жету ықималдығы әлдеқайда жоғары болады.

- Әрбір 3-4 сағат сайын қайталаңыз.

Таяуда оқығандарыңызды өзіңіздің қысқа мерзімді жадыңыздан жоғалтып алмас үшін, оқылған материалды әрбір 3-4 сағат сайын қайталаңыз немесе өтілген ақпарат бойынша сынақ тестін өтіңіз (сайтқа сілтемені және құпиясөзді Сіздің жеке поштаңызға жолдаймыз). Бұл сіздің біліміңізді жаңартады және ақпаратты аралық жадыға ауыстыруға көмектеседі.

СОНЫМЕН ҚОРЫТЫНДЫ:

1. Дауыстап оқимыз!
2. Тек қана ниеттеніп және сергеук оймен оқимыз
3. Бапты немесе бөлімді оқығаннан кейін, ондағы негізгі ойды бөліп аламыз
4. Толығырақ назар аударамыз
5. Бір орында отырмаймыз немесе ыңғайлы жағдайда оқимыз!

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясы» КЕ АҚ бос лауазымдарға орналасуға үміткерлер үшін тестілеу бағдарламасы

№	Тест тапсырмалары (заңдар)	Тест сұрақтарының саны	Лауазымдар санаты үшін қажетті шек				
			I	II	III	IV	V
1	«Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» ҚРЗ	15	10	9	8	7	6
2	«Дербес деректер және оларды қорғау туралы» ҚРЗ	15	10	9	8	7	6
3	«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚРЗ	15	10	9	8	7	6
4	«Акционерлік қоғамдар туралы» ҚРЗ	15	7	6	-	-	-
	ВСЕГО:	60	37	33	24	21	18

Бірінші (I) лауазымдар санаты:

қауіпсіздік жөніндегі уәкілетті тұлға, Орталық аппарат пен Орталық филиалдың басқармаларының басшысы және оның орынбасары, филиал директоры, бас бухгалтер;

Екінші (II) лауазымдар санаты:

Орталық аппарат пен Орталық филиалдың бөлім және/немесе басқарма басшысы мен оның орынбасары, филиал директорының орынбасары, бас маманы, бас менеджер, жүйе талдаушысы, бас HR менеджер, зертхана меңгерушісі;

Үшінші (III) лауазымдар санаты:

Орталық аппарат пен Орталық филиалдың жетекші маманы, 1-санаттағы талдаушы, менеджер, бас сарапшы, бөлімнің бас маманы, HR менеджер, супервайзер, ЕҚ және ҚТ инженері;

Төртінші (IV) лауазымдар санаты:

Орталық аппарат пен Орталық филиалдың маманы, бөлімнің жетекші сарапшысы, жетекші маманы, жүйе әкімшісі;

Бесінші (V) лауазымдар санаты:

маман, сарапшы, зертханашы, 2-санаттағы талдаушы, PR – менеджер, психолог, талдаушы.

НҚА білімі бойынша жалпы тестілеу уақыты: 90 минут.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ТУРАЛЫ

Заң сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қоғамдық қатынастарды реттейді және ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруға бағытталған.

1-бап. Заңда қамтылатын кейбір ұғымдарды түсіндіру

Заңда қамтылатын ұғымдар мынадай мағынада қолданылады:

1) әкімшілік-шаруашылық функциялар – ұйымның балансындағы мүлікті басқаруға және оған билік етуге ҚР заңында белгіленген тәртіппен берілген құқық;

1-1) жауапты мем.лауазымды атқаратын адам – мем функцияларды және мем органдардың өкілеттіктерін тікелей орындау үшін ҚР Конституциясында, конституциялық және өзге де заңдарында белгіленген лауазымды атқаратын адам, оның ішінде Парламентінің депутаты, судья, Адам құқықтары жөніндегі уәкіл, сол сияқты мемсаяси лауазымды не "А" корпусының мемәкімшілік лауазымын атқаратын адам;

2) **лауазымды адам – тұрақты, уақытша немесе арнаулы өкілеттік** бойынша билік өкілінің функцияларын жүзеге асыратын не мем органдарда, жергілікті өзін-өзі басқару органдарында, сондай-ақ ҚР Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлері ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын адам;

2-1) **мем ұйымда немесе квазимем сектор субъектісінде** басқарушылық функцияларды орындайтын адам – көрсетілген ұйымдарда ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды тұрақты, уақытша не арнаулы өкілеттік бойынша орындайтын адам;

3) мем функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адам – ҚР мем қызмет туралы заңдарына сәйкес мем қызметші, мәслихат депутаты, сондай-ақ мем лауазымда көзделген міндеттерді мем қызметке тағайындалғанға дейін уақытша орындайтын адам;

3) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адам – мемқызметтегі адам, мәслихат депутаты, мемлауазымда көзделген міндеттерді мемқызметке тағайындалғанына дейін уақытша атқаратын адам, сондай-ақ офицерлер құрамының келісімшарт бойынша әскери қызметшісі әскери лауазымына уақытша тағайындалған немесе оның міндетін уақытша атқаратын адам;

4) **мемфункцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адам** – жергілікті өзін-өзі басқару органдарына сайланған адам; Президенттігіне, Парламентінің немесе мәслихаттардың депутаттығына, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың, аудандық маңызы бар қалалардың, кенттердің, ауылдардың, ауылдық округтердің әкімдігіне, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқару сайланбалы органының мүшелігіне кандидаттар ретінде тіркелген азамат; жергілікті өзін-өзі басқару органында тұрақты немесе уақытша жұмыс істейтін қызметші; мем ұйымда немесе квазимемлекеттік сектор субъектісінде басқарушылық функцияларды орындайтын адам, Ұлттық Банкі мен оның ведомстволарының қызметшілері; "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясының мемлекеттік қызметтерді тікелей көрсететін немесе лауазымдық міндеттері мемлекеттік қызметтер көрсетуге байланысты болатын не жеке тұлғалардың қолжетімділігі шектеулі дербес деректеріне және қолжетімділігі шектеулі өзге де ақпаратқа қол жеткізе алатын қызметкерлері.

5) **мүдделер қақтығысы** – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы **қайшылық**, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері өздерінің лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына әкеп соқтыруы мүмкін;

6) сыбайлас жемқорлық – жауапты мем лауазымды атқаратын адамдардың лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты

мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүлкітік (мүлкітік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды параға сатып алу;

7) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат** – сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға, қоғамның мем органдар қызметіне сенімін арттыруға бағытталған құқықтық, әкімшілік және ұйымдастырушылық шаралар және өзге де шаралар;

8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер – Заңда белгіленген және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған шектеулер;

9) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі;

10) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган – Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын қалыптастыру мен іске асыруды және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында үйлестіруді, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуды, анықтауды, жолын кесуді, ашуды және тергеп-тексеруді жүзеге асыратын мемлекеттік орган және оның аумақтық бөлімшелері;

11) **сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық** – бұл үшін заңда **әкімшілік немесе қылмыстық** жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайшы, кінәлі түрдегі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

12) **сыбайлас жемқорлық тәуекелі** – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау **мүмкіндігі**;

13) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

14) ұйымдастырушылық-өкімдік функциялар – қызмет бойынша бағынысты адамдардың орындауы үшін міндетті бұйрықтар мен өкімдерді шығаруға, сондай-ақ бағынысты адамдарға қатысты көтермелеу шаралары мен тәртіптік жазалар қолдануға берілген құқық.

2-бап. Осы Заңның қолданылу аясы

Заң ҚР аумағында жеке және заңды тұлғаларға қатысты қолданылады.

ҚР шегінен тыс жерде Заң ҚР азаматтары мен ҚР тіркелген заңды тұлғаларға қатысты қолданылады.

3-бап. ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасы

Егер ратификациялаған халықаралық шартта қамтылғаннан өзге де қағидалар белгіленген болса, онда халықаралық шарттың қағидалары қолданылады.

4-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл:

1) заңдылық;

2) адам мен азаматтың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін қорғау басымдығы;

3) жариялылық пен ашықтық;

4) мемлекет пен азаматтық қоғамның өзара іс-қимыл жасауы;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын жүйелі және кешенді пайдалану;

6) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шараларын басым қолдану;

- 7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу;
- 8) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін жазаның бұлтартпастығы **қағидаттары негізінде** жүзеге асырылады.

5-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты мен міндеттері

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты қоғамда сыбайлас жемқорлықты жою болып табылады.
2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мақсатына қол жеткізу мынадай:
 - 1) қоғамда сыбайлас жемқорлыққа төзбестік ахуалын қалыптастыру;
 - 2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін жағдайлар мен себептерді анықтау және олардың салдарларын жою;
 - 3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өзара іс-қимылын нығайту;
 - 4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық ынтымақтастықты дамыту;
 - 5) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру міндеттерін шешу арқылы іске асырылады.

6-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесі

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесі:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті;
- 2) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдауды;
- 3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруды;
- 3-1) ҚР заңнамасына сәйкес нормативтік құқықтық актілердің жобаларына сыбайлас жемқорлыққа қарсы ғылыми сараптама жүргізуді;
- 4) заңдық сараптама жүргізу кезінде сыбайлас жемқорлық сипаты бар нормаларды анықтауды;
- 5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қалыптастыруды және сақтауды;
- 6) қаржылық бақылауды;
- 7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді;
- 8) мүдделер қақтығысын болғызбауды және шешуді;
- 9) кәсіпкерлік саласында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын;
- 10) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтауды, жолын кесуді, ашуды және тергеп-тексеруді;
- 11) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлауды;
- 12) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарларын жоюды;
- 13) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы ұлттық баяндаманы қалыптастыруды және жариялауды қамтиды.

7-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг

1. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг** – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасының жай-күйіне, сондай-ақ қоғамның сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдауы мен бағалауына қатысты ақпаратты жинау, өңдеу, жинақтап-қорыту, талдау және бағалау жөніндегі қызметі.
2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы **мониторингтің мақсаты** – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасын бағалау болып табылады.
3. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің дереккөздері** – құқықтық статистика мен жеке және заңды тұлғалардың өтініштері, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдардың мәліметтері, әлеуметтік сұрау жүргізу деректері мен бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар, сондай-ақ заңмен тыйым салынбаған өзге де ақпарат көздері болып табылады.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізу, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған шараларды жетілдіру үшін негіз болып табылуы мүмкін.

8-бап. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау

1. **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау** (ішкі және сыртқы) – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу.

2. **Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сыртқы талдауды уәкілетті орган** Президентінің Әкімшілігімен келісу бойынша айқындайтын тәртіппен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган мынадай бағыттар:

1) меморгандар мен ұйымдардың қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

1) меморгандар мен ұйымдардың, квазимемсектор субъектілерінің қызметін қозғайтын құқықтық және өзге де актілердегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) меморгандар мен ұйымдардың, квазимем сектор субъектілерінің ұйымдық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау бойынша **жүзеге асырады**.

Уәкілетті орган сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне сыртқы талдау жүргізуге сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың өзге де субъектілерінің мамандарын және (немесе) сарапшыларын тартуға құқылы.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сыртқы талдау нәтижелері бойынша мем органдар, ұйымдар және квазимем сектор субъектілері сыбайлас жемқорлықтың туындау себептері мен жағдайларын жою жөнінде шаралар қабылдайды.

9-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

1. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру** – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің қоғамда сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті көрсететін құндылықтар жүйесін сақтау және нығайту бойынша өз құзыреті шегінде жүзеге асыратын қызметі.

2. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру** білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы **жүзеге асырылады**.

3. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру** – тұлғаның адамгершілік, зияткерлік, мәдени тұрғыдан дамуы және сыбайлас жемқорлықты қабылдамаудағы белсенді азаматтық ұстанымын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылатын, тәрбиелеу мен оқытудың **үздіксіз процесі**.

4. Ақпараттық және ұйымдастырушылық қызмет БАҚ түсіндіру жұмыстарын жүргізу, әлеуметтік маңызды іс-шараларды, мем әлеуметтік тапсырысты және өзге де шараларды ұйымдастыру арқылы іске асырылады.

10-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар

1. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар** – қоғамдық қатынастардың оқшауланған саласы үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды жұртшылықтың қатысуымен меморгандар, ұйымдар мен квазимем сектор субъектілері әзірлейді.

11-бап. Қаржылық бақылау шаралары

1. Қаржылық бақылау шараларын жүзеге асыру мақсатында осы бапта айқындалған адамдар жеке тұлғалардың мынадай декларацияларын:

1) активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны;

2) **кірістері мен мүлкі туралы декларацияны** ұсынады.

2. Активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны:

1) Президенттігіне, Парламентінің және мәслихаттардың депутаттығына, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың, аудандық маңызы бар қалалардың, кенттердің, ауылдардың әкімдігіне, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқару сайланбалы органдарына мүшелікке кандидаттар және олардың жұбайлары (зайыптары) – кандидат ретінде тіркелгенге дейін;

2) мемлекеттік лауазымға не мемлекеттік немесе соларға теңестірілген функцияларды орындауға байланысты лауазымға кандидаттар болып табылатын адамдар және олардың жұбайлары (зайыптары) тапсырады.

3. Кірістері мен мүлкі туралы декларацияны:

1) жауапты мемлауазымды атқаратын адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары);

2) мемфункцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары);

3) лауазымды адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары);

4) мемфункцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары) ұсынады.

4. Есепті күнтізбелік жыл ішінде салық заңнамасында айқындалған мүлікті сатып алған жағдайда, осы баптың 3-тармағында аталған адамдар кірістері мен мүлкі туралы декларацияда көрсетілген мүлікті сатып алуға жұмсалған шығыстарды жабу көздері туралы мәліметтерді көрсетеді.

5. Активтері мен міндеттемелері туралы декларация және Кірістері мен мүлкі туралы декларация салық заңнамасының сәйкес жасалады.

7. Декларацияны ұсынуы туралы мәлімет салықтардың және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдердің түсуін қамтамасыз ету саласындағы басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік органның ресми интернет-ресурсына орналастырылады.

8. Аталған адамдардың активтері мен міндеттемелері туралы декларацияда мәліметтерді ұсынбауы немесе онда анық емес мәліметтерді ұсынуы, егер істелген әрекетте қылмыстық жазаланатын іс-әрекет белгілері болмаса, тіркеуден бас тартуға немесе тіркеу туралы шешімдердің күшін жоюға негіз болып табылады.

Мыналардың:

осы баптың 2-тармағының 2) тармақшасында аталған адамдардың активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны және (немесе) кірістері мен мүлкі туралы декларацияны ұсынбауы немесе осындай декларацияларда толық емес, анық емес мәліметтерді ұсынуы, егер істелген әрекетте қылмыстық жазаланатын іс-әрекет белгілері болмаса – адамға тиісті өкілеттіктер беруден бас тартуға негіз болып табылады.

осы баптың 3-тармағында аталған адамдардың активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны және (немесе) кірістері мен мүлкі туралы декларацияны ұсынбауы немесе осындай декларацияларда толық емес, анық емес мәліметтерді ұсынуы, егер істелген әрекетте қылмыстық жазаланатын іс-әрекет белгілері болмаса – Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінде көзделген жауаптылыққа алып келеді.

9. Мыналар:

1) саяси мемлауазымды атқаратын адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары);

2) "А" корпусындағы мемәкімшілік лауазымды атқаратын адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары);

3) Парламентінің депутаттары мен олардың жұбайлары (зайыптары), Адам құқықтары жөніндегі уәкіл;

4) судьялары мен олардың жұбайлары (зайыптары);

5) квазимемлекеттік сектор субъектілерінде басқарушылық функцияларды орындайтын адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары) ұсынған, жеке тұлғалардың декларацияларында көрсетілген мәліметтер есепті күнтізбелік жылдан кейінгі жылдың 31 желтоқсанынан кешіктірілмейтін мерзімде жариялануға жатады. Жариялануға жататын мәліметтер тізбесін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган айқындайды.

Осы тармақтың екінші бөлігінде көрсетілген мәліметтерді мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, Парламенті мен Жоғарғы Сотының ресми интернет-ресурстарында персоналды басқару қызметтері (кадр қызметтері) орналастырады.

10. Осы баптың 7-тармағының және 9-тармағының 1) және 2) тармақшаларының талаптары мемқұпияларды құрайтын мәліметтерге қолданылмайды.

12. Мемлекеттік кіріс органдарына келіп түсетін, осы бапта көзделген мәліметтер заңмен қорғалатын құпия болып табылады. Оларды жария ету заңдарына сәйкес жауаптылыққа әкеп соғады.

13. Қызметтік және салықтық құпияны құрайтын мәліметтер қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға ұсынылады.

12-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер

1. Жауапты мем лауазымды атқаратын адамдардың, мем функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануына әкеп соғуы мүмкін әрекеттерді жасауына жол бермеу мақсатында, аталған адамдар өздеріне:

- 1) мемфункцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметті жүзеге асыру;
- 2) жақын туыстарының, жұбайлары (зайыптары) мен жекжаттарының бірге қызмет істеуіне жол бермеу;
- 3) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында, ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалану;
- 4) материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе көрсетілетін қызметтерді ұсынған адамдардың пайдасына әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін, егер мұндай әрекеттер адамдардың қызметтік өкілеттіктеріне кірсе немесе осы адамдар лауазымдық жағдайына байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал етуі мүмкін болса, оларды қабылдау;
- 5) Қазақстанның шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде шоттарды (салымдарды) ашу және иелену, Қазақстанның шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде қолма-қол ақша мен құндылықтарды сақтау бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.
- 6) ойын мекемелерінде құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатысу, сол сияқты құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге сол үшін бөлінбеген орындарда қатысу немесе телекоммуникация желілерін, оның ішінде Интернет желісін пайдалану арқылы өткізілетін құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатысу бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайды.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға аталған адамдардың **келісімін тиісті ұйымдардың персоналды басқару** қызметтері (кадр қызметтері) **жазбаша нысанда тіркейді.**

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді **қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не жұмыстан шығаруға** (атқарып жүрген лауазымынан босатуға, өкілеттіктерін тоқтатуға) алып келеді, оларды сақтамау жұмыстан шығаруға (атқарып жүрген лауазымынан босатуға, өкілеттіктерін тоқтатуға) негіз болып табылады.

5. Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында аталған адамның отбасы мүшелері материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе көрсетілетін қызметтерді ұсынған адамдардың пайдасына осы адамның әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін ұсынылатын материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе көрсетілетін қызметтерді алуға, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы адамның қызметтік өкілеттіктеріне кірсе не ол өзінің лауазымдық жағдайына байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал етуі мүмкін болса, құқылы емес.

Ескертпе: Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында аталған адамның отбасы мүшелері деп оның жұбайы (зайыбы), ата-аналары, балалары, оның ішінде кәмелетке толған балалары және асырауындағы және онымен тұрақты тұратын адамдар түсініледі.

6. Осы баптың 1-тармағының бірінші абзацында аталған адамдар және (немесе) олардың отбасы мүшелері хабардар етілмей, олардың шотына келіп түскен ақша, олар анықталғаннан кейін екі аптадан аспайтын мерзімде тиісті мемлекеттік кіріс органына мұндай қаражаттың түсу мән-жайлары туралы түсініктеме беріле отырып, республикалық бюджетке аударылуға жатады.

Сыйлықтар сыйлықтың алынғаны туралы мәлім болған күннен бастап күнтізбелік 7 күн ішінде өтеусіз берілуге жатады, ал аталған адамдарға нақ сондай мән-жайларда көрсетілген.

Сыйлықты берген адам жоғары тұрған лауазымды адамды хабардар ете отырып сатып алуға құқылы. Сыйлықтарды сатудан түскен ақша республикалық бюджетке аударылады.

13-бап. Мем функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызмет

1. Жауапты мем лауазымды атқаратын адамдарға, мемфункцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, лауазымды адамдарға:

1) егер бұл олардың қызметтік міндеттеріне кірмесе, шаруашылық жүргізуші субъектіні басқаруға дербес қатысуға, олардың өкілеттіктерін пайдалана отырып, ұйымдардың немесе жеке тұлғалардың материалдық мүдделерін қанағаттандыруға жәрдемдесуге;

2) ашық және аралық инвестициялық пай қорларының пайларын, ұйымдастырылған бағалы қағаздар нарығында облигацияларды сатып алуды және (немесе) өткізуді қоспағанда, кәсіпкерлік қызметпен айналысуға;

3) педагогтік, ғылыми және өзге де шығармашылық қызметті қоспағанда, ақы төленетін басқа да қызметпен айналысуға тыйым салынады.

3. Баптың 1-тармағында аталған адамдар өздеріне меншік құқығымен тиесілі **тұрғын үйді мүліктік жалдауға (жалға) беруге және осындай тапсырудан кіріс алуға құқылы.**

Медициналық әскери-есептік мамандыққа сәйкес келетін лауазымдарда келісімшарт бойынша әскери қызмет өткеретін әскери қызметшілер әскери қызмет міндеттерін атқаруға кедергі келтірмейтін ақылы медициналық қызметпен айналысуға құқылы.

2-1. Мемфункцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген, квазимемсектор субъектілерінде қызметін жүзеге асыратын адамдар тиісті квазимемлекеттік сектор субъектілерінің және заңдарына сәйкес олармен үлестес болып табылатын өзге де заңды тұлғалардың еншілес, тәуелді ұйымдарының басқару органдарында, байқау кеңестерінде, атқарушы органдарында ақы төленетін лауазымдарды атқаруға құқылы.

4. **Ұлттық Банкінің Төрағасы**, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі органның Төрағасы мен **олардың орынбасарларына инвестициялық қорлардың пайларын, облигацияларды, коммерциялық ұйымдардың акцияларын сатып алуға тыйым салынады.**

Олар лауазымға тағайындалған күнінен бастап күнтізбелік 30 күн ішінде лауазымға тағайындалғанға дейін сатып алынған, өздеріне тиесілі инвестициялық қорлар пайларын, облигацияларды және коммерциялық ұйымдардың акцияларын сенімгерлік басқаруға беруге міндетті.

Аталған тұлғалардың осы міндеттемелерді орындамауы олардың тиісті қызметті тоқтатуы үшін негіз болып табылады.

5. Осы баптың 1-тармағында аталған адамдар лауазымға кіріскен күннен бастап **күнтізбелік 30 күн ішінде**, осы адамдарға заңды түрде тиесілі ақшаны, облигацияларды, ашық және аралық инвестициялық пай қорларының пайларын, сондай-ақ мүліктік жалдауға берілген мүлікті қоспағанда, өздеріне тиесілі, пайдаланылуы кіріс алуға әкелетін мүлікті сенімгерлік басқаруға беруге міндетті.

6. Мүлікті сенімгерлік басқару **шарты нотариаттық куәландыруға жатады.**

14-бап. Жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың немесе жекжаттардың бірге қызмет (жұмыс) істеуіне жол бермеу

1. Жауапты мем лауазымды атқаратын адамдар, мем функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар және оларға теңестірілген адамдар, лауазымды адамдар өздерінің жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары атқаратын лауазымдарға тікелей бағынысты болатын лауазымдарды атқара алмайды, сондай-ақ жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары тікелей бағынысында бола алмайды.

1-1. Мемлауазымға не мемлекеттік немесе соларға теңестірілген функцияларды атқаруға байланысты лауазымға кандидаттар болып табылатын адамдар өздері лауазымды атқаруға үміткер ұйымның басшылығын осы ұйымда жұмыс істейтін жақын туыстары, жұбайы және (немесе) жекжаттары туралы жазбаша нысанда хабардар етуге міндетті.

2. 1-тармағының талаптарын бұзатын адамдар, егер олар көрсетілген бұзушылық байқалған кезден бастап 3 ай ішінде оны ерікті түрде жоймаса, осындай бағыныстылықты болғызбайтын лауазымға ауысуға тиіс, ал осындай ауысу мүмкін болмаған кезде осы қызметшілердің біреуі лауазымынан шығарылуға немесе көрсетілген функциялардан өзгедей босатылуға тиіс.

3. Осы баптың 1-тармағында аталған адамдардың квазимемлекеттік сектор субъектісінің бір басқару органында (байқау кеңесінде, атқарушы органында) өзінің жақын туыстарымен, жұбайымен (зайыбымен) және (немесе) жекжаттарымен бірге лауазымдарды атқаруына тыйым салынады.

Ескертпе. Жақын туыстар деп ата-аналары (ата-анасы), балалары, асырап алушылар, асырып алынған балалар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), атасы, әжесі, немерелері, жекжаттар деп – жұбайының (зайыбының) ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), ата-аналары мен балалары түсініледі. **Жұбайы – жақын туыс емес!**

14-1-бап. Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде шоттарды (салымдарды) ашуға, иеленуге, қолма-қол ақша мен құндылықтарды сақтауға жол бермеу

1. Жауапты мемлекеттік лауазым атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, лауазымды адамдарға Қазақстанның шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде шоттарды (салымдарды) ашуға және иеленуге, Қазақстанның шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде қолма-қол ақша мен құндылықтарды сақтауға тыйым салынады.

2. 1-тармағында көрсетілген адамдар лауазымға орналасқан немесе осы баптың 4-тармағында көрсетілген мән-жайлар жойылған күннен бастап 6 ай ішінде Қазақстанның шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктердегі шоттарды (салымдарды) жабуға және (немесе) Қазақстанның шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде қолма-қол ақша мен құндылықтарды сақтауды тоқтатуға міндетті.

4. Осы баптың ережелері осы баптың 1-тармағында аталған, Қазақстанның шет елдердегі мекемелеріне, өкілдіктеріне және Қазақстаннан халықаралық ұйымдарға жұмысқа жіберілген, сондай-ақ көрсетілген ұйымдарға іссапарға жіберілген адамдарға көрсетілген ұйымдардағы жұмыс кезеңіне немесе шетелде білім алатын, немесе шетелде тағылымдамадан өтетін, немесе шетелдік іссапарда жүрген, немесе шетелде емделіп жатқан адамдарға қолданылмайды.

15-бап. Мүдделер қақтығысы

1. Жауапты мем лауазымды атқаратын адамдарға, мем функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, лауазымды адамдарға, егер мүдделер қақтығысы орын алған болса, лауазымдық міндеттерін жүзеге асыруға тыйым салынады.

2. 1-тармағында аталған адамдар мүдделер қақтығысын болғызбау және шешу бойынша шаралар қабылдауға тиіс.

3. 1-тармағында аталған адамдар **тікелей басшысына не ұйымның басшылығына** туындаған мүдделер қақтығысы туралы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы, өздеріне бұл жөнінде мәлім болысымен **жазбаша нысанда хабарлауға міндетті.**

Тікелей басшысы не ұйымның басшылығы мүдделер қақтығысын болғызбау және реттеу бойынша мынадай шараларды уақтылы қабылдауға:

1) 1-тармағында аталған адамдарды лауазымдық міндеттерін орындаудан шеттетуге және лауазымдық міндеттерді орындауды басқа адамға тапсыруға;

2) лауазымдық міндеттерін өзгертуге;

3) мүдделер қақтығысын жою бойынша өзге де шаралар қабылдауға міндетті.

16-бап. Кәсіпкерлік саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары

1. Кәсіпкерлік субъектілері өз қызметін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөнінде, оның ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды барынша азайту бойынша:

1) шешімдер қабылдау рәсімдерінің есептілігін, бақылауда болуын және ашықтығын қамтамасыз ететін ұйымдық-құқықтық тетіктерді белгілеу;

2) адал бәсекелестік қағидаттарын сақтау;

3) мүдделер қақтығыстарын болғызбау;

4) іскерлік әдеп нормаларын қабылдау және сақтау;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру жөніндегі шараларды қабылдау;

6) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мәселелері бойынша меморгандармен және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау арқылы шаралар қабылдайды.

2. Кәсіпкерлік субъектілері үшін сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі стандарттарды кәсіпкерлік субъектілерінің бірлестіктері (қауымдастықтары, одақтары) әзірлеуі және қабылдауы мүмкін.

3. Квазимемсектор субъектісінде негізгі міндеті осы ұйымның және оның жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету болып табылатын құрылымдық бөлімше немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтің функцияларын атқаратын жауапты адам айқындалады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет өз өкілеттіктерін квазимемлекеттік сектор субъектісінің атқарушы органынан, лауазымды адамдарынан тәуелсіз жүзеге асырады, директорлар кеңесіне, байқау кеңесіне немесе өзге де тәуелсіз басқару органына есеп береді және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасы талаптарының сақталуын қамтамасыз ету кезінде тәуелсіз болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметінің құзыреті, қызметін ұйымдастыру мен оның тәртібі квазимемсектор субъектісінің ішкі актісінде айқындалады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган кәсіпкерлік жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша квазимемсектор субъектілеріндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтер туралы үлгілік ережені әзірлейді және бекітеді.

Квазимемсектор субъектілері болып табылмайтын кәсіпкерлік субъектілері сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтер құруға құқылы.

17-бап. Ұлттық баяндама

1. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы ұлттық баяндама** – сыбайлас жемқорлықтың халықаралық және ұлттық деңгейлерде таралу жай-күйі мен үрдістерін

талдау мен бағалау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қалыптастыру, іске асыру және жетілдіру жөніндегі ұсыныстар қамтылған құжат.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган **жыл сайын** ұлттық баяндаманы **қалыптастырады** және Президентіне ұсынады.

3. Ұлттық баяндама мәселелері бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган жұмысының және меморгандардың, жеке және заңды тұлғалардың қызметінің нәтижелері негізінде қалыптастырылады.

18-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілері

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілеріне:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган;
- 2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың өзге де субъектілері: меморгандар, квазимем сектор субъектілері, қоғамдық бірлестіктер, сондай-ақ өзге де тұлғалар жатады.

19-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің қызметкерлері

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің қызметкерлері қызметтік міндеттерін атқару кезінде "Құқық қорғау қызметі туралы" Заңында және өзге де заңдарында белгіленген өкілеттіктерге ие болады.

20-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органның құзыреті

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі орган функцияларды:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы нормативтік құқықтық базаны жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеуді, нормативтік-құқықтық актілер қабылдауды;
- 2) меморгандар, ұйымдар қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтауды;
- 3) Үкіметінің қарауына сыбайлас жемқорлықтың туындау себептері мен жағдайларын барынша азайту және жою жөнінде ұсынымдар енгізуді;
- 4) жыл сайын Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы ұлттық баяндаманы Президентіне ұсынуды;
- 4-1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қалыптастыруды және үйлестіруді, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды барынша азайту мәселелерінде мем органдардың, ұйымдардың қызметін үйлестіруді;
- 4-2) сыбайлас жемқорлық деңгейін бағалауды және сыбайлас жемқорлық деңгейін айқындау үшін қажетті әлеуметтік зерттеулер жүргізуді;
- 4-3) квазимемсектор субъектілеріндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметтердің қызметін үйлестіруді;
- 5) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сыртқы талдау нәтижелері бойынша шығарылған, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою жөніндегі ұсынымдарды мем органдардың, ұйымдардың орындауын мониторингтеуді;
- 6) сыбайлас жемқорлық қылмыстар туралы қылмыстық істер бойынша тәркіленген және қылмыстық жолмен алынған қаражатқа сатып алынған мүліктің өткізілуіне мониторингті жүзеге асырып;
- 7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың оң тәжірибесін зерделеуді және таратуды;
- 8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру саласында білім беру бағдарламаларын жетілдіру жөнінде ұсыныстар тұжырымдауды;
- 9) сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру және тәрбиелеу, ақпараттық және түсіндіру қызметі бойынша білім беру бағдарламаларын іске асыруда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілеріне әдістемелік көмек көрсету және жәрдемдесу;

11) халықаралық шарттардың жобаларын дайындауға қатысуды, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша шет мемлекеттердің органдарымен өзара іс-қимыл жасауды.

21-бап. Уәкілетті органның өкілеттіктері

1. Уәкілетті орган функцияларды орындау кезінде:

- 1) ақпарат пен материалдарды сұратады;
 - 3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті жүргізу тәртібін айқындайды;
 - 3-1) әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы хаттамалар толтырады және істерді қарайды.
2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет шегінде:
- 1) сыбайлас жемқорлық қылмыстар бойынша жедел-іздестіру және тергеу қызметінің практикасына, сотқа дейінгі тергеп-тексеруге талдау жүргізуге;
 - 2) іс жүргізудегі қылмыстық істер бойынша шақырту бойынша келуден жалтарған адамдарды күштеп әкелуге;
 - 3) құжаттарды, тауарларды, заттарды немесе өзге де мүлікті алып қоюға немесе алуды жүргізуге;
 - 4) уақытша ұстау изоляторларын, тергеу изоляторларын пайдалануға;
 - 5) меморгандарға, ұйымдарға немесе оларда басқарушылық функцияларды орындайтын адамдарға қылмыстық құқық бұзушылық жасауға ықпал ететін мән-жайларды жою немесе басқа да заң бұзушылықтарды жою жөнінде шаралар қабылдау туралы ұсынуларды енгізуге;
 - 7) уәкілетті органдардан, лауазымды адамдардан және квазимемлекеттік сектор субъектілерінен ревизиялар, салықтық және басқа да тексерулер, аудит және бағалау жүргізуді талап етуге;
 - 8) сыбайлас жемқорлық қылмыстарға қарсы күрестің нысандары мен әдістерін жетілдіруге, жедел-іздестіру қызметінің стратегиясы мен тактикасын айқындауға, оның тиімділігін арттыру жөніндегі шараларды әзірлеуге және іске асыруға;
 - 9) өзіне жүктелген міндеттерді шешуді қамтамасыз ететін ақпараттық жүйелерді құруға және пайдалануға;
 - 10) ұстап алынған және күзетпен ұсталатын адамдарды айдауылмен алып жүруге.

22-бап. Меморгандардың, ұйымдардың мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі лауазымды адамдардың өкілеттіктері

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды өз құзыреті шегінде **барлық** меморгандар, ұйымдар, квазимем сектор субъектілері мен лауазымды адамдар жүргізуге міндетті.

1-1. Басшылары бағынысты қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауының алдын алу жөніндегі лауазымдық міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін тәртіптік жауаптылықта болады.

2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтауды, жолын кесуді, ашуды, тергеп-тексеруді және алдын алуды және оларды жасауға кінәлі адамдарды жауапқа тартуды прокуратура, ұлттық қауіпсіздік, ішкі істер, әскери полиция органдары, экономикалық тергеп-тексеру қызметі, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі жүзеге асырады.

23-бап. Жұртшылықтың сыбайлас жемқорлыққа қатысуы

Жеке тұлғалар, қоғамдық бірлестіктер және өзге де заңды тұлғалар сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл кезінде мынадай шаралар қолданады:

- 1) өздеріне мәлім болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау фактілері туралы хабарлайды;
- 2) заңнама мен құқық қолдану практикасын жетілдіру жөнінде ұсыныстар енгізеді;
- 3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға қатысады;

- 5) меморгандардан сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі қызмет туралы ақпаратты сұратады және алады;
- 6) зерттеулер, оның ішінде ғылыми және әлеуметтік зерттеулер жүргізеді;
- 7) бұқаралық ақпарат құралдарында түсіндіру жұмыстарын жүргізеді және әлеуметтік маңызды іс-шаралар ұйымдастырады.

24-бап. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарлау

1. Дайындалып жатқан, жасалатын немесе жасалған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы ақпаратқа ие адам бұл туралы жоғары тұрған басшыға және (немесе) меморганның не өзі жұмыскері болып табылатын ұйымның басшылығына және (немесе) уәкілетті меморгандарға хабар береді.

2. Жоғары тұрған басшы, басшылығы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы келіп түскен хабарлама бойынша шаралар қолдануға міндетті.

3. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзгеше түрде жәрдем көрсететін (көрсеткен) адам Қылмыстық-процестік кодексіне, Еңбек кодексіне, "Қылмыстық процеске қатысушы адамдарды мемлекеттік қорғау туралы" Заңына және осы Заңға сәйкес **мемлекет қорғауында болады** және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган айқындаған тәртіппен көтермеленеді.

Осы тармақтың бірінші бөлігінің ережелері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы көрінеу жалған ақпаратты хабарлаған, **заңдарында белгіленген жауаптылықта болатын адамдарға қолданылмайды.**

Осы тармақтың бірінші бөлігінің көтермелеу бөлігіндегі ережелері:

1) жедел-іздігісіру немесе қарсы барлау қызметін жүзеге асыратын органмен заңнамасына сәйкес құпия негізде ынтымақтасатын адамға;

2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлаған немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты анықтауға, оның жолын кесуге, ашуға және тергеп-тексеруге жәрдем көрсеткен, ол бойынша орындаушы немесе сыбайлас қатысушы болып табылған адамға қолданылмайды.

3-1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдемдесу:

1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасау фактісі туралы хабарлауды;

2) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған іздеудегі адамның тұрған жері туралы ақпарат беруді;

3) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты анықтау, оның жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру үшін маңызы бар өзге де жәрдемдесуді қамтиды.";

4. Адамның тұрған жері туралы ақпарат беру немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты анықтау, оның жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру үшін маңызы бар өзге де жәрдем көрсету мақсатында ақпарат көрсетілген ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасалған жағдайда **құпия ақпарат болып табылады.**

Көрсетілген ақпаратты жария ету заңдарында белгіленген жауаптылыққа алып келеді.

24-1-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адамдарды қорғаудың мемлекет кепілдік берген шаралары

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адамдарды қорғаудың мемлекет кепілдік берген шаралары:

1) уәкілетті меморгандар сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарды қабылдаған күннен бастап немесе адам сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жәрдем көрсеткен кезден бастап 3 жыл бойы, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адамды еңбек қатынастары саласындағы құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуынан қорғауды;

2) адамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсеткені туралы ақпаратты жария етпеу туралы келісім болған кезде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету мақсатында жүгінуі туралы ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етуді қамтиды.

24-2-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адамды еңбек қатынастары саласындағы құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуынан қорғау

1. Өзі жұмыскері болып табылатын (болған) ұйымның жоғары тұрған басшысына және (немесе) басшылығына хабарлау арқылы ұйымда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адам тарапы болып табылатын жеке еңбек дауын Еңбек кодексіне сәйкес құрылатын келісу комиссиясы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органның өкілін міндетті түрде шақыра отырып қарайды.

2. Меморган немесе басқа ұйым сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға осы баптың 1-тармағында көрсетілген мәселелер бойынша материалдарды келісу комиссиясының немесе алқалы органның отырысы өткізілетін күнге дейін кемінде 3 жұмыс күні бұрын жібереді.

Көрсетілген отырысқа сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органның өкілі қатыса алады.

3. Келісу комиссиясының шешіміне немесе алқалы орган отырысының хаттамасына отырысқа қатысқан оның мүшелері қол қояды.

Келісу комиссиясы шешімінің не алқалы орган отырысы хаттамасының көшірмесі шешім қабылданған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жіберіледі.

24-3-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз ету

1. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлау немесе сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған іздеуде жүрген адамның тұрған жері туралы ақпарат беру немесе өзге де көмек көрсету мақсатында адамның өтініші туралы мәліметтердің құпиялылығын жоғары тұрған басшы қамтамасыз етеді және (немесе) осы адам жұмыс істейтін мемлекеттік органның немесе ұйымның басшылығы.

2. Өзі жұмыскері болып табылатын мемлекеттік органда немесе ұйымда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлау не осы мемлекеттік органда немесе ұйымда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жәрдем көрсету мақсатында адам осы мемлекеттік органның не ұйымның жоғары тұрған басшысына және (немесе) басшылығына жүгінген кезде мемлекеттік органның не ұйымның жоғары тұрған басшысы және (немесе) басшылығы аталған адаммен оның ниеті болған кезде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасасуға міндетті.

3. Осы баптың 2-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген, жұмыскермен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасасқан, жұмыскердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы келіп түскен хабары бойынша шаралар қабылдау үшін уәкілетті мемлекеттік органға жүгінген басшымен және тиісті уәкілетті мемлекеттік органмен де сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасалады.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасасу тәртібін және оның нысанын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган айқындайды.

24-4-бап. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адамдардың құқықтары

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адам:

1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы хабарды қарау қорытындылары бойынша қабылданған шешім туралы ақпаратты алуға;

2) уәкілетті меморганның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық туралы өзінің хабарын қарау нәтижелері бойынша қабылданған шешімдеріне әкімшілік құқық

бұзушылық туралы заңнамасына немесе қылмыстық-процестік заңнамасына сәйкес шағым жасауға;

3) бұрын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсету туралы ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасалған уәкілетті меморганға жүгінуге;

4) уәкілетті мемлекеттік органдар сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарды қабылдаған күннен бастап немесе адам сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жәрдем көрсеткен кезден бастап үш жыл ішінде оны тәртіптік жауаптылыққа тарту немесе жұмыстан шығару немесе басқа лауазымға ауыстыру оның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарлауына немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жәрдем көрсетуіне байланысты деп пайымдаған жағдайда келісу комиссиясының немесе алқалы органның осы мәселелерді бұрын қарамауы шартымен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жүгінуге құқылы.

2. Адам осы баптың 1-тармағы 4) тармақшасының негізінде жүгінген кезде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган ұсынылған материалдарды қарайды және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсеткен адамның жүгіну негізділігі анықталған жағдайда жолданым келіп түскен күннен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде мемлекеттік органның не басқа ұйымның басшысына мәселелерді қайтадан қарау қажеттігі туралы хабарлама жібереді.

Хабарламада мыналар қамтылуға тиіс:

1) хабарлама жіберілетін мемлекеттік орган не ұйым басшысының тегі мен аты-жөні;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсеткен адамның тегі, аты және әкесінің аты;

3) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың қысқаша фабуласы;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетуі туралы ақпаратты жария еткені үшін жауаптылығы туралы ескерту.

Бұл ретте басшысы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсеткен адамның жолданымы келіп түскен күннен бастап күнтізбелік 30 күннен аспайтын мерзімде келісу комиссиясының немесе алқалы органның отырысын өткізуге және қаралатын мәселе бойынша шешім қабылдауға міндетті.

25-бап. Заңсыз алынған мүлікті немесе заңсыз көрсетілген қызметтердің құнын өндіріп алу (қайтару)

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар нәтижесінде заңсыз алынған мүлікті өз еркімен тапсырудан немесе мемлекетке оның құнын немесе заңсыз алынған көрсетілетін қызметтердің құнын төлеуден бас тартылған жағдайларда, оларды өндіріп алу прокурордың, мем кіріс органдарының не осыған заңмен уәкілеттік берілген басқа да мем органдар мен лауазымды адамдардың талап қоюы бойынша, заңды күшіне енген сот шешімі негізінде жүзеге асырылады.

26-бап. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар нәтижесінде жасалған мәмілелердің, шарттардың, актілердің және әрекеттердің жарамсыздығы

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар нәтижесінде жасалған мәмілелерді, шарттарды уәкілетті меморгандардың, мүдделі тұлғалардың немесе прокурордың талап қоюы бойынша **сот жарамсыз деп таниды.**

МЕМЛЕКЕТТІК КӨРСЕТІЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕР ТУРАЛЫ

Ыңғайлы оқу үшін маңызды!

Заң мәтіні бойынша қайталаулар қысқартылған, ал атап айтсақ:

«Орталық мем органдар, ҚР шетелдік мекемелері, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары, қаладағы, аудандық маңызы бар қалалардың, ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің әкімдері» сөздері- **«Орталық меморгандар, шетелдік мекемелер, жергілікті атқарушы органдар, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдері»** сөздерімен ауыстырылған.

1-бап. Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Заңда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) "Азаматтарға арналған үкімет" мемкорпорациясы (бұдан әрі – Мемкорпорация) – заңнамасына сәйкес мемлекеттік қызметтерді көрсету үшін, "бір терезе" қағидаты бойынша мемқызметтер көрсетуге өтініштерді қабылдау және көрсетілетін қызметті алушыға олардың нәтижелерін беру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру, мемлекеттік қызметтерді электрондық нысанда көрсетуді қамтамасыз ету үшін Үкіметінің шешімі бойынша құрылған заңды тұлға;

1-1) ақпараттандыру саласындағы уәкілетті орган – ақпараттандыру және "электрондық үкімет" саласындағы басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

1-2) әріптестік келісім – мемқызметтер көрсетуге өтініштерді қабылдау және көрсетілетін қызметті алушыға олардың нәтижелерін беру бойынша көрсетілетін қызметтерді ұсыну үшін талаптарға сәйкес келетін және мемлекеттік қызметтер көрсету саласындағы уәкілетті органның іріктеуінен өткен кәсіпкерлік субъектілерімен Мемкорпорация жасаған келісім;

1-3) әріптестік ұйым – осы Заңға сәйкес әріптестік келісім жасаған кәсіпкерлік субъектісі;

1-4) "бір өтініш" қағидаты – бір өтініш негізінде көрсетілетін бірнеше мемлекеттік қызметтің жиынтығы көзделетін мемлекеттік қызмет көрсету нысаны;

2) "бір терезе" қағидаты – мемқызметті орталықтандырып көрсетудің мемқызметтер көрсету кезінде көрсетілетін қызметті алушының құжаттарды жинау мен дайындауға барынша аз қатысуын және оның көрсетілетін қызметті берушілермен тікелей байланысын шектеуді көздейтін нысаны;

2-1) жасырын мемлекеттік көрсетілетін қызмет – мемлекеттік көрсетілетін қызметтің өлшемшарттарына сай келетін, бірақ мемлекеттік көрсетілетін қызметтер тізіліміне енгізілмеген мемлекеттік функция;

3) көрсетілетін қызметті алушы – орталық меморгандарды, шетелдегі мекемелерін, жергілікті атқарушы органдарын, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдерін қоспағанда, жеке және заңды тұлғалар;

4) көрсетілетін қызметті беруші – мемқызметтер көрсететін орталық меморгандар, шетелдегі мекемелері, жергілікті атқарушы органдары, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдері, сондай-ақ жеке және заңды тұлғалар;

4-1) қоғамдық маңызы бар көрсетілетін қызмет – үздіксіз негізде жүзеге асырылатын және қоғамның заңды мүдделерін қанағаттандыруға бағытталған мемлекеттік көрсетілетін қызмет;

4-2) Мемкорпорацияның мобильдік қосымшасы – Мемкорпорациямен бейнебайланыс арқылы мемлекеттік қызметтер көрсетуге арналған ақпараттандыру объектісі;

5) мемкөрсетілетін қызмет – көрсетілетін қызметті алушылардың өтініш жасауы бойынша немесе өтініш жасауынсыз жүзеге асырылатын және олардың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін іске асыруға, оларға тиісті материалдық немесе

материалдық емес игіліктер беруге бағытталған жекелеген мемфункцияларды іске асыру нысандарының бірі немесе олардың жиынтығы;

5-1) мемлекеттік көрсетілетін қызметке қосымша сервис – көрсетілетін қызметті алушының қалауы бойынша мемлекеттік көрсетілетін қызметке қосымша түрде жеке тәртіппен көрсетілетін қызмет;

8) мемкөрсетілетін қызметтер тізілімі – мемкөрсетілетін қызметтердің сыныпталған тізбесі;

9) Бірыңғай байланыс орталығы – мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган айқындаған, көрсетілетін қызметті алушыларға мемлекеттік және өзге де қызметтер көрсету мәселелері бойынша – ақпарат, сондай-ақ меморгандарға ақпараттық-коммуникациялық қызметтер көрсету мәселелері бойынша ақпарат беру жөніндегі ақпараттық-анықтамалық қызмет функцияларын орындайтын заңды тұлға;

10) мемқызметтер көрсету мониторингінің ақпараттық жүйесі – мемқызметтер көрсету, оның ішінде Мемкорпорациясы арқылы көрсету процесін автоматтандыруға және мониторинктеуге арналған ақпараттық жүйе;

10-1) мемқызметтер көрсету саласындағы пилоттық жоба – мемқызметтер көрсету кезіндегі процестердің, тәсілдердің өзгеруін сынамалау жөніндегі процесс;

11) мемқызметтер көрсету сапасының қоғамдық мониторингі – жеке тұлғалардың, коммерциялық емес ұйымдардың мемқызметтер көрсету сапасының деңгейі туралы ақпаратты жинау, талдау және ұсынымдарды тұжырымдау жөніндегі қызметі;

12) мемқызметтер көрсету сапасын бағалау – көрсетілетін қызметті алушыларды орталық меморгандар, жергілікті атқарушы органдары, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдері көрсететін қолжетімді және сапалы мемкөрсетілетін қызметтермен қамтамасыз ету бойынша шаралардың тиімділігін айқындау жөніндегі қызмет;

14) мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган – өз құзыреті шегінде мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын орталық меморган;

15) мемқызмет көрсету процесін автоматтандыру – электрондық нысанда мемқызмет көрсетуді қамтамасыз ету үшін көрсетілетін қызметті берушінің әкімшілік процестерін түрлендіру рәсімі;

17) мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган – мемқызметтер көрсету саласындағы басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық меморган;

17-1) проактивті көрсетілетін қызмет – көрсетілетін қызметті алушының өтінішінсіз көрсетілетін қызметті берушінің бастамасы бойынша көрсетілетін мемқызмет;

17-2) реинжиниринг – ұйым қызметінің тиімділігін, сапасын және нәтижелілігін арттыру мақсатында ағымдағы жұмыс процесін қайта өзгерту;

17-3) стационарлық абоненттік құрылғы – сымдар арқылы берілетін электр сигналдарының немесе радиосигналдардың көмегімен абонент берген ақпаратты қашықтан беруді немесе қабылдауды қамтамасыз ететін байланыс құралы;

17-4) ұялы байланыс абоненттік құрылғысы – абонент берген ақпаратты беру немесе қабылдау үшін электр байланысы сигналдарын қалыптастыратын және ұялы байланыс операторының желісіне қосылатын, қызмет көрсетілетін аумақ шеңберінде географиялық тұрғыдан айқындалатын тұрақты орналасқан жері жоқ, ұялы байланыс желілерінде жұмыс істейтін жеке-дара пайдаланылатын байланыс құралы;

19) "электрондық үкіметтің" веб-порталы – нормативтік құқықтық базаны қоса алғанда, бүкіл шоғырландырылған үкіметтік ақпаратқа және электрондық нысанда көрсетілетін мемқызметтерге, табиғи монополиялар субъектілерінің желілеріне қосуға техникалық шарттарды беру жөніндегі қызметтерге және квазимемсектор субъектілерінің қызметтеріне қол жеткізудің бірыңғай терезесі болатын ақпараттық жүйе.

2-бап. ҚР мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасы

Егер ратификациялаған халықаралық шартта қамтылғаннан өзгеше қағидалар белгіленсе, онда халықаралық шарттың қағидалары қолданылады.

3-бап. Мемқызметтер көрсетудің мақсаты мен қағидаттары

Көрсетілетін қызметті алушыларға сапалы мемқызметтер көрсетілуін қамтамасыз ету мемқызметтер көрсету саласындағы қоғамдық қатынастарды мемлекеттік реттеудің мақсаты болып табылады.

Мемқызметтер мынадай негізгі қағидаттар негізінде көрсетіледі:

көрсетілетін қызметті алушылардың тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына немесе кез келген өзге жағдаяттар бойынша қандай да бір кемсітушіліксіз теңдей қол жеткізуі;
төрешілдік пен сөзбұйдалық көріністеріне жол бермеу;
саласындағы есеп берушілік және ашықтық;
мемкөрсетілетін қызметтердің сапасы мен қолжетімділігі;
мемқызметтер көрсету процесін үнемі жетілдіру;
мемқызметтер көрсету кезіндегі үнемділік және тиімділік.

4-бап. Көрсетілетін қызметті алушылардың құқықтары

1. Көрсетілетін қызметті алушылардың:

- 1) көрсетілетін қызметті берушіден мемкөрсетілетін қызметті ұсыну тәртібі туралы толық және анық ақпаратты қолжетімді нысанда алуға;
- 2) мемқызмет көрсету қызметті алуға;
- 3) орталық меморганның, жергілікті атқарушы органының, аудан, кент, ауыл әкімінің, сондай-ақ көрсетілетін қызметті берушінің және (немесе) олардың лауазымды адамдарының, Мемкорпорацияның және (немесе) олардың қызметкерлерінің мемқызметтер көрсету мәселелері бойынша шешімдеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағымдануға;
- 4) мемкөрсетілетін қызметті қағаз мен (немесе) электрондық нысанда алуға;
- 4-1) мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді "бір өтініш" қағидаты бойынша алуға;
- 5) мемқызметтер көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілердің жобаларын жария талқылауларға қатысуға;
- 6) мемқызметтер көрсету қорғау туралы талап арызбен сотқа жүгінуге құқығы бар;
- 7) цифрлық құжаттар сервисінен өзіне және отбасының кәмелетке толмаған мүшелеріне қатысты электрондық құжаттарды пайдалануға құқығы бар.

2. Шетелдіктер, азаматтығы жоқ адамдар және шетелдік заңды тұлғалар мемкөрсетілетін қызметтерді басқалармен бірдей негізде алады.

5-бап. Көрсетілетін қызметті берушілердің құқықтары мен міндеттері

1. Көрсетілетін қызметті берушілердің:

- 1) орталық меморгандардан, жергілікті атқарушы органдарынан, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдерінен мемқызметтер көрсету үшін қажетті ақпаратты алуға құқығы бар.
2. Көрсетілетін қызметті берушілер:
 - 1) мемқызметтер көрсетуге;
 - 2) мүмкіндігі шектеулі адамдардың мемкөрсетілетін қызметтерді алуы кезінде оларға қажетті жағдайлар жасауға;
 - 3) көрсетілетін мемқызметтер көрсету тәртібі туралы қолжетімді нысанда толық және анық ақпарат ұсынуға;
 - 4) ақпараттық жүйелерді интеграциялау арқылы көрсету үшін қажетті құжаттар мен ақпаратты ұсынуға;
 - 5) мемқызмет көрсету мерзімі өткенге дейін бір тәуліктен кешіктірмей Мемкорпорация арқылы көрсетілетін мемқызметтердің нәтижесін Мемкорпорацияға жеткізуді қамтамасыз етуге;
 - 6) мемқызметтер көрсету саласындағы жұмыскерлердің біліктілігін арттыруға, сондай-ақ мүгедектермен қарым-қатынас жасау дағдыларына үйретуге;

- 7) көрсетілетін қызметті алушылардың шағымдарын қарауға және оларды қарау нәтижелері туралы хабардар етуге;
 - 8) көрсетілетін қызметті алушылардың мемкөрсетілетін қызметтің орындалу сатысы туралы ақпаратты алу мүмкіндігін қамтамасыз етуге;
 - 10) ақпараттық жүйелердің іркіліссіз жұмыс істеуін қамтамасыз етуге;
 - 11) мемқызмет көрсету сатысы туралы деректерді мемқызметтер көрсету мониторингінің ақпараттық жүйесіне енгізуді қамтамасыз етуге;
 - 12) заңмен қорғалатын құпияны құрайтын мәліметтерді пайдалануға көрсетілетін қызметті алушының жазбаша келісімін немесе электрондық цифрлық қолтаңбамен расталған келісімін не ұялы байланыс абоненттік құрылғысы арқылы келісімін алуға міндетті;
 - 13) мемқызметтер көрсету үшін цифрлық құжаттар сервисінен электрондық құжаттарды пайдалануға міндетті;
 - 14) заңдарында белгіленген жағдайларда және негіздер бойынша мемлекеттік қызметтерді көрсетуден бас тартуға міндетті.
- Мемқызметтер көрсету кезінде көрсетілетін қызметтерді алушылардан:
- 1) ақпараттық жүйелерден алуға болатын құжаттар мен мәліметтерді;
 - 2) көрсетілетін қызметті берушінің Мемкорпорацияның салыстырып-тексеруі үшін түпнұсқалары ұсынылған құжаттардың нотариат куәландырған көшірмелерін талап етуге жол берілмейді.

6-бап. Үкіметінің мемқызметтер көрсету саласындағы құзыреті

ҚР Үкіметі мемқызметтер көрсету саласындағы мемсаясаттың негізгі бағыттарын әзірлейді және олардың жүзеге асырылуын ұйымдастырады.

7-бап. Мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның құзыреті

Мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган:

- 1) мемқызметтер көрсету саласындағы мемсаясаттың іске асырылуын қамтамасыз етеді;
- 2) мемқызметтер көрсету сапасын мембақылауды жүзеге асырады;
- 3) мемқызметтер көрсету сапасын мембақылау қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 4) мемқызметтер көрсету сапасын ішкі бақылау нәтижелері туралы ақпарат сұратады;
- 5) ақпараттандыру саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша мемқызметтер көрсету сапасын бағалау әдістемесін әзірлейді және бекітеді;
- 6) мемқызметтер көрсету сапасына қоғамдық мониторинг жүргізу бойынша мемәлеуметтік тапсырысты қалыптастыруды, оның іске асырылу мониторингін және нәтижелерін бағалауды жүзеге асырады.

8-бап. Мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті органның құзыреті

Мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган:

- 1) мемқызметтер көрсету саласындағы мемсаясатты қалыптастырады және іске асырады;
- 2-1) мемкөрсетілетін қызметтер тізілімін бекітеді және оған өзгерістер мен толықтырулар енгізеді;
- 3) мемкөрсетілетін қызметтер тізілімін әзірлеуді және жүргізуді жүзеге асырады;
- 5) заңға актілердің жобаларын келісуді жүзеге асырады;
- 6) заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу бойынша орталық меморгандардың қызметіне мониторинг жүргізеді;
- 8-1) мемқызметтер көрсету кезінде жеке тұлғаларды биометриялық сәйкестендіру үшін олардың биометриялық деректерін жинау, өңдеу және сақтау қағидаларын әзірлейді және бекітеді.

9-бап. Ақпараттандыру саласындағы уәкілетті органның құзыреті

Ақпараттандыру саласындағы уәкілетті орган:

- 1) мемқызметтер көрсету саласындағы мемсаясаттың іске асырылуын қамтамасыз етеді;
- 8) Бірыңғай байланыс орталығының жұмысын ұйымдастырады және үйлестіреді;
- 9) Бірыңғай байланыс орталығы қызметінің және Бірыңғай байланыс орталығының мемлекеттік органдармен және көрсетілетін қызметті берушілермен өзара іс-қимыл жасауы қағидаларын бекітеді;
- 11) мемқызметтер көрсетудің электрондық нысанын көздейтін заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілердің жобаларын келісуді жүзеге асырады;
- 12) мемқызметтер көрсету саласындағы құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді;
- 12-1) Мемкорпорацияның қызметін тексеруді жүзеге асырады;
- 12-3) мемлекеттік басқаруды цифрлық трансформациялау қағидаларына сәйкес орталық мемлекеттік органдардың, жергілікті атқарушы органдардың мемлекеттік қызметтер көрсету реинжинирингі жөніндегі қызметін үйлестіреді;
- 12-4) мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді автоматтандыру процестерін бағалауды жүзеге асырады;
- 13-1) проактивті қызметтер көрсету тәртібін бекітеді.

9-1-бап. Орталық меморгандар арасынан Үкіметі айқындайтын уәкілетті органның құзыреті

Уәкілетті орган:

- 1) Мемкорпорацияның қызметі қағидаларын әзірлейді және бекітеді;
- 3) Мемкорпорацияның қызметін ұйымдастыруды жүзеге асырады;
- 4) Мемкорпорацияның қызметін және оның көрсетілетін қызметті берушілермен өзара іс-қимыл жасауын үйлестіреді;
- 6) заңға актілердің жобаларын келісуді жүзеге асырады;
- 7) актілерді жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлейді;
- 8) Мемкорпорация көрсететін қызметтерге баға белгілеу тәртібін айқындайды.

10-бап. Орталық меморгандардың құзыреті

Орталық меморгандар:

- 1) мемқызметтер көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді;
- 3) мемқызметтер көрсету сапасын арттыруды, оған қолжетімділікті қамтамасыз етеді;
- 4) нормативтік құқықтық актілердің қолжетімділігін қамтамасыз етеді;
- 5) көрсетілетін қызметті алушылардың мемқызметтер көрсету тәртібі туралы қолжетімді нысанда хабардар болуын қамтамасыз етеді;
- 6) көрсетілетін қызметті алушылардың өтініштерін қарайды;
- 8) мемқызметтер көрсету, мүгедектермен қарым-қатынас жасау саласындағы жұмыскерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;
- 9) мемлекеттік басқаруды цифрлық трансформациялау қағидаларына сәйкес мемлекеттік қызметтер көрсету реинжинирингін жүзеге асырады;
- 9-1) мемкөрсетілетін қызметтер тізіліміне жаңа мемкөрсетілетін қызмет енгізілгеннен кейін оны электрондық форматта көрсетуге ауыстыру бойынша шаралар қолданады;
- 12) Мемкорпорацияға мемқызметтер көрсету үшін ақпараттық жүйелерге қолжетімділік береді;
- 13) мемқызметтер көрсету тәртібі және мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді құқықтық актілерге енгізілген өзгерістер және (немесе) толықтырулар туралы ақпаратты олар бекітілген немесе өзгертілген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде Мемкорпорацияға береді;
- 14) мемқызметтер көрсету сапасын ішкі бақылауды жүргізеді;

15) көрсетілетін қызметті берушілердің заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді сақтауын қамтамасыз етеді.

11-бап. Облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдарының, қаладағы аудандар, аудандық маңызы бар қалалар, кенттер, ауылдар, ауылдық округтер әкімдерінің құзыреті

Жергілікті атқарушы органдары, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдері:

- 1) тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктің аумағында мемқызметтер көрсету сапасын арттыруды, оған қолжетімділікті қамтамасыз етеді;
- 2) заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілердің қолжетімділігін қамтамасыз етеді;
- 3) қызметті алушылардың хабардар болуын қамтамасыз етеді;
- 4) қызметті алушылардың өтініштерін қарайды;
- 6) мемқызметтер көрсету, мүгедектермен қарым-қатынас жасау саласындағы жұмыскерлердің біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;
- 7) мемлекеттік басқаруды цифрлық трансформациялау қағидаларына сәйкес мемқызметтер көрсету реинжинирингін жүзеге асырады;
- 10) Мемкорпорацияға мемқызметтер көрсету үшін ақпараттық жүйелерге қолжетімділік береді;
- 11) мемқызметтер көрсету тәртібі туралы ақпаратты Бірыңғай байланыс орталығына береді;
- 12) мемқызметтер көрсету сапасын ішкі бақылауды жүргізеді.

11-1-бап. Мемкорпорацияның қызметін ұйымдастыру

1. Мемкорпорация "бір терезе" қағидаты бойынша мемқызметтер көрсетуге өтініштерді қабылдау және көрсетілетін қызметті алушыға олардың нәтижелерін беру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру, мемлекеттік қызметтерді электрондық нысанда көрсетуді қамтамасыз ету бойынша қызметті жүзеге асыратын мемқызметтер көрсету саласындағы **провайдер** болып табылады.

2. Мемкорпорация акционерлік қоғам нысанында құрылады, ол коммерциялық емес ұйым болып табылады. Онда өз филиалдары болады.

3. Мемкорпорацияның жалғыз акционері Үкіметі болып табылады. Мемкорпорацияның уәкілетті органы орталық меморгандар арасынан Үкіметінің шешімімен айқындалады.

4. Мемкорпорация:

- 1) мемқызметтер көрсету сапасын арттыруды қамтамасыз етеді;
- 2) нормативтік құқықтық актілердің сақталуын қамтамасыз етеді;
- 2-1) жыл сайын Үкіметін Мемлекеттік корпорация арқылы ұсынылатын мемқызметтерді көрсету жөніндегі жұмыстың жай-күйі туралы хабардар етеді;
- 3) қызметті алушылардың хабардар болуын қамтамасыз етеді;
- 3-1) азаматтардың дербес деректеріне қолжетімділігі бар, сондай-ақ мемқызметтер көрсету процесіне қатысатын Мемкорпорация қызметкерлері тексеруге жатады;
- 4) қызметті алушылардың өтініштерін қарайды;
- 5) мемқызметтер біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді;
- 6) жеке және (немесе) заңды тұлғаларға "бір терезе" қағидаты бойынша, оның ішінде электрондық нысанда және (немесе) Мемкорпорацияның мобильдік қосымшасы арқылы мемлекеттік қызметтер көрсетеді және (немесе) көрсетуді ұйымдастырады;
- 6-1) Мемкорпорация арқылы ұсынылатын немесе Мемкорпорация ұсынатын мемлекеттік қызметтерді көрсету сапасына бағалау жүргізу үшін мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органға ақпарат береді;
- 6-2) мемқызметтер көрсету кезінде жеке тұлғаларды биометриялық сәйкестендіру үшін олардың биометриялық деректерін жинауды, өңдеуді және сақтауды, деректер базасын жүргізуді жүзеге асырады;

6-4) жеке және (немесе) заңды тұлғалардың әкімшілік органдарға, лауазымды адамдарға жолданымдарын қабылдауды және өтініш берушілердің сұрау салуы бойынша оларға жауаптардың берілуін ұйымдастырады.

11-2-бап. Әріптестік ұйым

1. Мынадай:

- 1) Қазақстан Республикасының аумағында тіркелген;
- 2) мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органмен келісу бойынша айқындаған талаптарға, оның ішінде ақпараттық қауіпсіздікті және дербес деректердің қорғалуын қамтамасыз етуге қойылатын талаптарға сәйкес келетін;
- 3) әріптестік келісім жасасқан кәсіпкерлік субъектісі әріптестік ұйым бола алады.

2. Әріптестік келісім жасасу үшін кәсіпкерлік субъектілерін іріктеуді мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган жүргізеді.

3. Үлгілік әріптестік келісімді мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.

12-бап. Мемкөрсетілетін қызметтердің тізілімі

1. Мемкөрсетілетін қызметтер мемкөрсетілетін қызметтердің тізіліміне енгізілуге жатады.

2. Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер тізілімін жүргізу қағидаларын мемлекеттік қызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.

3. Жасырын мемкөрсетілетін қызметтерді анықтау және оларды мемкөрсетілетін қызметтердің тізіліміне енгізу тәртібін мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті орган айқындайды.

13-бап. Мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актіні әзірлеуге және бекітуге қойылатын жалпы талаптар

1. Мемқызметтер көрсету сапасына қойылатын бірыңғай талаптарды қамтамасыз ету үшін орталық меморгандар мемқызметтер көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді көрсететін мемқызметтер үшін заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді.

2. Мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің жобасы жария талқылауға жатады.

14-бап. Мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің мазмұнына қойылатын талаптар

Мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық акт:

2) мыналардың:

тәртібін сипаттауды;

3) мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерге енгізілген өзгерістер және (немесе) толықтырулар туралы ақпаратты өтініштерді қабылдауды және мемлекеттік қызмет көрсету нәтижелерін беруді жүзеге асыратын ұйымдарға және көрсетілетін қызметті берушілерге жіберу тәртібін;

3-1) мыналарды:

мемкөрсетілетін қызметтің атауын;

көрсетілетін қызметті берушінің атауын;

мемқызмет көрсету тәсілдерін;

мемқызмет көрсету мерзімін;

мемқызмет көрсету нысанын;

мемқызмет көрсету нәтижесін;

мемқызмет көрсету кезінде көрсетілетін қызметті алушыдан алынатын төлемақы мөлшерін және жағдайларда оны алу тәсілдерін;

көрсетілетін қызметті берушінің, Мемлекеттік корпорацияның және ақпарат объектілерінің жұмыс графигін;
мемқызмет көрсету үшін көрсетілетін қызметті алушыдан талап етілетін құжаттар мен мәліметтердің тізбесін;
мемлекеттік қызмет көрсетуден бас тарту үшін негіздерді қамтитын, мемқызмет көрсетуге қойылатын негізгі талаптар тізбесі бар қосымшаны.

15-бап. Мемқызметтер көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілердің жобаларын жария талқылау

1. Жобаларды жария талқылау заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерде құқықтары, бостандықтары мен заңды мүдделері қозғалатын жеке және заңды тұлғалардың ескертпелері мен ұсыныстарын ескеру мақсатымен жүргізіледі.

2. Заңға тәуелді нормативтік құқықтық актіні әзірлейтін орталық меморган мемлекеттік қызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің жобасын жария талқылау үшін оны "электрондық үкіметтің" веб-порталында, өзінің интернет-ресурсында және (немесе) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның, облыстық маңызы бар қаланың жергілікті атқарушы органының, қаладағы аудан, аудандық маңызы бар қала, кент, ауыл, ауылдық округ әкімінің интернет-ресурстарында орналастырады, сондай-ақ көрсетілетін қызметті алушылардың мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандартының жобасы туралы хабардар етілуін өзге де тәсілдермен қамтамасыз етеді.

3. Заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің жобасын жария талқылау оның жария талқылау үшін орналастырылған күнінен бастап **10 жұмыс күні** ішінде жүзеге асырылады.

4. Заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің жобасын әзірлейтін орталық меморган жобасын жария талқылаудың аяқталғаны туралы есеп жасайды.

Заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің жобасын жария талқылаудың аяқталғаны туралы есепте:

қабылданған және (немесе) қабылданбаған ескертпелер мен ұсыныстар бойынша негіздемелер қоса беріле отырып, жария талқылау барысында алынған ескертпелер мен ұсыныстардың тізбесі мен қысқаша мазмұны;

заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің келіп түскен ескертпелер мен ұсыныстар ескеріле отырып пысықталған жобасымен танысу тәсілі туралы ақпарат қамтылады.

Жеке және заңды тұлғалардың заңға тәуелді нормативтік құқықтық актінің жобасына мерзім өткеннен кейін келіп түскен ескертпелері мен ұсыныстары қарауға жатпайды.

5. Бекітілген заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу жөніндегі нормативтік құқықтық актілердің жобалары міндетті түрде жария талқылануға жатады.

18-бап. Мемлекеттік қызметтер көрсету

1. Мемқызметтерді көрсетілетін қызметті берушілер көрсетеді.

2. Мемқызметтер көрсетуге өтініштерді қабылдау және көрсетілетін қызметті алушыға олардың нәтижелерін беру:

1) көрсетілетін қызметті берушілер арқылы;

2) Мемкорпорация арқылы;

3) әріптестік ұйымдар арқылы;

4) "электрондық үкімет" веб-порталы арқылы;

5) стационарлық абоненттік құрылғы арқылы;

6) ұялы байланыстың абоненттік құрылғысы арқылы;

7) орталық мемлекеттік органдар айқындаған ақпараттандыру объектілері арқылы жүзеге асырылады.

19-бап. Көрсетілетін қызметті берушілердің мемқызметтер көрсетуі

Көрсетілетін қызметті берушілердің мемқызметтер көрсетуіне қойылатын талаптар және оларды көрсету тәртібі заңға тәуелді нормативтік құқықтық актіде айқындалады. Көрсетілетін қызметті алушы тізбеге сәйкес құжаттардың топтамасын толық ұсынбаған және (немесе) қолданылу мерзімі өтіп кеткен құжаттарды ұсынған жағдайларда, көрсетілетін қызметті беруші өтінішті қабылдаудан бас тартады.

19-1-бап. Көрсетілетін қызметті берушілердің мемқызметтер көрсетуден бас тартуы

1. Көрсетілетін қызметті беруші мемқызметтер көрсетуден бас тартқан кезде көрсетілетін қызметті алушыға мемқызметтер көрсетуден бас тартудың себептерін көрсете отырып, жауап жібереді.

2. Көрсетілетін қызметті берушілер мынадай негіздер:

1) көрсетілетін қызметті алушының мемкөрсетілетін қызметті алу үшін ұсынған құжаттардың және (немесе) олардағы деректердің (мәліметтердің) анық еместігін анықтау;

2) көрсетілетін қызметті алушының және (немесе) мемқызмет көрсету үшін қажетті ұсынылған материалдардың, объектілердің, деректердің және мәліметтердің нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген талаптарға сәйкес келмеуі;

3) уәкілетті меморганның мемқызмет көрсету үшін қажетті келісімі туралы сұрау салуға берілген теріс жауап, сондай-ақ сараптаманың, зерттеудің не тексерудің теріс қорытындысы;

4) көрсетілетін қызметті алушыға қатысты қызметіне немесе жекелеген қызмет түрлеріне тыйым салу туралы соттың заңды күшіне енген шешімінің (үкімінің) болуы немесе көрсетілетін қызметті алушы мемқызметті алумен байланысты арнаулы құқығынан айырылған.

3. Көрсетілетін қызметті алушы мемқызметті көрсетуден бас тарту себептерін жойған жағдайда, көрсетілетін мемқызметті алу үшін көрсетілетін қызметті алушының қайта жүгінуіне болады.

20-бап. Мемкорпорация арқылы мемқызметтер көрсету

1. Көрсетілетін қызметті алушының өтініші мен құжаттарын көрсетілетін қызметті берушілерге қағаз жеткізгіште жөнелтуді көздейтін мемқызметтерді Мемкорпорация арқылы көрсету кезінде өтініштер мен құжаттар қабылданған күн мемқызмет көрсету мерзіміне кірмейді.

2. Мемкорпорацияның қызметкері көзделген тізбеге сәйкес құжаттардың толық топтамасы көрсетілетін қызметті алушыда болған кезде оның өтінішін қабылдауға міндетті.

Көрсетілетін қызметті алушы заңға тәуелді тізбеге сәйкес құжаттардың толық топтамасын ұсынбаған, сондай-ақ қолданылу мерзімі өтіп кеткен құжаттарды ұсынған жағдайда, Мемкорпорацияның қызметкері өтінішті қабылдаудан бас тартады.

3. Мемкорпорация арқылы мемқызмет көрсету кезінде көрсетілетін қызметті алушының жеке басын сәйкестендіруді Мемкорпорацияның қызметкерлері жүзеге асырады.

4. Мемкорпорация арқылы мемқызметтер көрсету кезінде көрсетілетін қызметті берушілермен өзара іс-қимыл жасау мемқызметтер көрсету мониторингінің ақпараттық жүйесі пайдаланыла отырып жүзеге асырылады.

6. Мемкорпорацияның қызметкерлері мемқызметтер көрсету кезінде, ақпараттық жүйелерде қамтылған, заңмен қорғалатын құпияны құрайтын мәліметтерді пайдалануға көрсетілетін қызметті алушының келісімін алуға міндетті.

21-бап. Электрондық нысанда мемқызметтер көрсету

1. Электрондық нысанда мемлекеттік қызметтер көрсету "электрондық үкіметтің" веб-порталы және "электрондық үкіметтің" шлюзінде, орналастырылған сервистермен интеграцияланған ақпараттандыру объектілері арқылы жүзеге асырылады.

2. Электрондық құжат немесе қағаз жеткізгіштегі құжат не "электрондық үкіметтің" ақпараттық жүйесінен мәлімет беру электрондық нысанда мемқызмет көрсетудің нәтижесі болып табылады.

2-1. Ұялы байланыс абоненттік құрылғысы арқылы алынған, электрондық нысанда мемқызметтер көрсету нәтижелері электрондық құжат нысанында "электрондық үкімет" веб-порталындағы пайдаланушының кабинетіне, сондай-ақ көрсетілетін қызметті алушының таңдауы бойынша қысқа мәтіндік хабар түрінде оның абоненттік нөміріне жіберіледі.

2-3. Ұялы байланыс абоненттік құрылғысы арқылы алынған, электрондық нысанда мемқызметтер көрсету нәтижелерін көрсетілетін қызметті алушы оларды қағаз жеткізгіште ұсыну қажеттілігінсіз, заңдық мәні бар фактілерді растау үшін пайдаланады.

3. Мемкорпорация арқылы электрондық нысанда мемқызмет көрсету кезінде көрсетілетін қызметті алушының жазбаша келісімі негізінде электрондық құжат нысанындағы оның сұрау салуын Мемкорпорацияның қызметкері өзіне қызметтік мақсатта пайдалану үшін берілген электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырады.

3-1. Мемқызметті электрондық нысанда көрсету үшін көрсетілетін қызметті алушының жеке басын биометриялық сәйкестендіру жүргізілуі де мүмкін.

5. Электрондық нысанда мемқызметтерді көрсету үшін меморгандар тұрақты түрде өздерінің ақпараттық жүйелеріндегі электрондық ақпараттық ресурстарын жаңартылған күйде ұстап тұруға міндетті.

21-1-бап. Проактивті қызметтер көрсету

Проактивті қызметтер көрсету "электрондық үкімет" веб-порталында көрсетілетін қызметті алушының ұялы байланыс абоненттік құрылғысының телефон нөмірін тіркеген кезде және көрсетілетін қызметті алушының дербес деректерге қол жеткізуді мемлекеттік бақылау сервисі арқылы алынған дербес деректерді жинау мен өңдеуге келісімі болған кезде мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелері арқылы жүзеге асырылады.

22-бап. Мемлекеттік қызметтер көрсету реинжинирингі

Мемқызметтер көрсету реинжинирингін орталық меморгандар, мемлекеттік корпорация, жергілікті атқарушы органдар мемлекеттік басқаруды цифрлық трансформациялау қағидаларына сәйкес тұрақты негізде жүзеге асырады.

Мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті органның және мемқызмет көрсету тәртібін айқындайтын заңға тәуелді нормативтік құқықтық актіні әзірлеуші – мүдделі орталық мемлекеттік органдардың мемқызметтер көрсету саласындағы пилоттық жобаларын іске асыру бірлескен шешім негізінде жүзеге асырылады.

23-бап. Көрсетілетін қызметті алушыларды мемқызметтер көрсету тәртібі туралы хабардар ету

1. Мемқызметтер көрсету тәртібі туралы ақпарат:

1) заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді көрсетілетін қызметті берушілердің орналасқан жерлерінде және Мемкорпорацияда орналастыру;

2) жеке және заңды тұлғалардың көрсетілетін қызметті берушілерге өтініш жасауы;

3) заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерді "электрондық үкіметтің" веб-порталында, меморгандардың көрсетілетін қызметті берушілердің интернет-ресурстарында және басқа да БАҚ орналастыру;

4) Бірыңғай байланыс орталығына өтініш жасау арқылы ұсынылады.

2. Орталық меморгандар, жергілікті атқарушы органдары, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдері және көрсетілетін қызметті берушілер заңға тәуелді нормативтік құқықтық акт бекітілген немесе өзгертілген күннен бастап 3 жұмыс күні ішінде оны көрсету тәртібі туралы ақпаратты жаңартады және Бірыңғай байланыс-орталығына жібереді.

3. меморгандар, көрсетілетін қызметті берушілер және Мемкорпорация көрсетілетін қызметті алушылар өтініш жасаған кезде оларға қажетті түсініктемелермен бірге мемқызметтер көрсету тәртібі туралы ақпаратты дереу беруге міндетті.

4. Мемқызмет көрсету сатысы туралы ақпарат көрсетілетін қызметті алушыға оның Бірыңғай байланыс орталығына және (немесе) көрсетілетін қызметті берушіге өтініш жасаған кезінде ұсынылады.

5. Меморгандар жыл сайын "электрондық үкіметтің" веб-порталында, интернет-ресурстарда және басқа да бұқаралық ақпарат құралдарында мемқызметтер көрсету мәселелері жөніндегі қызмет туралы есепті орналастырады.

6. Меморгандар көрсетілетін қызметті берушілердің, мүдделі жеке және заңды тұлғалардың қатысуымен мемқызметтер көрсету саласындағы қызмет туралы есептерге жылына кемінде бір рет жария талқылаулар өткізеді.

24-бап. Мемқызметтер көрсеткені үшін төлемақы

1. Мемқызметтер ақылы немесе тегін негізде көрсетіледі.

2. Заңдарында тегін ұсынылуға кепілдік берілген мемқызметтерді көрсеткені үшін көрсетілетін қызметті алушыға төлемақы белгілеуге жол берілмейді.

3. Мемқызметтер көрсету саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша Мемкорпорация мемлекеттік көрсетілетін қызметке қосымша сервис үшін ақы белгілей алады.

25-бап. Мемқызметтер көрсету мәселелері бойынша шағымдарды қарау ерекшеліктері

1. Мемқызметтер көрсету мәселелері бойынша шағымдары қаралуға жатады.

2. Мемқызметтерді тікелей көрсететін меморганның, көрсетілетін қызметті берушінің, Мемкорпорацияның атына келіп түскен көрсетілетін қызметті алушының шағымы оны тіркеген күннен бастап **5 жұмыс күні** ішінде қарауға жатады.

Мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның атына келіп түскен көрсетілетін қызметті алушының шағымы оның тіркелген күнінен бастап **15 жұмыс күні** ішінде қаралуға жатады.

3. Мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган шағымды қарау қорытындылары бойынша:

1) көрсетілетін қызметті алушының шағымы бойынша қабылдаған шешімге оның қанағаттанбауы себептерін кешенді зерделеуді қамтамасыз етуге;

2) мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасының сақталмау фактісі анықталған жағдайда кінәлілерге бұзылған құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қалпына келтіру жөнінде шаралар қолдану үшін ұсыныстар жіберуге;

3) көрсетілетін қызметті алушының шағымын меморган тарапынан қанағаттандырудың уақтылылығы мен толықтығын бақылауды жүзеге асыруға міндетті.

4. Мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның, орталық меморганның, жергілікті атқарушы органының, аудан, кент, ауыл, әкімінің шағымды қарау мерзімі:

1) шағым бойынша қосымша зерделеу немесе тексеру не жергілікті жерге барып тексеру жүргізу;

2) қосымша ақпарат алу қажет болған жағдайларда он жұмыс күнінен аспайтын мерзімге ұзартылады.

Шағымды қарау мерзімі ұзартылған жағдайда лауазымды адам шағымды қарау мерзімі ұзартылған кезден бастап 3 жұмыс күні ішінде көрсетілетін қызметті алушыға ұзарту

себептерін көрсете отырып, шағымды қарау мерзімінің ұзартылғаны туралы жазбаша нысанда немесе электрондық нысанда хабарлайды.

26-бап. Мемқызметтер көрсету сапасын мембақылауды, мемқызметтер көрсету сапасын бағалауды және оған қоғамдық мониторингті жүргізу қағидаттары

Мемқызметтер көрсету сапасын мембақылауды, мемқызметтер көрсету сапасын бағалауды және оған қоғамдық мониторингті жүргізу мынадай қағидаттарға негізделеді:

- 1) заңдылық;
- 2) объективтілік;
- 3) бейтараптық;
- 4) анықтық;
- 5) жан-жақтылық;
- 6) ашықтық.

27-бап. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау

1. Мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның және оның аумақтық бөлімшелерінің мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасының сақталуын тексеру және байқау жөніндегі қызметі мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау болып табылады.

2. Көрсетілетін қызметті берушілер мен Мемлекеттік корпорация мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілеріне жатады.

3. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау:

- 1) жергілікті жерге бару арқылы не лауазымды адамдарды шақырып және (немесе) материалдарды сұрата отырып, жергілікті жерге бармай тексеру;
- 2) ақпараттық жүйелерге қол жеткізу арқылы не заңнамасына сәйкес есептік ақпарат пен өзге де мәліметтер негізінде байқау жолымен жүргізіледі.

4. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілерінің заңнамасының талаптарын сақтауы мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау нысанасы болып табылады.

27-1-бап. Тексерудің түрлері және оларды жүргізу тәртібі

1. Тексеру мынадай түрлерге бөлінеді:

- 1) жоспарлы тексеру;
- 2) жоспардан тыс тексеру.

2. Тексеру жүргізу үшін меморгандардың және ведомстволық бағынысты ұйымдардың мамандары, консультанттары мен сарапшылары тартылуы мүмкін.

3. Жоспарлы тексеруді тағайындауға негіз жартыжылдық тексеру жоспары болып табылады.

4. Мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілері, егер:

- 1) жоспарлы тексерулер жүргізудің жартыжылдық тізімін бекіту алдындағы соңғы 6 айда олар бір мыңнан астам мемлекеттік қызмет көрсеткен болса;
- 2) жоспарлы тексерулер жүргізудің жартыжылдық жоспарын бекіту алдындағы соңғы 6 айда алдыңғы тексерулердің нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұсыну шығарылған болса;
- 3) жоспарлы тексерулер жүргізудің жартыжылдық жоспарын бекіту алдындағы соңғы алты айда оларға қатысты жеке және (немесе) заңды тұлғалардан жолданым келіп түссе;
- 4) соңғы жыл ішінде олардың лауазымды адамдары әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін әкімшілік жауаптылыққа тартылса;
- 6) соңғы жыл ішінде оларға қатысты үш және одан көп жоспардан тыс тексерулер жүргізілсе;

7) соңғы 3 жылда оларға қатысты жоспарлы тексеру жүргізілмесе, жоспарлы тексеруге жатады.

5. Мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектісіне қатысты жоспарлы тексеру жылына 1 реттен артық жүргізілмейді.

6. Жоспардан тыс тексеру тағайындауға:

1) мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілерінің шешімдеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) жеке және заңды тұлғалардың жолданымдары;

2) заңнамасының талаптарын бұзушылық фактілері жөніндегі мемлекеттік органдардың жолданымдары;

3) анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұсынулардың орындалуын бақылау;

4) байқау нәтижесінде анықталған заңнамасы талаптарын бұзушылықтар;

5) бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар және сұрау салу арқылы зерделенген, мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасын бұзушылықтар туралы ақпарат негіз болып табылады.

7. Анонимдік жолданымдар негізінде жоспардан тыс тексерулер жүргізілмейді.

10. ҚР ұлттық қауіпсіздік органдарына қатысты тексерулер Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Төрағасымен не оны алмастыратын адаммен келісу бойынша жүргізіледі.

27-2-бап. Тексеру жүргізу мерзімдері және ол аяқталғаннан кейін қабылданатын шаралар

1. Жоспарлы тексеруді жүргізу мерзімдері алдағы жұмыстардың көлемі, сондай-ақ қойылған міндеттер ескеріле отырып белгіленеді және тексеру басталған күннен бастап 20 жұмыс күнінен аспауға тиіс.

Жоспардан тыс тексерулер жүргізу кезінде тексеру жүргізу мерзімдері тексеру басталған күннен бастап 10 жұмыс күнінен аспауға тиіс.

2. Жоспарлы тексерудің басталатыны туралы хабарлама күні көрсетіле отырып, ол басталғанға дейін кемінде 3 жұмыс күні бұрын, жоспардан тыс тексеру басталғанға дейін кемінде бір тәулік бұрын жіберіледі.

7. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектісіне және өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын меморганға тексеру нәтижелері туралы анықтама жіберілген күн тексеру аяқталған күн деп есептеледі.

8. ҚР мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасын бұзушылықтар тексеру нәтижелері туралы анықтамамен расталатын жағдайларда мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектісінің атына тексеру нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы, сондай-ақ бұзушылыққа жол берген адамдардың жауаптылығын қарау туралы қаралуы міндетті ұсыну енгізіледі.

9. Анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұсыну мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектісінің онда көрсетілген бұзушылықтарды күнтізбелік 30 күн ішінде жою бойынша шаралар қабылдай отырып қарауына жатады.

27-3-бап. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектісінің тексеру жүргізілген кездегі құқықтары мен міндеттері

1. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілері тексеру жүргізілген кезде:

1) мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның және оның аумақтық бөлімшелерінің тексеру жүргізу үшін келген лауазымды адамдарын:

тексеру мерзімдері асып кеткен не өтіп кеткен;

тексеру жүргізу мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның және оның аумақтық бөлімшелерінің тексеру жүргізуге тиісті өкілеттіктері жоқ лауазымды адамдарына тапсырылған;

осы Заңда белгіленген тексеру жүргізу талаптары өрескел бұзылған жағдайларда тексеруге жібермеуге;

- 2) егер мәліметтер жүргізілетін тексерудің нысанасына жатпаса, оларды ұсынбауға;
 - 3) тексеру нәтижелеріне шағым жасауға;
 - 4) тексеру жүргізу процесін, сондай-ақ мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері лауазымды адамының тексеру шеңберінде жүргізіп жатқан жекелеген әрекеттерін тексеруші лауазымды адамның қызметіне кедергі жасамай, аудио- және бейнетехника құралдарының көмегімен тіркеп-белгілеуге құқылы.
2. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілері тексеру жүргізілген кезде:
- 1) мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның және оның аумақтық бөлімшелерінің тексеруші лауазымды адамдарының аумаққа және үй-жайларға кедергісіз кіруін қамтамасыз етуге;
 - 2) мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелерінің тексеруші лауазымды адамдарына тексеру нәтижелері туралы анықтамаға қоса тіркеу үшін қағаз және электрондық жеткізгіштердегі құжаттарды (мәліметтерді) не олардың көшірмелерін, сондай-ақ тексерудің міндеттері мен нысанасына сәйкес ақпараттық жүйелерге қолжетімділікті ұсынуға;
 - 3) мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган мен оның аумақтық бөлімшелері тексеруші лауазымды адамдарының шақыруы бойынша келуге;
 - 4) тексеру жүргізілген кезде тексерілетін құжаттарға өзгерістер мен толықтырулар енгізуге жол бермеуге міндетті.

27-4-бап. Тексерудің жарамсыздығы

1. Мемқызметтер көрсету сапасын мемлекеттік бақылау субъектілері мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның және оның аумақтық бөлімшелерінің тексеру жүргізетін лауазымды адамдарының шешімдеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағым жасауға құқылы.
3. Егер тексеру осы Заңда белгіленген тексеру жүргізуге қойылатын талаптар өрескел бұзыла отырып жүргізілсе, ол жарамсыз деп танылады.
4. Тексеру жүргізуге қойылатын талаптарды өрескел бұзушылықтарға:
- 1) тексеру жүргізу негіздерінің болмауы;
 - 2) тексерудің басталатыны туралы хабарламаның болмауы;
 - 3) мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның немесе оның аумақтық бөлімшесінің құзыретіне кірмейтін мәселелер бойынша тексерулер тағайындау жатады.
5. Тексерудің жарамсыз деп танылуы жоғары тұрған меморганның анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұсынуының күшін жоюға негіз болып табылады.

28-бап. Мемлекеттік қызметтер көрсету сапасына бағалау жүргізу тәртібі

Мемқызметтер көрсету сапасын бағалауды мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті орган заңнамасында белгіленген тәртіппен жүзеге асырады.

29-бап. Мемқызметтер көрсету сапасының қоғамдық мониторингі

1. Мемқызметтер көрсету сапасының қоғамдық мониторингін жеке тұлғалар, коммерциялық емес ұйымдар өз бастамасы бойынша және өз есебінен жүргізеді. Мемқызметтер көрсету сапасының қоғамдық мониторингі мемқызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның мемәлеуметтік тапсырысы бойынша да жүргізіледі.
2. Мемқызметтер көрсету сапасына қоғамдық мониторинг жүргізу кезінде жеке тұлғалар, коммерциялық емес ұйымдар, мемқұпияларды, коммерциялық және өзге де заңмен қорғалатын құпияны құрайтын ақпаратты қоспағанда, мемқызметтер көрсету

саласына жататын қажетті ақпаратты меморгандардан, Мемкорпорациядан осы ақпарат олардың интернет-ресурстарында болмаған жағдайда, сұратуға құқылы.

3. Мемқызметтер көрсету сапасының қоғамдық мониторингі нәтижелері бойынша жеке тұлғалар, коммерциялық емес ұйымдар қорытынды жасайды. Мемқызметтер көрсету сапасының қоғамдық мониторингінің қорытындысы:

1) меморгандардың, Мемкорпорацияның, сондай-ақ көрсетілетін қызметті берушілердің мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасының талаптарын сақтауы туралы ақпаратты;

2) анықталған мемқызметтер көрсету саласындағы заңнамасының сақталмау фактілерін жою жөніндегі ұсынымдарды;

3) мемқызметтер көрсету сапасын арттыру жөніндегі ұсыныстарды;

4) заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу жөніндегі ұсыныстарды қамтиды.

Қоғамдық маңызы бар қызметтер көрсету сапасын бағалау өлшемшарттары әлеуметтанушылық зерттеулер немесе оларды көрсету сапасын мониторингтеу шеңберінде белгіленеді.

4. Орталық меморгандар, жергілікті атқарушы органдары, аудандардың, кенттердің, ауылдардың әкімдері, Мемкорпорация, сондай-ақ көрсетілетін қызметті берушілер мемқызметтер көрсету сапасына қоғамдық мониторинг қорытындысын ескере отырып, мемқызметтер көрсету сапасын арттыру жөнінде шаралар қабылдайды.

Дербес деректер және оларды қорғау туралы

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

Осы Заңда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

- 1) биометриялық деректер – дербес деректер субъектісінің физиологиялық және биологиялық ерекшеліктерін сипаттайтын дербес деректер, олардың негізінде осы субъектінің жеке басын анықтауға болады;
- 2) дербес деректер – мәліметтер негізінде айқындалған немесе айқындалатын дербес деректер субъектісіне қатысты, электрондық, қағаз және (немесе) өзге де материалдық жеткізгіште тіркелген сол мәліметтер;
- 3) дербес деректерді бұғаттау – дербес деректерді жинауды, жинақтауды, өзгертуді, толықтыруды, пайдалануды, таратуды, иесіздендіруді және жоюды уақытша тоқтату жөніндегі іс-әрекеттер;
- 4) дербес деректерді жинақтау – дербес деректерді қамтитын базаға дербес деректерді енгізу арқылы оларды жүйелендіру жөніндегі іс-әрекеттер;
- 5) дербес деректерді жинау – дербес деректерді алуға бағытталған іс-әрекеттер;
- 6) дербес деректерді жою – жасалуы нәтижесінде дербес деректерді қалпына келтіру мүмкін болмайтын іс-әрекеттер;
- 7) дербес деректерді иесіздендіру – жасалуы нәтижесінде дербес деректердің дербес деректер субъектісіне тиесілігін анықтау мүмкін болмайтын іс-әрекеттер;
- 8) дербес деректерді қамтитын база (бұдан әрі – база) – ретке келтірілген дербес деректердің жиынтығы;
- 9) дербес деректерді қамтитын базаның меншік иесі (бұдан әрі – меншік иесі) – дербес деректерді қамтитын базаны ҚР заңдарына сәйкес иелену, пайдалану және оған билік ету құқығын іске асыратын мемлекеттік орган, жеке және (немесе) заңды тұлға;
- 10) дербес деректерді қамтитын базаның операторы (бұдан әрі – оператор) – дербес деректерді жинауды, өңдеуді және қорғауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган, жеке және (немесе) заңды тұлға;
- 11) дербес деректерді қорғау – осы Заңда белгіленген мақсаттарда жүзеге асырылатын шаралар, оның ішінде құқықтық, ұйымдастырушылық және техникалық шаралар кешені;
- 11-1) дербес деректерді қорғау саласында уәкілетті орган - дербес деректерді қорғау саласындағы басшылықты жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;
- 11-2) дербес деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету сервисі - меншік иелерінің және (немесе) оператордың субъектімен ақпараттық өзара іс-қимылын, субъектіден дербес деректерді жинауға, өңдеуге немесе оларды үшінші тұлғаларға беруге келісімін алуды қоса алғанда, оның ішінде меншік иелерінің және (немесе) оператордың осы іс-қимылды өзі дербес іске асыруы арқылы қамтамасыз ететін қызмет;
- 12) дербес деректерді өңдеу – дербес деректерді жинақтауға, сақтауға, өзгертуге, толықтыруға, пайдалануға, таратуға, иесіздендіруге, бұғаттауға және жоюға бағытталған іс-әрекеттер;
- 13) дербес деректерді пайдалану – меншік иесінің, оператордың және үшінші тұлғаның қызмет мақсаттарын іске асыруға бағытталған дербес деректермен жасалатын іс-әрекеттер;
- 14) дербес деректерді сақтау – дербес деректердің тұтастығын, құпиялылығын және қолжетімділігін қамтамасыз ету жөніндегі іс-әрекеттер;
- 15) дербес деректерді тарату – жасалуы нәтижесінде дербес деректер берілетін, оның ішінде масс-медиа арқылы берілетін немесе қандай да бір өзгеше тәсілмен дербес деректерге қол жеткізу ұсынылатын іс-әрекеттер;
- 15-1) дербес деректер қауіпсіздігінің бұзылуы – берілетін, сақталатын немесе өзге де түрде өңделетін дербес деректердің заңсыз таралуына, өзгертілуіне және жойылуына, санкцияланбаған таралуына немесе оларға санкцияланбаған қол жеткізуге алып келген дербес деректер қорғалуының бұзылуы;

16) дербес деректер субъектісі (бұдан әрі – субъект) – дербес деректер тиесілі жеке тұлға;

17) үшінші тұлға – субъект, меншік иесі және (немесе) оператор болып табылмайтын, бірақ дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау бойынша олармен (онымен) мән-жайлар немесе құқық қатынастары арқылы байланысты болатын тұлға.

2-бап. Осы Заңның мақсаты

Заңның мақсаты адамның және азаматтың дербес деректерін жинау және өңдеу кезінде оның құқықтары мен бостандықтарын қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.

3-бап. Осы Заңның қолданылуы

1. Осы Заңмен дербес деректерді жинауға, өңдеуге және қорғауға байланысты қатынастар реттеледі.

2. Дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау ерекшеліктері өзге де заңдармен және Қазақстан Республикасы Президентінің актілерімен реттелуі мүмкін.

3. Осы Заңның күші:

1) егер бұл ретте басқа да жеке және (немесе) заңды тұлғалардың құқықтары және Қазақстан Республикасы заңдарының талаптары бұзылмаса, субъектілердің тек қана жеке және отбасылық мұқтаж үшін дербес деректерді жинауы, өңдеуі және қорғауы;

2) дербес деректерді қамтитын Қазақстан Республикасы Ұлттық мұрағат қорының құжаттарын және басқа да мұрағаттық құжаттарды қалыптастыру, сақтау және пайдалану;

3) мемлекеттік құпияларға жатқызылған дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау;

4) шектерде барлау, қарсы барлау, жедел-іздістіру қызметі, сондай-ақ қорғалатын тұлғалар мен объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі күзет іс-шараларын жүзеге асыру барысында дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау кезінде туындайтын қатынастарға қолданылмайды.

4-бап. ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасы

1. ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасы ҚР Конституциясына негізделеді және осы Заң мен ҚР өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.

2. Егер ҚР ратификациялаған халықаралық шартта осы Заңда қамтылғаннан өзгеше қағидалар белгіленсе, онда халықаралық шарттың қағидалары қолданылады.

5-бап. Дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау қағидаттары

Дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау:

1) адамның және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын сақтау;

2) заңдылық;

3) қолжетімділігі шектеулі дербес деректердің құпиялылығы;

4) субъектілер, меншік иелері және операторлар құқықтарының теңдігі;

5) жеке бастың, қоғамның және мемлекеттің қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттарына сәйкес жүзеге асырылады.

6-бап. Дербес деректерге қолжетімділік

Дербес деректер қолжетімділігі бойынша жалпыға бірдей қолжетімді және қолжетімділігі шектеулі болып бөлінеді.

Құпиялылықты сақтау талаптары қолданылмайтын, оларға қол жеткізу субъектінің келісімімен еркін болып табылатын дербес деректер немесе мәліметтер жалпыға бірдей қолжетімді дербес деректер болып табылады.

Халықты ақпараттық қамтамасыз ету мақсатында дербес деректердің жалпыға бірдей қолжетімді көздері (оның ішінде өмірбаяндық анықтамалықтар, телефон, мекенжай кітаптары, жалпыға бірдей қолжетімді электрондық ақпараттық ресурстар, бұқаралық ақпарат құралдары) пайдаланылады.

ҚР заңнамасымен қолжетімділігі шектелген дербес деректер қолжетімділігі шектеулі дербес деректер болып табылады.

7-бап. Дербес деректерді жинау, өңдеу шарттары

1. Дербес деректерді жинауды, өңдеуді меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға субъектінің немесе оның заңды өкілінің келісімімен уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен жүзеге асырады.
2. Қайтыс болған (сот хабар-ошарсыз кеткен деп таныған немесе қайтыс болды деп жариялаған) субъектінің дербес деректерін жинау, өңдеу ҚР заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.
3. Дербес деректерді қамтитын электрондық ақпараттық ресурстарда дербес деректерді жинау, өңдеу ерекшеліктері, ҚР ақпараттандыру туралы заңнамасына сәйкес белгіленеді.
4. Дербес деректерді өңдеу нақты, алдын ала айқындалған және заңды мақсаттарға жетумен шектелуге тиіс. Дербес деректерді жинау мақсаттарымен үйлеспейтін дербес деректерді өңдеуге жол берілмейді.
5. Мазмұны мен көлемі өңдеу мақсаттарына қатысты артық болып табылатын дербес деректер өңделуге жатпайды.
10. Меморгандардың және (немесе) мемлекеттік заңды тұлғалардың ақпараттандыру объектілерімен интеграциялану болмаған, технологиялық құралдарды пайдалана отырып, субъектіні сәйкестендіру мүмкін болмаған жағдайларды қоспағанда, сондай-ақ өзге де жағдайларда жеке басты куәландыратын құжаттардың қағаз жеткізгіштегі көшірмелерін жинауға, өңдеуге тыйым салынады.

8-бап. Субъектінің дербес деректерді жинауға, өңдеуге келісім беру (кері қайтарып алу) тәртібі

1. Субъект немесе оның заңды өкілі дербес деректерді жинауға, өңдеуге жазбаша, электрондық құжат нысанында немесе дербес деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету сервисі арқылы не ҚР заңнамасына қайшы келмейтін қорғау іс-әрекеттерінің элементін қолдану арқылы өзге де тәсілмен келісім береді (кері қайтарып алады).
3. Субъект "электрондық үкімет" веб-порталындағы пайдаланушы кабинеті, дербес деректердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету сервисі арқылы, сондай-ақ ұялы байланыстың абоненттік номері арқылы немесе қысқа мәтіндік хабарлама жөнелту жолымен дербес деректерді жинауға, өңдеуге келісім беруге құқылы.

9-бап. Дербес деректерді субъектінің келісімінсіз жинау, өңдеу

Дербес деректерді субъектінің немесе оның заңды өкілінің келісімінсіз жинау, өңдеу:

- 1) құқық қорғау органдары мен соттардың қызметін, атқарушылық іс жүргізуді жүзеге асырған;
 - 2) мемлекеттік статистикалық қызметті жүзеге асырған;
 - 3) дербес деректерді міндетті түрде иесіздендіру шартымен оларды статистикалық мақсаттар үшін мемлекеттік органдар пайдаланған;
 - 4) Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттар іске асырылған;
 - 5) егер субъектінің немесе оның заңды өкілінің келісімін алу мүмкін болмаса, адамның және азаматтың конституциялық құқықтары мен бостандықтарын қорғаған;
 - 6) адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын қамтамасыз ету жөніндегі Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары сақталған жағдайда журналистің заңды кәсіптік қызметі және (немесе) бұқаралық ақпарат құралдарының қызметі не ғылыми, әдеби немесе өзге де шығармашылық қызмет жүзеге асырылған.
- 9-1) салықтық (кедендік) әкімшілендіруді және (немесе) бақылауды жүзеге асыру үшін мемлекеттік кіріс органдары жеке және заңды тұлғалардан ақпарат алған;
- 9-4) Қазақстан Республикасы азаматының дербес деректері соттан тыс немесе сот арқылы банкроттық рәсімін қолдану туралы арыз берілген күннен бастап, сондай-ақ

соттан тыс немесе сот арқылы банкроттық рәсімін қолданудың алдындағы үш жылға дейінгі кезеңде пайдаланылған.

10-бап. Дербес деректерге қол жеткізу

1. Дербес деректерге қол жеткізу субъектінің немесе оның заңды өкілінің меншік иесіне және (немесе) операторға оларды жинауға, өңдеуге берген келісімінің шарттарымен айқындалады.

2. Субъектінің немесе оның заңды өкілінің өз дербес деректеріне қол жеткізуге қатысты өтініш жасауы (сұрау салуы) меншік иесіне және (немесе) операторға жазбаша немесе электрондық құжат нысанында не ҚР заңнамасына қайшы келмейтін қорғау іс-әрекеттерінің элементін қолдану арқылы өзге де тәсілмен беріледі.

11-бап. Дербес деректердің құпиялылығы

1. Қолжетімділігі шектеулі дербес деректерге қол жеткізе алатын меншік иелері және (немесе) операторлар, сондай-ақ үшінші тұлғалар субъектінің немесе оның заңды өкілінің келісімі не өзге де заңды негіздер болмағанда оларды таратуға жол бермеу талаптарын сақтау арқылы олардың құпиялылығын қамтамасыз етеді.

2. Кәсіптік, қызметтік қажеттілікке, сондай-ақ еңбек қатынастарына байланысты қолжетімділігі шектеулі дербес деректер өздеріне белгілі болған адамдар олардың құпиялылығын қамтамасыз етуге міндетті.

3. Биометриялық деректердің құпиялылығы ҚР заңнамасында белгіленеді.

12-бап. Дербес деректерді жинақтау және сақтау

1. Дербес деректерді жинақтау меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға жүзеге асыратын міндеттерді орындау үшін қажетті және жеткілікті дербес деректерді жинау арқылы жүргізіледі.

2. Дербес деректерді сақтауды меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға ҚР аумағындағы базада жүзеге асырады. Дербес деректерді сақтау мерзімі оларды жинау және өңдеу мақсаттарына қол жеткізген күнмен айқындалады.

14-бап. Дербес деректерді пайдалану

Дербес деректерді пайдалануды меншік иесі, оператор және үшінші тұлға оларды жинаудың бұрын мәлімделген мақсаттары үшін ғана жүзеге асыруға тиіс.

15-бап. Дербес деректерді тарату

Дербес деректерді таратуға, егер бұл ретте субъектінің құқықтары мен бостандықтары бұзылмаса, сондай-ақ өзге де жеке және (немесе) заңды тұлғалардың заңды мүдделері қозғалмаса, жол беріледі.

16-бап. Дербес деректерді трансшекаралық беру

1. Дербес деректерді трансшекаралық беру – дербес деректерді шет мемлекеттердің аумағына беру.

2. Дербес деректерді шет мемлекеттердің аумағына трансшекаралық беру осы мемлекеттер дербес деректерді қорғауды қамтамасыз еткен жағдайда ғана жүзеге асырылады.

4. Дербес деректерді шет мемлекеттердің аумағына трансшекаралық беруге ҚР заңдарымен тыйым салынуы немесе шектеу қойылуы мүмкін.

17-бап. Дербес деректерді иесіздендіру

Дербес деректерді статистикалық, социологиялық, ғылыми, маркетингтік зерттеулер жүргізу үшін жинау, өңдеу кезінде дербес деректерді беретін меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға оларды дербес деректерді жинау және өңдеу қағидаларына сәйкес иесіздендіруге міндетті.

18-бап. Дербес деректерді жою

Меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға дербес деректерді:

- 1) сақтау мерзімі өткен соң;
- 2) субъект, меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға арасындағы құқық қатынастары тоқтаған кезде;
- 3) сот шешімі заңды күшіне енген кезде жоюға тиіс.

19-бап. Дербес деректермен іс-әрекеттер жасау туралы хабарлама

1. Меншік иесі және (немесе) оператор субъектінің дербес деректерін үшінші тұлғаға беру жөнінде оны хабардар ету туралы шарттар болған кезде бұл туралы осы субъектіні немесе оның заңды өкілін 10 жұмыс күні ішінде хабардар етеді.

2. Осы баптың 1-тармағының талаптары:

- 1) мемлекеттік органдар ҚР заңнамасында көзделген өз функцияларын орындаған, сондай-ақ жекеше нотариустар, жеке сот орындаушылары және адвокаттар қызметін жүзеге асырған;
- 2) дербес деректерді статистикалық, социологиялық немесе ғылыми мақсаттарда жинауды және өңдеуді жүзеге асырған жағдайларға қолданылмайды.

20-бап. Дербес деректерді қорғау кепілдігі

1. Дербес деректер қорғалуға жатады, оған мемлекет кепілдік береді және уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

2. Дербес деректерді жинау және өңдеу олардың қорғалуы қамтамасыз етілген жағдайларда ғана жүзеге асырылады.

21-бап. Дербес деректерді қорғаудың мақсаттары

Дербес деректерді қорғау шаралар кешенін, оның ішінде құқықтық, ұйымдастырушылық және техникалық шаралар кешенін қолдану арқылы жүзеге асырылады.

22-бап. Меншік иесінің және (немесе) оператордың, сондай-ақ үшінші тұлғаның дербес деректерді қорғау жөніндегі міндеттері

1. Меншік иесі және (немесе) оператор, сондай-ақ үшінші тұлға осы Заңға және уәкілетті орган айқындайтын тәртіпке сәйкес:

- 1) дербес деректерге рұқсатсыз қол жеткізуді болғызбауды;
- 2) егер дербес деректерге рұқсатсыз қол жеткізу еңсерілмеген болса, дербес деректерге мұндай рұқсатсыз қол жеткізу фактілерін уақтылы анықтауды;
- 3) дербес деректерге рұқсатсыз қол жеткізудің қолайсыз салдарын барынша азайтуды;
- 4) ақпараттандыру объектілеріне қолжетімділік беруді қамтамасыз ететін дербес деректерді қорғау жөніндегі қажетті шараларды қолдануға міндетті.

2. Меншік иесінің және (немесе) оператордың, сондай-ақ үшінші тұлғаның дербес деректерді қорғау жөніндегі міндеттері дербес деректерді жинаған кезден бастап туындайды және олар жойылған не иесіздендірілген кезге дейін күшінде болады.

23-1-бап. Ерікті киберсақтандыру

1. Ерікті киберсақтандырудың мақсаты ҚР сақтандыру ісі және сақтандыру қызметі туралы заңнамасына сәйкес субъектіге, меншік иесіне және (немесе) операторға, үшінші тұлғаға келтірілген мүліктік зиянды өтеу болып табылады.

2. Ерікті киберсақтандыру тараптардың ерік білдіруіне қарай жүзеге асырылады.

24-бап. Субъектінің құқықтары мен міндеттері

1. Субъектінің:

- 1) меншік иесінде және (немесе) операторда, сондай-ақ үшінші тұлғада өз дербес деректерінің болуы туралы білуге, сондай-ақ:

дербес деректерді жинау және өңдеу фактісін, мақсаттарын, көздерін, тәсілдерін растауды;

дербес деректердің тізбесін;

дербес деректерді өңдеу мерзімдерін, оның ішінде оларды сақтау мерзімдерін қамтитын ақпаратты алуға;

2) тиісті құжаттармен расталған негіздер болған кезде, меншік иесінен және (немесе) оператордан өз дербес деректерін өзгертуді және толықтыруды талап етуге;

3) дербес деректерді жинау, өңдеу шарттарының бұзылғаны туралы ақпарат болған жағдайда, меншік иесінен және (немесе) оператордан, сондай-ақ үшінші тұлғадан өз дербес деректерін бұғаттауды талап етуге;

4) меншік иесінен және (немесе) оператордан, сондай-ақ үшінші тұлғадан ҚР заңнамасын бұза отырып жиналған және өңделген өз дербес деректерін талап етуге құқығы бар.

2. ҚР заңдарында белгіленген жағдайларда субъект өз дербес деректерін ұсынуға міндетті.

25-бап. Меншік иесінің және (немесе) оператордың, дербес деректерді өңдеуді ұйымдастыруға жауапты тұлғаның құқықтары мен міндеттері

1. Меншік иесінің және (немесе) оператордың осы Заңда және ҚР өзге де құқықтық актілерінде көзделген тәртіппен дербес деректерді жинауды, өңдеуді жүзеге асыруға құқығы бар.

2. Меншік иесі және (немесе) оператор:

1) егер ҚР заңдарында өзгеше көзделмесе, өздері жүзеге асыратын міндеттерді орындауы үшін қажетті және жеткілікті дербес деректердің тізбесін бекітуге;

2) ҚР заңнамасына сәйкес дербес деректерді қорғау үшін қажетті шараларды, оның ішінде құқықтық, ұйымдастырушылық және техникалық шараларды қолдануға және сақтауға;

3) ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасын сақтауға;

4) дербес деректерді жинау және өңдеу мақсаттарына қол жеткізген жағдайда, сондай-ақ осы Заңда және ҚР өзге де нормативтік құқықтық актілерінде белгіленген өзге де жағдайларда оларды жою жөнінде шаралар қолдануға;

6) субъектіге қатысы бар ақпаратты, егер ҚР заңдарында өзге мерзімдер көзделмесе, субъектінің немесе оның заңды өкілінің өтінішін алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.

3. Дербес деректерді өңдеуді ұйымдастыруға жауапты тұлға:

1) меншік иесінің және (немесе) оператордың және оның жұмыскерлерінің ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасын, оның ішінде дербес деректерді қорғауға қойылатын талаптарды сақтауына ішкі бақылауды жүзеге асыруға;

2) ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының дербес деректерді өңдеу мәселелері жөніндегі ережелерін, дербес деректерді қорғауға қойылатын талапты меншік иесі және (немесе) оператор жұмыскерлерінің назарына жеткізуге;

3) субъектілердің немесе олардың заңды өкілдерінің өтініштерін қабылдау мен өңдеуге бақылауды жүзеге асыруға міндетті.

26-бап. ҚР Үкіметінің құзыреті

Қазақстан Республикасының Үкіметі дербес деректер және оларды қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын әзірлейді.

27-бап. Орталық меморгандардың және облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдарының құзыреті

1. Мемлекеттік органдар өз құзыреті шегінде:

1) дербес деректер және оларды қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілерін әзірлейді және (немесе) бекітеді;

2) жеке және (немесе) заңды тұлғалардың дербес деректер және оларды қорғау мәселелері жөніндегі жолданымдарын қарайды;

3) дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының бұзылуына жол берген адамдарды жауаптылыққа тарту жөніндегі шараларды қабылдайды.

2. Облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың жергілікті атқарушы органдары:

1) субъектінің немесе оның заңды өкілінің дербес деректер мазмұнының және оларды өңдеу тәсілдерінің оларды өңдеу мақсаттарына сәйкестігі туралы жолданымдарын қарайды және тиісті шешімдер қабылдайды;

2) тиісті әкімшілік-аумақтық бірлік шегінде жеке кәсіпкерлік субъектілеріне қатысты дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының сақталуына мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

3) дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының бұзылуына жол берген адамдарды жауаптылыққа тарту жөніндегі шараларды қабылдайды;

4) меншік иесінен және (немесе) оператордан, сондай-ақ үшінші тұлғадан анық емес немесе заңсыз жолмен алынған дербес деректерді нақтылауды, бұғаттауды немесе жоюды талап етеді;

5) субъектілердің құқықтарын қорғауды жетілдіруге бағытталған шараларды жүзеге асырады.

27-1-бап. Уәкілетті органның құзыреті

1. Уәкілетті орган өз құзыреті шегінде:

1) дербес деректер және оларды қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастырады және іске асырады;

1-1) дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

2) меншік иесінің және (немесе) оператордың, сондай-ақ үшінші тұлғаның дербес деректерді қорғау жөніндегі шараларды жүзеге асыру тәртібін әзірлейді;

2-1) меншік иесінің және (немесе) оператордың өздері жүзеге асыратын міндеттерді орындауна қажетті және жеткілікті дербес деректер тізбесін айқындау қағидаларын әзірлейді;

3) субъектінің немесе оның заңды өкілінің өтініштерін қарайды;

4) ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасын бұзуға жол берген тұлғаларды жауаптылыққа тарту бойынша шаралар қабылдайды;

6) субъектілер құқықтарын қорғауды жетілдіруге бағытталған шараларды жүзеге асырады;

7) дербес деректерді жинау, өңдеу қағидаларын бекітеді.

27-2-бап. Дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының сақталуын мемлекеттік бақылау

Қазақстан Республикасының дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының сақталуын мемлекеттік бақылау Кәсіпкерлік кодексіне сәйкес жоспардан тыс тексеру нысанында жүзеге асырылады.

27-3-бап. Меморгандарға қатысты дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының сақталуын мемлекеттік бақылауды жүргізу тәртібі

1. Мемлекеттік органдарға қатысты дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасының сақталуын мемлекеттік бақылауды уәкілетті орган тексерулер нысанында жүргізеді.

Тексерулер мерзімді және жоспардан тыс болып бөлінеді.

Бақылау субъектілеріне қатысты мерзімді тексерулер мынадай ақпарат көздеріне:

1) алдыңғы тексерулердің нәтижелеріне;

2) есептілік пен мәліметтер мониторингінің нәтижелеріне;

3) мемлекеттік органдардың интернет-ресурстарын талдау нәтижелеріне;

4) мемлекеттік техникалық қызметтің мәліметтеріне сәйкес жүзеге асырылады.

2. Мерзімді тексерулер уәкілетті органның бірінші басшысы бекіткен мерзімді тексерулер жүргізу жоспарына сәйкес жылына бір реттен жиі болмайтындай кезеңділікпен жүргізіледі.

Уәкілетті орган мерзімді тексерулер жүргізу жоспарын тексерулер жылының алдындағы жылдың 1 желтоқсанынан кешіктірмей бекітеді.

Мерзімді тексерулер жүргізу жоспары уәкілетті органның интернет-ресурсында тексерулер жылының алдындағы жылдың 20 желтоқсанынан кешіктірілмей орналастырылады.

3. Мынадай:

1) бақылау субъектісіне жеке және заңды тұлғалардан келіп түскен, Қазақстан Республикасының дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасы талаптарының бұзылуы туралы расталған өтініштер болған;

2) құқықтары мен заңды мүдделері бұзылған жеке және заңды тұлғалар жүгінген;

3) жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтірудің не зиян келтіру қаупінің нақты фактілері бойынша прокурор талап еткен;

4) жеке және заңды тұлғалардың, мемлекеттің құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтірудің нақты фактілері бойынша, сондай-ақ жойылмауы жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтіруге алып келетін заңнамасы талаптарының бұзылуының нақты фактілері бойынша мемлекеттік органдар жүгінген болып табылады.

4. Тексеру жүргізу кезінде уәкілетті органның лауазымды адамдарының:

1) осы баптың 8-тармағында көрсетілген құжаттарды көрсеткен кезде тексеру нысанасына сәйкес бақылау субъектісінің (объектісінің) аумағына және үй-жайларына кедергісіз кіруге;

2) тексеру нәтижелері туралы актіге қосу үшін қағаз және электрондық жеткізгіштердегі құжаттарды (мәліметтерді) не олардың көшірмелерін алуға, сондай-ақ мемлекеттік құпиялар және заңмен қорғалатын өзге де құпиялар туралы талаптарды сақтай отырып, тексеру нысанасына сәйкес автоматтандырылған дерекқорларға (ақпараттық жүйелерге) қолжетімділік алуға;

3) аудио-, фото- және бейнетүсірілімді жүзеге асыруға;

4) мемлекеттік органдардың, ведомстволық бағынысты және өзге де ұйымдардың мамандарын, консультанттарын және сарапшыларын тартуға құқығы бар.

7. Тексеруді тағайындау туралы актінің негізінде тексеру жүргізіледі.

Тексеру жүргізу кезінде уәкілетті орган тексеру жүргізу нысанасын көрсете отырып, бақылау субъектісіне тексеру жүргізудің басталатыны туралы оның басталуына кемінде бір тәулік қалғанда хабарлауға міндетті.

Бақылау субъектісіне тексеруді тағайындау туралы акт табыс етілген күн тексеру жүргізудің басталуы болып есептеледі.

9. Тексеру жүргізу мерзімі тексеру нысанасы, сондай-ақ алдағы жұмыстардың көлемі ескеріліп белгіленеді және 10 жұмыс күнінен аспауға тиіс.

Тексеру жүргізу мерзімі 15 с жұмыс күнінен аспайтын мерзімге 1 рет қана ұзартылуы мүмкін. Ұзарту уәкілетті орган басшысының шешімімен жүзеге асырылады.

10. Тексеру нәтижелері бойынша уәкілетті органның тексеруді жүзеге асыратын лауазымды адамдары тексеру нәтижелері туралы акт жасайды.

Тексеру нәтижелері туралы актінің бірінші данасы өз құзыреті шегінде мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу саласындағы қызметті жүзеге асыратын мемлекеттік органға электрондық нысанда тапсырылады, бақылау субъектісінде түпнұсқа түрінде болатын құжаттардың көшірмелерін қоспағанда, қосымшалардың көшірмелерімен бірге екінші данасы бақылау субъектісіне (басшыға не оның уәкілетті адамына) танысу және анықталған бұзушылықтарды жою бойынша шаралар қабылдау және басқа да әрекеттер үшін қолын қойғызып қағаз жеткізгіште немесе электрондық нысанда табыс етіледі, үшінші данасы уәкілетті органда қалады.

12. Тексеру нәтижелері бойынша ескертулер және (немесе) қарсылықтар болған жағдайда, бақылау субъектісі оларды жазбаша түрде баяндайды. Ескертулер және (немесе) қарсылықтар тексеру нәтижелері туралы актіге қоса беріледі, бұл туралы тиісті белгі жасалады.

Уәкілетті орган бақылау субъектісінің тексеру нәтижелері туралы актіге ескертулерін және (немесе) қарсылықтарын қарауға және он бес жұмыс күні ішінде уәжді жауап беруге тиіс.

28-бап. Осы Заңның қолданылуын қадағалау

1. Прокуратура органдары дербес деректер және оларды қорғау саласындағы заңдылықтың сақталуына жоғары қадағалауды жүзеге асырады. Прокурорлық қадағалау актілері барлық органдар, ұйымдар, лауазымды адамдар мен азаматтар үшін міндетті.

29-бап. ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасын бұзғаны үшін жауаптылық

ҚР дербес деректер және оларды қорғау туралы заңнамасын бұзу ҚР заңдарына сәйкес жауаптылыққа әкеп соғады.

30-бап. Дауларға шағым жасау және оларды қарау тәртібі

Субъектінің, меншік иесінің және (немесе) оператордың, сондай-ақ үшінші тұлғаның дербес деректерді жинау, өңдеу және қорғау кезіндегі іс-әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) ҚР заңдарында белгіленген тәртіппен шағым жасалуы мүмкін.

Акционерлік қоғамдар туралы

1-бап. Осы Заңда пайдаланылатын негізгі ұғымдар

- 1) **айқын басым көпшілік** – кемінде төрттен үш бөлігі мөлшеріндегі көпшілік;
- 2) айырбасталатын бағалы қағаз - акционерлік қоғамның шығарылым проспектісімен айқындалатын талаптар мен тәртіп арқылы оның бағалы қағазының басқа түріне ауыстыруға жататын бағалы қағазы;
- 3) акционер - акцияның меншік иесі болып табылатын тұлға;
- 4) акция - акционерлік қоғам шығаратын және акционерлік қоғамды басқаруға қатысу, ол бойынша дивиденд және қоғам таратылған жағдайда оның мүлкінің бір бөлігін алу құқығын, сондай-ақ осы Заңда және ҚР өзге де заңнамалық актілерінде көзделген өзге де құқықтарды куәландыратын бағалы қағаз;
- 4-1) акцияларды бөлшектеу – акционерлік қоғамның орналастырылған акцияларының санын ұлғайту;
- 5) **акциялардың бақылау пакеті** - акционерлік қоғам қабылдайтын шешімдерді айқындауға құқық беретін акциялар пакеті;
- 6) акцияның номиналдық құны - барлық жай және артықшылықты акцияларға арналған және акционерлік қоғамның құрылтай шартында (жалғыз құрылтайшының шешімінде) айқындалатын бірыңғай баға, осы баға бойынша акциялар құрылтайшылар арасында орналастырылады (жалғыз құрылтайшы төлейді);
- 7) үлестес тұлғалар - тікелей және (немесе) жанама түрде шешімдерді айқындауға және (немесе) әрқайсысы (тұлғалардың бірі) қабылдайтын шешімге, оның ішінде жасалған мәмілеге орай ықпал етуге мүмкіндігі бар (өздеріне берілген өкілеттіктер шеңберінде бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік органдарды қоспағанда) жеке немесе заңды тұлғалар.
- 8) дауыс беретін акциялар - орналастырылған жай акциялар, сондай-ақ осы Заңда көзделген жағдайларда дауыс беру құқығы берілген артықшылықты акциялар.
- 9) дивиденд - акционердің өзіне тиесілі акциялар бойынша акционерлік қоғам төлейтін кірісі;
- 10) жарияланған акциялар - шығарылымын ҚР бағалы қағаздар нарығы туралы заңнамасына сәйкес уәкілетті орган тіркеген акциялар;
- 11) корпоративтік интернет-ресурс – қоғамға тиесілі интернет-ресурс;
- 12) корпоративтік хатшы - қоғамның директорлар кеңесінің және (немесе) атқарушы органының мүшесі болып табылмайтын акционерлік қоғамның қызметкері, оны қоғамның директорлар кеңесі тағайындайды және ол қоғамның директорлар кеңесіне есеп береді, сондай-ақ өз қызметі шеңберінде акционерлер жиналысының және қоғамның директорлар кеңесінің отырыстарын дайындауға және өткізуге бақылау жасайды, акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі мәселелер бойынша материалдарды және қоғамның директорлар кеңесінің отырысына материалдар әзірлеуді қамтамасыз етеді, оларға қол жеткізудің қамтамасыз етілуін бақылайды.
- 13) кумулятивтік дауыс беру - дауыс беруге қатысушы әрбір акцияға қоғам органы сайланатын мүшелерінің санына тең дауыс саны келетін дауыс беру тәсілі;
- 14) қоғамды корпоративтік басқару кодексі - қоғам акционерлерінің жалпы жиналысында бекітілетін, қоғамды басқару процесінде туындайтын қатынастарды, оның ішінде қоғамның акционерлері мен органдары арасындағы, қоғам органдары, қоғам және мүдделі тұлғалар арасындағы қатынастарды реттейтін құжат;
- 16) лауазымды адам - акционерлік қоғамның директорлар кеңесінің, оның атқарушы органының мүшесі немесе акционерлік қоғамның атқарушы органының функцияларын жеке-дара жүзеге асыратын тұлға;
- 17) **миноритарлық акционер** - акционерлік қоғамның **дауыс беретін акцияларының он процентінен азы тиесілі акционер**;
- 18) орналастыру бағасы - акцияларды бастапқы бағалы қағаздар нарығында орналастыру кезінде айқындалатын акция бағасы;

- 19) орналастырылған акциялар - акционерлік қоғамның бағалы қағаздардың бастапқы нарығында құрылтайшылар мен инвесторлар құнын төлеген акциялары;
- 20) тәуелсіз директор - аталған акционерлік қоғамның үлестес тұлғасы болып табылмайтын және өзі директорлар кеңесіне сайланар алдындағы үш жыл ішінде ондай тұлға болмаған (оның осы акционерлік қоғамның тәуелсіз директоры қызметінде болған жағдайды қоспағанда);
- 21) төлем агенті - банк немесе банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйым;
- 22) уәкілетті орган – қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеуді, бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган;
- 23) **ірі акционер** - бір-бірімен жасалған келісім негізінде әрекет ететін, өзіне (жинақтап алғанда өздеріне) акционерлік қоғамның дауыс беретін акцияларының он және одан да көп проценті тиесілі акционер немесе бірнеше акционер.

2-бап. ҚР акционерлік қоғамдар туралы заңдары

1. ҚР акционерлік қоғамдар туралы заңдары ҚР Конституциясына негізделеді және Азаматтық кодекстен, осы Заң мен ҚР өзге де нормативтік құқықтық актілерінен тұрады.
3. Егер ҚР бекіткен халықаралық шартта осы Заңдағыдан өзгеше ережелер белгіленсе, халықаралық шарттың ережелері қолданылады.

3-бап. Акционерлік қоғам

1. Өз қызметін жүзеге асыру үшін **қаражат тарту мақсатымен акциялар шығаратын** заңды тұлға **акционерлік қоғам (бұдан әрі - қоғам) деп танылады.** Қоғамның өз акционерлерінің мүлкінен оқшауланған мүлкі болады және олардың міндеттемелері бойынша жауап бермейді. Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясының міндеттемелерін қоспағанда, қоғам өз міндеттемелері бойынша өз мүлкі шегінде жауаптылықта болады.
2. Қоғамның акционері оның міндеттемелері бойынша жауап бермейді және ҚР заң актілерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, **өзіне тиесілі акциялардың құны шегінде қоғам қызметіне байланысты залалдарға тәуекел етеді.** Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясына қатысты, оның міндеттемелері бойынша ҚР Үкіметі субсидиарлық жауаптылықта болады.
3. ҚР заңдарында көзделген жағдайларда акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында коммерциялық емес ұйымдар құрылуы мүмкін.
4. Қоғам (акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған коммерциялық емес ұйымнан басқасы) облигациялар және бағалы қағаздардың өзге де түрлерін шығаруға құқылы.
6. Қоғамның фирмалық атауы болады, онда "акционерлік қоғам" ұйымдық-құқықтық нысанын көрсету және оның атауы қамтылуға тиіс.

5-бап. Қоғамның құрылтайшылары

1. Қоғамды құру туралы шешім қабылдаған **жеке және (немесе) заңды тұлғалар оның құрылтайшылары болып табылады.**
2. ҚР заңдарына сәйкес ҚР Үкіметін, жергілікті атқарушы органдарды, сондай-ақ ҚР Ұлттық Банкін қоспағанда, ҚР мемлекеттік органдары мен мемлекеттік мекемелер қоғамның құрылтайшылары немесе акционерлері бола алмайды. Қазақстан Республикасы Үкіметінің шешімі бойынша мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті орган акционерлік қоғамның құрылтайшысы болады. Жергілікті атқарушы органның шешімі бойынша жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын, коммуналдық мүлікке билік етуге уәкілеттік берілген атқарушы орган акционерлік қоғамның құрылтайшысы болады.

Мемлекеттік кәсіпорын осы кәсіпорынға қатысты меншік иесі мен мемлекеттік басқару органының функциясын жүзеге асыратын мемлекеттік органның келісімімен ғана қоғамның құрылтайшысы болуға және оның акцияларын сатып алуға құқылы.

3. Қоғамның құрылтайшысы жалғыз тұлға болуы мүмкін.

4. Қоғамның құрылтайшылары қоғамды құруға байланысты және ол мемлекеттік тіркелгенге дейін туындаған шығыстарды төлеу жөнінде ортақ жауаптылықта болады.

6-бап. Құрылтай жиналысы. Жалғыз құрылтайшы

1. Қоғам өз құрылтайшылары жиналысының (құрылтай жиналысының) шешімі бойынша құрылады. Қоғамды бір құрылтайшы құрған жағдайда қоғамды құру туралы шешімді ондай тұлға жеке-дара қабылдайды.

Қоғам осы Заңда және ҚР

өзге де заң актілерінде белгіленген тәртіппен бар заңды тұлғаны қайта ұйымдастыру арқылы құрылуы мүмкін.

2. Бірінші құрылтай жиналысында құрылтайшылар:

1) қоғамды құру туралы шешім қабылдайды және қоғамды құру жөніндегі бірлескен қызмет тәртібін белгілейді;

2) құрылтай шартын жасайды;

3) құрылтайшылар төлейтін акцияның алдын ала төлем мөлшерін белгілейді;

4) жарияланған акциялардың, соның ішінде құрылтайшылар төлеуге тиісті акциялардың санын белгілейді;

4-1) қоғамның акцияларына ауыстыруға жататын қоғамның бағалы қағаздарын айырбастаудың шарттары мен тәртібін белгілейді;

4-2) осы Заңға сәйкес қоғам акцияларды сатып алған кезде олардың құнын белгілеудің әдістемесін бекітеді;

5) жарияланған акциялар шығарылымы туралы шешім қабылдайды;

7) мемлекеттік тіркеуге арналған құжаттарға қоғам атынан қол қоюға уәкілетті адамдарды сайлайды;

8) қоғам құрылтайшыларының жарғылық капиталды төлеуге енгізілетін мүлкін ҚР заңдарына сәйкес бағалайтын адамдарды белгілейді;

9) қоғамның органдары құрылғанға дейін қоғамның қаржы-шаруашылық қызметін жүзеге асыруға және үшінші тұлғалар алдында оның мүдделерін білдіруге уәкілетті адамдарды сайлайды;

10) қоғамның жарғысын бекітеді.

3. Акциялар орналастырыла бастағанға дейін құрылтайшылардың кейіннен бірнеше жиналысын өткізуге жол беріледі.

4. Қоғамның бірінші құрылтай жиналысында әрбір құрылтайшының бір дауысы болады.

5. Құрылтай жиналысының (жалғыз құрылтайшының) шешімдері қоғамның барлық құрылтайшылары (жалғыз құрылтайшысы) қол қоюға тиісті хаттамамен ресімделеді.

7-бап. Құрылтай шарты. Жалғыз құрылтайшының шешімі

1. Құрылтай шартында (жалғыз құрылтайшының шешімінде):

1) қоғамның құрылтайшылары (жалғыз құрылтайшысы) туралы мәліметтер, соның ішінде:

жеке тұлғаға қатысты: аты, азаматтығы, тұратын жері және жеке басын куәландыратын құжат деректері;

заңды тұлғаға қатысты: оның атауы, орналасқан жері, мемлекеттік тіркеуден өткені туралы деректер;

2) қоғамның құрылуы туралы жазба, қоғамның толық және қысқартылған атауы, сондай-ақ оның құрылу тәртібі;

3) құрылтайшылар төлейтін акциялардың алдын ала төлем мөлшері, сондай-ақ оны төлеудің мерзімдері мен тәртібі;"

- 4) акциялар шығаруды мемлекеттік тіркеуден өткізгеннен кейін қоғамның құрылтайшылар арасында орналастырылатын (жалғыз құрылтайшы сатып алатын) жарияланған акцияларының саны, түрлері және нақтылы құны;
- 5) оның құрылтайшыларының құқықтары мен міндеттері және қоғамның құрылуына байланысты шығыстарды бөлу, сондай-ақ құрылтайшылардың қоғамды құру жөніндегі қызметін жүзеге асырудың өзге де талаптары;
- 6) қоғамды құру және мемлекеттік тіркеу процесінде оның мүдделерін білдіру тапсырылатын адамдардың өкілеттіктерін белгілеу;
- 7) қоғам құрылтайшыларының кейінгі жиналыстарын шақыру мен өткізу тәртібі, сондай-ақ әрбір қоғам құрылтайшысының кейінгі құрылтай жиналыстарындағы дауыс саны;
- 8) қоғамның жарғысын бекіту туралы жазба.

3. Құрылтай шартында (жалғыз құрылтайшының шешімінде) жазылған мәліметтер, егер шарттың өзінде (жалғыз құрылтайшының шешімінде) өзгеше көзделмесе, коммерциялық құпия болып табылады.

4. Құрылтай шартының (жалғыз құрылтайшы шешімінің) қолданылуы жарияланған акциялардың шығарылуы мемлекеттік тіркелген күннен бастап тоқтатылады.

8-бап. Құрылтай шартын жасасу (жалғыз құрылтайшының шешімін ресімдеу) тәртібі

Құрылтай шарты әрбір құрылтайшының немесе оның өкілінің шартқа қол қоюы арқылы жазбаша нысанда жасалады.

Жалғыз құрылтайшының шешімі жазбаша нысанда ресімделіп, оған құрылтайшы немесе оның өкілі қол қояды.

Құрылтай шартын (жалғыз құрылтайшының шешімін) нотариат куәландыруға тиіс.

9-бап. Қоғамның жарғысы

1. Қоғамның жарғысы қоғамның заңды тұлға ретіндегі құқықтық мәртебесін айқындайтын құжат болып табылады. **Акционерлердің жалпы жиналысы уәкілеттік берген адам қол қоятын**, жарғыға ҚР заңнамасында көзделген тәртіппен ресімделген өзгерістер мен толықтыруларды (оның ішінде жарғының жаңа редакциясы түрінде жазылғандарды) қоспағанда, **қоғам жарғысына құрылтайшылар (жалғыз құрылтайшы) не оның өкілдері (өкілі) қол қоюға тиіс**. Қоғамның жарғысын, сондай-ақ оған енгізілетін барлық өзгерістер мен толықтыруларды нотариат куәландыруға тиіс.

2. Қоғамның жарғысында мыналар:

- 1) қоғамның толық және қысқартылған атауы;
- 2) қоғамның атқарушы органының орналасқан жері;
- 3) қоғамның артықшылықты акцияларымен куәландырылған құқықтар көлемін қоса алғанда, акционерлердің құқықтары туралы мәліметтер;
- 3-1) оларға қатысты "алтын акция" (ол болған кезде) иесінің veto құқығы белгіленген мәселелер, сондай-ақ "алтын акция" иесінің тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде);
- 5) қоғамның органдарын құру тәртібі және олардың құзыреті;
- 6) қоғам органдарының қызметін ұйымдастыру тәртібі, соның ішінде: қоғам акционерлерінің жалпы жиналысын және алқалы органдарының отырыстарын шақыру, әзірлеу және өткізу тәртібі; қоғам органдарының шешімдер қабылдау тәртібі, соның ішінде шешімдері айқын басым көпшілік дауыспен қабылдануға тиісті мәселелердің тізбесі;
- 7) қоғамның акционерлеріне оның қызметі туралы ақпарат беру тәртібі;
- 7-1) қоғам акционерлері мен лауазымды тұлғаларының өз үлестес тұлғалары туралы ақпаратты беру тәртібі;";

8) қоғам коммерциялық емес ұйым болған жағдайда: қоғамның коммерциялық емес ұйым екендігін көрсету, дауыс беру рәсімі, дивидендтерді төлемеу туралы ережелер мен осы Заңда және ҚР өзге де заң актілерінде белгіленген басқа да талаптар;

9) қоғам қызметінің тоқтатылу талаптары болуға тиіс.

3. Барлық мүдделі тұлғалар қоғамның жарғысымен танысуға құқылы. Қоғам мүдделі тұлғаның талап етуі бойынша оған қоғамның жарғысымен, сонымен бірге оған кейін енгізілген өзгерістермен және толықтырулармен танысуға мүмкіндік беруге міндетті. Қоғам акционердің өзіне қоғам жарғысының көшірмесін беру туралы талабын үш жұмыс күні ішінде орындауға міндетті. Қоғам акционерге жарғының көшірмесін бергені үшін ақы алуға құқылы, ол көшірме дайындауға, сондай-ақ жеткізіп беру қажет болған жағдайда оны жеткізуге жұмсалған шығындардан аспауға тиіс.

4. Қоғам өз қызметін ҚР Үкіметі бекіткен Қоғамның үлгі жарғысы негізінде жүзеге асыруға құқылы.

5. ҚР бухгалтерлік есепке алу және қаржылық есептілік туралы заңнамасына сәйкес айқындалған қаржылық есептілік депозитарийінің (бұдан әрі – қаржылық есептілік депозитарийі) интернет-ресурсымен қатар қоғамның қызметі туралы ақпаратты жариялау үшін қосымша пайдаланылуы мүмкін бұқаралық ақпарат құралдары қоғамның жарғысында айқындалады.

10-бап. Қоғамның жарғылық капиталының ең төменгі мөлшері

Қоғамның жарғылық капиталының ең төменгі мөлшері тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы ҚР заңында белгіленген **айлық есептік көрсеткіштің 50000 еселенген мөлшерінде болады.**

Осы баптың бірінші бөлігінде қоғамның жарғылық капиталының ең төменгі мөлшері бойынша белгіленген талаптар **өз қызметін инвестициялық жекешелендіру қоры және тауар биржалары ретінде жүзеге асыратын қоғамға қолданылмайды.**

11-бап. Қоғамның жарғылық капиталы

1. Қоғамның жарғылық капиталы құрылтайшылардың (жалғыз құрылтайшының) акцияларды олардың нақтылы құны бойынша және инвесторлардың осы Заңда белгіленген талаптарға сәйкес айқындалатын орналастыру бағалары бойынша төлеуі арқылы қалыптастырылады және ол ҚР ұлттық валютасымен көрсетіледі.

Қайта ұйымдастыру нәтижесінде құрылған қоғамның жарғылық капиталы осы Заңда белгіленген талаптарға сәйкес қалыптастырылады.

2. Акцияның құрылтайшылар алдын ала енгізетін төлем мөлшері қоғамның жарғылық капиталының ең төменгі мөлшерінен кем болмауға және оны құрылтайшылар қоғам заңды тұлға ретінде мемлекеттік тіркелген күннен бастап **30 күн ішінде толық төлеуге тиіс.**

3. Қоғамның жарғылық капиталын ұлғайту қоғамның жарияланған акцияларын орналастыру арқылы жүзеге асырылады.

12-бап. Қоғамның бағалы қағаздары туралы жалпы ережелер

1. Қоғам жай акциялар, не жай және артықшылықты акциялар шығаруға құқылы. Акциялар құжатсыз нысанда шығарылады.

2. Акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған **коммерциялық емес ұйымдардың артықшылықты акциялар шығаруға құқығы жоқ.**

3. Акция бөлінбейді. Егер акция ортақ меншік құқығымен бірнеше тұлғаға тиесілі болса, олардың бәрі бір акционер деп танылады және өзінің жалпы өкілі арқылы акциямен куәландырылған құқықтарды пайдаланады.

4. Егер осы Заңда өзгеше белгіленбесе, акцияның бір түрі оны иеленетін әрбір акционерге осындай акциялар түрінің басқа иелерімен бірдей көлемде құқықтар береді.

5. ҚР заң актілерінде:

1) қоғамның акцияларымен мәмілелер жасасуға;

- 2) қоғамның бір акционерге тиесілі акцияларының ең көп мөлшеріне;
 - 3) қоғамның акциялары бойынша бір акционерге берілетін ең көп дауыс санына шектеулер белгіленуі мүмкін.
6. Қоғам басқа да бағалы қағаздар шығаруға құқылы.

13-бап. Акциялардың түрлері

1. **Жай акция дауыс беруге енгізілетін** барлық мәселелерді шешкен кезде акционерге дауыс беру құқығымен акционерлердің жалпы жиналысына қатысу құқығын, қоғамда таза табыс болған жағдайда дивидендтер, сондай-ақ қоғам таратылған жағдайда ҚР заңдарында белгіленген тәртіппен оның мүлкінің бір бөлігін алу құқығын береді.

2. Артықшылықты акциялардың меншік иелері - акционерлердің жай акциялардың меншік иелері - акционерлеріне қарағанда қоғамның жарғысында белгіленіп, алдын ала айқындалып кепілдік берілген мөлшерде дивидендтер алуға және қоғам таратылған кезде осы Заңда белгіленген тәртіппен мүліктің бір бөлігіне басым құқығы бар.

Қоғамның орналастырылған артықшылықты акцияларының саны оның орналастырылған акцияларының жалпы **санының 25 пайызынан аспауға тиіс.**

3. Осы баптың 4-тармағында белгіленген жағдайларды қоспағанда, артықшылықты акция акционерге қоғамды басқаруға қатысу құқығын бермейді.

4. Егер:

1) қоғам акционерлерінің жалпы жиналысы ол бойынша шешім артықшылықты акцияларды иеленуші акционердің құқығын шектеуі мүмкін мәселені қараса, артықшылықты акция акционерге қоғамды басқаруға қатысу құқығын береді. Орналастырылған (сатып алынғандарын шегере отырып) артықшылықты акциялардың жалпы санының кемінде үштен екісі шектеу қоюға дауыс берген жағдайда ғана мұндай мәселе бойынша шешім қабылданды деп есептеледі.

1-1) қоғам акционерлерінің жалпы жиналысы қоғам артықшылықты акцияларды ұйымдастырылмаған рынокта осы Заңға сәйкес сатып алған кезде олардың құнын айқындау әдістемесіне (егер құрылтай жиналысы әдістемені бекітпесе, оны бекіту) өзгерістерді бекіту туралы мәселені қарайды;

2) қоғам акционерлерінің жалпы жиналысы қоғамды қайта ұйымдастыру не тарату туралы мәселені қараса;

3) осы Заңның 22-бабының 5-тармағындағы негіздер бойынша дивиденд есептелмеген жағдайларды қоспағанда, артықшылықты акция бойынша дивиденд оны төлеу үшін белгіленген мерзім өткен күннен бастап үш ай ішінде толық мөлшерінде төленбесе, артықшылықты акция акционерге қоғамды басқаруға қатысу құқығын береді.

4-1. Осы баптың 4-тармағының 3) тармақшасында көзделген жағдайда акционердің - артықшылықты акциялардың меншік иесінің қоғамды басқаруға қатысу құқығы оған тиесілі артықшылықты акциялар бойынша дивиденд толық мөлшерде төленген күннен бастап тоқтатылады.

5. Құрылтай жиналысы (жалғыз құрылтайшының шешімі) немесе акционерлердің жалпы жиналысы жарғылық капиталды қалыптастыруға және дивидендтер алуға қатыспайтын бір "алтын акцияны" енгізуі мүмкін. **"Алтын акция" иесінің** акционерлердің жалпы жиналысының, директорлар кеңесі мен атқарушы органның шешімдеріне қоғам жарғысында белгіленген мәселелер бойынша **вето қою құқығы болады.** "Алтын акция" куәландырған veto қою құқығы басқаға берілмеуге тиіс.

14-бап. Қоғам акционерлерінің құқықтары

1. Қоғам акционері:

1) осы Заңда және (немесе) қоғамның жарғысында көзделген тәртіппен қоғамды басқаруға қатысуға;

1-1) қоғамның дауыс беретін акцияларының бес және одан да көп пайызын дербес немесе басқа акционерлермен жиынтықта иеленген кезде, осы Заңға сәйкес

директорлар кеңесіне акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіне қосымша мәселелерді енгізуге;

2) дивидендтер алуға;

3) қоғамның қызметі туралы ақпарат алуға, оның ішінде акционерлердің жалпы жиналысында немесе қоғамның қаржылық есептілігімен танысуға;

4) орталық депозитарийден немесе номиналды ұстаушыдан оның бағалы қағаздарға меншік құқығын растайтын үзінді көшірмелер алуға;

5) қоғам акционерлерінің жалпы жиналысына қоғамның директорлар кеңесіне сайлау үшін кандидатуралар ұсынуға;

6) қоғамның органдары қабылдаған шешімге сот тәртібімен дау айтуға;

9) қоғам таратылған кезде мүліктің бір бөлігіне;

10) ҚР заңнамалық актілерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, осы Заңда белгіленген тәртіппен өз акцияларына айырбасталатын қоғамның акцияларын немесе басқа да бағалы қағаздарын артықшылықпен сатып алуға;

11) акционерлердің жалпы жиналысының осы Заңда көзделген тәртіппен қоғам акцияларының санын өзгерту туралы немесе олардың түрін өзгерту туралы шешім қабылдауына қатысуға құқылы.

2. Ірі акционердің, сондай-ақ:

1) акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақыруды талап етуге немесе директорлар кеңесі акционерлердің жалпы жиналысын шақырудан бас тартқан жағдайда оны шақыру туралы талап-арызбен сотқа жүгінуге;

3) директорлар кеңесінің отырысын шақыруды талап етуге;

4) өз есебінен аудиторлық ұйымның қоғам аудитін жүргізуін талап етуге құқығы бар.

15-бап. Қоғам акционерлерінің міндеттері

1. Қоғамның акционері:

1) акцияларды төлеуге;

2) осы акционерге тиесілі акцияларды орталық депозитарийге және (немесе) нақтылы ұстаушыға қоғамның акцияларын ұстаушылардың тізілімдер жүйесін жүргізуге қажетті мәліметтердің өзгерісі туралы он жұмыс күні ішінде хабарлауға;

3) қоғам немесе оның қызметі туралы қызметтік, коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпия болып табылатын ақпаратты жария етпеуге міндетті.

16-бап. Қоғамның бағалы қағаздарын басымдықпен сатып алу құқығы

1. Жарияланған акцияларды немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағаздарды орналастыру, сондай-ақ бұрын сатып алынған аталған бағалы қағаздарды сату ниеті бар қоғам осы туралы шешім қабылдаған күннен кейін күнтізбелік он күн ішінде өз акционерлеріне жазбаша хабарлама жіберу немесе қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында қазақ және орыс тілдерінде жариялау арқылы бағалы қағаздарды өздерінде бар акциялар санына барабар тең жағдайларда бағалы қағаздарды орналастыру (өткізу) туралы шешім қабылдаған қоғамның органы белгілеген орналастыру (өткізу) бағасы бойынша сатып алуды ұсынуға міндетті. Акционер қоғамның акцияларын орналастыру (өткізу) туралы хабарлаған күнінен кейін күнтізбелік отыз күн ішінде акцияларды не қоғамның акцияларына айырбасталатын өзге де бағалы қағаздарды басымдықпен сатып алу құқығына сәйкес сатып алуға өтінім беруге құқылы.

Бұл ретте қоғамның жай акцияларын иеленуші акционердің жай акцияларды немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағаздарды басымдықпен сатып алуға құқығы бар, **ал қоғамның артықшылықты акцияларын иеленуші акционердің қоғамның артықшылықты акцияларын басымдықпен сатып алуға құқығы бар.**

Акционер басымдықпен сатып алу құқығы бойынша сатып алынатын акциялардың немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағаздардың ақысын төлеуді оларды сатып алуға өтінім берген күннен кейін күнтізбелік отыз күн

ішінде жүзеге асырады. Қоғамның жарғысымен акциялардың ақысын төлеудің өзге де мерзімі көзделуі мүмкін, ол акциялар орналастырыла бастаған күннен кейін күнтізбелік тоқсан күннен аспауға тиіс.

4. Акциялардың немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағаздардың мерзім өткенге дейін ақысын төлемеген жағдайда өтінім жарамсыз болып саналады.

5. Қоғам акционерлерінің бағалы қағаздарды басымдықпен иелену құқығын іске асыру тәртібін және одан бас тартуды уәкілетті орган белгілейді.

18-бап. Қоғамның акцияларын орналастыру

1. Қоғам өз акцияларының шығарылымы мемлекеттік тіркеуден өткеннен кейін акциялардың жарияланған мөлшері шегінде оларды бір немесе бірнеше орналастыру арқылы орналастыруға құқылы.

Қоғамның жарғысында осы мәселе акционерлердің жалпы жиналысының құзыретіне жатқызылған жағдайды қоспағанда, қоғамның жарияланған акцияларының саны шегінде оның акцияларын орналастыру туралы шешімді қоғамның директорлар кеңесі қабылдайды.

Акцияларды орналастыру акционерлердің акцияларды немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағаздарды басымдықпен сатып алу құқығын іске асыруы, бағалы қағаздардың ұйымдастырылмаған рыногында өткізілетін жазылу немесе аукцион не бағалы қағаздардың ұйымдастырылған рыногында өткізілетін жазылу немесе аукцион арқылы, сондай-ақ осы Заңда және ҚР өзге де заңнамалық актілерінде көзделген жағдайларда қоғамның бағалы қағаздарын және (немесе) ақшалай міндеттемелерін қоғамның акцияларына айырбастау арқылы жүзеге асырылады.

2. Акционер артықшылықпен сатып алу құқығына сәйкес оған акцияны немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағазды сатып алуға өтінім беру үшін берілген күнтізбелік отыз күннің ішінде акцияны немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағазды иеліктен айырған кезде, егер бұрынғы меншік иесі мұндай өтініш бермеген жағдайда бұл құқық акцияның немесе қоғамның жай акцияларына айырбасталатын басқа да бағалы қағаздың жаңа меншік иесіне өтеді.

3. Акцияларды орналастыру туралы шешім қабылдаған қоғамның органы осы орналастыру үшін белгілеген акцияларды орналастыру бағасы осы акциялардың сатылуы мүмкін ең төменгі бағасы болып табылады.

Акционерлер акцияларды басымдықпен сатып алу құқығына сәйкес қоғамның орналастыру туралы шешім қабылдаған органы белгілеген осы акциялардың бірыңғай ең төменгі орналастыру бағасы бойынша сатып алады.

19-бап. Қоғам акцияларын ұстаушылардың тізілімдер жүйесі

1. Қоғам акцияларын ұстаушылардың тізілімдер жүйесін жүргізуді орталық депозитарий ғана жүзеге асыра алады.

2. Қоғам акцияларын ұстаушылардың тізілімдер жүйесін жүргізу, сондай-ақ ол бойынша уәкілетті органға ақпарат беру тәртібі ҚР бағалы қағаздар рыногы туралы заңдарында белгіленеді.

20-бап. Қоғам акцияларын орналастыру қорытындылары туралы есеп және қоғамның орналастырылған акцияларының бір түрін осы қоғам акцияларының басқа түріне айырбастау туралы есеп

Қоғам уәкілетті органға қоғамның акцияларын толық орналастырғанға дейін акцияларды орналастырудың әрбір есепті кезеңінің қорытындылары бойынша қоғам акцияларын орналастыру қорытындылары туралы есептерді қоғамның акцияларын орналастырудың есепті кезеңі аяқталған күннен кейін немесе оларды толық орналастырған күннен кейін күнтізбелік қырық бес күн ішінде ұсынуға міндетті.

Қатарынан күнтізбелік он екі ай акцияларды орналастырудың есепті кезеңі болып табылады.

21-бап. Қоғамның орналастырылатын акцияларына төлем жасау

1. Осы Заңда және ҚР өзге де заңнамалық актілерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, қоғамның орналастырылатын акцияларына төлем жасауға ақша, мүліктік құқықтар (оның ішінде зияткерлік меншік объектілеріне құқықтар) және өзге де мүлік енгізілуі мүмкін.

Ақшадан басқа, өзге де мүлікпен (бағалы қағаздан басқа) төлем жасау бағалаушы айқындайтын баға бойынша жүзеге асырылады.

Қоғамның орналастырылатын акцияларына қор биржасында айналыста болатын бағалы қағаздармен ақы төлеу қор биржасының бағалы қағаздарды бағалау әдістемесіне сәйкес қор биржасы айқындайтын нарықтық баға бойынша жүзеге асырылады. Акцияларға ақы төлеуге енгізілетін бағалы қағаздардың түріне қатысты көрсетілген әдістеме бойынша қор биржасы есептеген мұндай бағалы қағаздардың нарықтық бағасы болмаған жағдайда, олардың құнын бағалауды бағалаушы жүргізеді.

3. Акцияларды орналастырған кезде қоғамға:

- 1) орналастырылатын акцияларды сатып алуға;
- 2) шарттарында (шығару шарттарында) эмитент орналастырылған акцияларын эмитенттің сатып алу құқығы немесе міндеті көзделетін шарттар жасасуға (туынды бағалы қағазды сатып алуға) тыйым салынады.

22-бап. Қоғамның акциялары бойынша дивидендтер

1. Артықшылықты акциялар бойынша дивидендтерді қоспағанда, қоғамның акциялары бойынша дивидендтер акционерлердің жалпы жиналысында қоғамның дауыс беретін акцияларының жай көпшілігімен **дивидендтер төлеу туралы** шешім қабылданған жағдайда **ақшалай немесе қоғамның бағалы қағаздарымен төленеді.**

Қоғамның артықшылықты акциялары бойынша бағалы қағаздармен дивидендтер төлеуге жол берілмейді.

Қоғамның акциялары бойынша оның бағалы қағаздарымен дивидендтер төлеуге акционердің жазбаша келісімі болған кезде осындай төлем қоғамның жарияланған акцияларымен және (немесе) ол шығарған облигациялармен жүзеге асырылатын жағдайда ғана жол беріледі.

Дивидендтерді алуға құқығы бар акционерлердің тізімі дивидендтер төлеу басталатын күннің алдындағы күні жасалуға тиіс.

Төленбеген дивидендтері бар акцияларды иеліктен алу, егер осы Заңда және (немесе) акцияларды иеліктен алу туралы шартта өзгеше көзделмесе, акцияның жаңа иесінің оларды алу құқығымен жүзеге асырылады.

2. Қоғамның акциялары бойынша дивидендтер төлеудің кезеңділігі қоғамның жарғысымен және (немесе) акцияларды шығару проспектісімен белгіленеді.

3. Қоғамның акциялары бойынша дивидендтер төлеу төлем агенті арқылы жүргізілуі мүмкін. Төлем агентінің қызметіне ақы қоғам есебінен төленеді.

4. Орналастырылмаған немесе қоғамның өзі сатып алған акциялар бойынша, сондай-ақ егер сот немесе қоғам акционерлерінің жалпы жиналысы қоғамды тарату туралы шешім қабылдаса, дивидендтер есептелмейді және төленбейді.

5. Қоғамның жай және артықшылықты акциялары бойынша:

- 1) өз капиталының теріс мөлшері болған жағдайда немесе егер қоғамның өз капиталының мөлшері оның акциялары бойынша дивидендтер есептеу нәтижесінде теріс болса;
- 2) егер қоғам ҚР оңалту және банкроттық туралы заңнамасына сәйкес төлем қабілетсіздігі немесе дәрменсіздік белгілеріне сай келсе не аталған белгілер қоғамда оның акциялары бойынша дивидендтер төлеу нәтижесінде пайда болса, дивидендтерді есепке жазуға жол берілмейді.

6. Акционер, осы баптың 5-тармағындағы негіздер бойынша дивиденд есептелмеген жағдайларды қоспағанда, қоғам берешегінің жиналып қалу мерзіміне қарамастан, алынбаған дивидендтердің төленуін талап етуге құқылы.

Дивидендтер оларды төлеу үшін белгіленген мерзімде төленбеген жағдайда акционерге дивидендтердің негізгі сомасы және ақша міндеттемесін немесе оның тиісті бөлігін орындау күніне Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесін негізге ала отырып есептелетін өсімпұл төленеді.

7. Акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған коммерциялық емес ұйымдар өз акциялары бойынша дивидендтерді есептемейді және төлемейді.

23-бап. Жай акциялар бойынша дивидендтер

1. Егер қоғамның жарғысында осындай төлем көзделген жағдайда, қоғамның жай акциялары бойынша тоқсан, жартыжылдық немесе жыл қорытындылары бойынша дивидендтер төлеу тек қана қоғамның тиісті кезең үшін қаржылық есептілігіне аудит жүргізілгеннен кейін және акционерлердің жалпы жиналысының шешімімен жүзеге асырылады. Акционерлердің жалпы жиналысының жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу туралы шешімінде бір жай акцияға төленетін дивиденд мөлшері көрсетіледі.

Қоғамның жай акциялары бойынша жыл қорытындысы бойынша дивидендтер төлеу туралы шешімді акционерлердің жылдық жалпы жиналысы қабылдайды.

Қоғамның акционерлерінің жалпы жиналысы қоғамның жай акциялары бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдауға құқылы.

4. **Дивидендтерді төлеу** акционерлердің жалпы жиналысы қоғамның жай акциялары бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдаған күннен кейінгі күннен бастап **күнтізбелік 90 күннен кешіктірілмей жүзеге асырылуға тиіс.**

24-бап. Артықшылықты акциялар бойынша дивидендтер

1. Қоғамның артықшылықты акциялары бойынша дивидендтер төлеу қоғам органының шешімін талап етпейді.

Артықшылықты бір акцияға дивидендтер төлеу кезеңділігі және дивидендтің мөлшері қоғамның жарғысында белгіленеді.

Дивидендтерді төлеу дивидендтерді алу құқығы бар акционерлердің тізімі жасалған күннен кейін тоқсан күннен кешіктірілмей жүзеге асырылуға тиіс.

Артықшылықты акциялар бойынша есептелетін дивидендтердің мөлшері жай акциялар бойынша осы кезең үшін есептелетін дивидендтердің мөлшерінен аз болмауға тиіс.

2. Артықшылықты акция бойынша дивидендтің кепілдікті мөлшері оның мәні тұрақты және жалпы қолжетімді болған жағдайда қайсыбір көрсеткішке қатысты белгіленген түрінде де, индекстеу арқылы да белгіленуі мүмкін.

25-бап. Тұлғаның бағалы қағаздардың қайталама нарығында қоғамның дауыс беретін акцияларының отыз немесе одан көп пайызын дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта сатып алуы

1. Бағалы қағаздардың қайталама нарығында қоғамның дауыс беретін акцияларының отыз немесе одан көп пайызын не қоғамның дауыс беретін акцияларының өзге санын дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта сатып алуға ниетті, сатып алу нәтижесінде тұлғаға дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта қоғамның дауыс беретін акцияларының отыз немесе одан көп пайызы тиесілі болатын осы тұлға бұл туралы қоғамның дауыс беретін акцияларын сатып алудың болжамды күніне дейін отыз жұмыс күні бұрын қоғамға хабарлама жіберуге міндетті. Хабарламада қоғамның сатып алынатын дауыс беретін акцияларының саны және олардың болжамды сатып алу бағасы туралы мәліметтер қамтылуға тиіс.

2. Бағалы қағаздардың қайталама нарығында қоғамның дауыс беретін акцияларының отыз немесе одан көп пайызын не дауыс беретін акциялардың өзге санын дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта сатып алған, сатып алу нәтижесінде

тұлғаға дербес немесе оның үлестес тұлғаларымен жиынтықта қоғамның дауыс беретін акцияларының отыз немесе одан көп пайызы тиесілі болған осы тұлға қоғамға сатып алған күннен кейін он бес жұмыс күні ішінде қалған акционерлерге қоғамның өздеріне тиесілі акцияларын сатуға ұсыныс жіберуге міндетті.

25-1-бап. Бағалы қағаздардың қайталама нарығында қоғамның дауыс беретін акцияларының тоқсан бес немесе одан көп пайызын дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта сатып алған тұлғаның қоғамның дауыс беретін акцияларын сатып алуы

1. Бағалы қағаздардың қайталама нарығында қоғамның дауыс беретін акцияларының тоқсан бес және одан көп пайызын не жиынтығында қоғамның дауыс беретін акцияларының кемінде он пайызын құрайтын дауыс беретін акциялардың өзге санын дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта сатып алған, сатып алу нәтижесінде тұлғаға дербес немесе өзінің үлестес тұлғаларымен жиынтықта қоғамның дауыс беретін акцияларының тоқсан бес және одан көп пайызы тиесілі болған осы тұлға, сатып алу күнінен кейін алпыс жұмыс күні ішінде қоғамның қалған акционерлерінен осы қоғамның оларға тиесілі дауыс беретін акцияларын өзіне сатуды талап етуге құқылы.

3. Осы баптың 1-тармағының бірінші бөлігінде көрсетілген тұлғаның талап етуі бойынша қалған акционерлер қоғамның өздеріне тиесілі дауыс беретін акцияларын қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында талап жарияланған күннен кейін күнтізбелік алпыс күннен аспайтын мерзімде сатуға міндетті.

Акционерлердің осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген мерзім ішінде қоғамның дауыс беретін акцияларымен өзге азаматтық-құқықтық мәмілелер жасауына тыйым салынады.

4. Осы баптың 1-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғаның талабы бойынша акционерлердің өздеріне тиесілі дауыс беретін акцияларды сату бағасы төменде келтірілгендердің ең жоғары бағасы ретінде айқындалады:

1) Қазақстан Республикасының аумағында жұмыс істейтін қор биржасының өкілдік тізіміне енгізілген акцияларға қатысты;

2) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілмеген акцияларға қатысты: акциялардың бағалау қызметі туралы заңнамасына сәйкес бағалаушы айқындаған нарықтық бағасы;

не нәтижесінде осы баптың 1-тармағының бірінші бөлігінде аталған тұлғаға қоғамның дауыс беретін акцияларының тоқсан бес немесе одан көп пайызы тиесілі болған мәміле бойынша акциялар бағасы.

26-бап. Орналастырылған акцияларды қоғамның бастамасы бойынша сатып алу

1. Орналастырылған акцияларды сатып алу оларды кейіннен сату мақсатында немесе ҚР заңнамасына және қоғамның жарғысына қайшы келмейтін өзге де мақсаттарда қоғамның бастамасы бойынша акционердің келісімімен жүргізілуі мүмкін.

Орналастырылған акцияларды қоғамның бастамасы бойынша сатып алу қоғам акцияларды қор биржасында ашық сауда-саттық әдісімен сатып алған жағдайларды қоспағанда, қоғамның оларды сатып алған кезінде акциялардың құнын айқындаудың осы Заңда белгіленген тәртіппен бекітілген әдістемесіне сәйкес жүргізіледі.

2. Егер осы Заңда және (немесе) қоғамның жарғысында өзгеше белгіленбесе, қоғамның бастамасы бойынша орналастырылған акцияларын қоғамның сатып алуы директорлар кеңесінің шешімі негізінде жүргізіледі.

3. Қоғамның:

1) акционерлердің бірінші жалпы жиналысын өткізгенге дейін;

2) акцияларды құрылтайшылар арасында орналастыру қорытындылары туралы бірінші есеп бекітілгенге дейін;

- 3) егер акцияларды сатып алу нәтижесінде қоғамның өз капиталының мөлшері осы Заңда белгіленген ең төменгі жарғылық капиталдың мөлшерінен аз болса;
- 4) егер акцияларды сатып алу кезінде қоғам ҚР оңалту және банкроттық туралы заңнамасына сәйкес төлем қабілетсіздігі не дәрменсіздігі белгілеріне сай келсе не аталған белгілер қоғамда оның барлық талап етілетін немесе сатып алу болжанатын акцияларды сатып алу нәтижесінде пайда болса;
- 5) егер сот немесе қоғам акционерлерінің жалпы жиналысы оны тарату туралы шешім қабылдаса, өзінің орналастырылған акцияларын сатып алуға құқығы жоқ.

27-бап. Қоғамның орналастырған акцияларды акционердің талап етуі бойынша сатып алуы

1. Қоғам орналастырылған акцияларды сатып алуды:
 - 1) акционерлердің жалпы жиналысы қоғамды қайта ұйымдастыру туралы шешім қабылдаған (егер акционер қоғамды қайта ұйымдастыру туралы мәселе қаралған акционерлердің жалпы жиналысына қатысып, оған қарсы дауыс берсе);
 - 1-1) акционерлердің жалпы жиналысы қоғам акцияларының делистингі туралы шешім қабылдаған (егер акционер акционерлердің жалпы жиналысына қатыспаса немесе егер ол осы жиналысқа қатысып, аталған шешімді қабылдауға қарсы дауыс берсе);
 - 1-2) сауда-саттықты ұйымдастырушы қоғам акцияларының делистингі туралы шешім қабылдаған;
 - 2) осы Заңда және (немесе) қоғамның жарғысында белгіленген тәртіппен қабылданған ірі мәміле жасау туралы шешіммен және (немесе) жасалуында қоғамның мүддесі бар мәміле жасау туралы шешіммен келіспеген;
 - 3) акционерлердің жалпы жиналысы қоғамның жарғысына осы акционерге тиесілі акциялар бойынша құқықтарды шектейтін өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы шешім қабылдаған (егер акционер осындай шешім қабылданған акционерлердің жалпы жиналысына қатыспаса немесе ол осы жиналысқа қатысып, аталған шешімнің қабылдануына қарсы дауыс берсе) жағдайларда өзіне қойылуы мүмкін қоғам акционерінің талап етуі бойынша жүргізуге тиіс.
 - 1-1. Орналастырылған акцияларды акционердің талап етуі бойынша қоғамның сатып алуы қоғамның акцияларды ұйымдастырылмаған бағалы қағаздар рыногында сатып алуы кезінде олардың құнын айқындаудың осы Заңда белгіленген тәртіпке сәйкес жүзеге асырылады.

28-бап. Қоғамның орналастырылған акцияларды сатып алуы бойынша шектеулер

1. Қоғам сатып алған және сатып алатын орналастырылған акциялардың жалпы саны орналастырылған акциялардың жалпы санының жиырма бес процентінен аспауға тиіс, ал қоғамның орналастырылған акцияларын сатып алуға жұмсайтын шығыстары:
 - 1) орналастырылған акцияларды акционердің талап етуі бойынша сатып алған кезде: акционерлердің жалпы жиналысында осы Заңның 27-бабы 1-тармағының 1), 1-1) және 3) тармақшаларында көрсетілген шешімдер қабылданған;сауда-саттықты ұйымдастырушы қоғам акцияларының делистингі туралы шешім қабылдаған;
оның жасалуында қоғамның мүддесі бар ірі мәміле және (немесе) мәміле жасасу туралы шешім қабылданған күнгі жағдай бойынша;
- 2) орналастырылған акцияларды қоғамның бастамасы бойынша сатып алған кезде - қоғамның орналастырылған акцияларын сатып алу туралы шешім қабылданған күнгі жағдай бойынша оның өз капиталы мөлшерінің он процентінен аспауға тиіс.

30-бап. Эмитенттің бағалы қағаздарын және өзге де ақшалай міндеттемелерін қоғамның жай акцияларына айырбастау

1. Қоғам өзінің жарғысында айырбасталатын бағалы қағаздарды шығару мүмкіндігі көзделген жағдайда ғана мұндай шығаруға құқылы.

Акционерлік қоғамның ұйымдық-құқықтық нысанында құрылған коммерциялық емес ұйымдардың айырбасталатын бағалы қағаздарды шығаруға құқығы жоқ.

2. Қоғамның акцияларға айырбасталатын бағалы қағаздарын шығаруға қоғамның жарияланған және орналастырылған акциялары арасындағы айырма шегінде жол беріледі.

3. Қоғамның бағалы қағаздарын айырбастау шарттары, мерзімдері мен тәртібі айырбасталатын бағалы қағаздарды шығару проспектісінде көрсетіледі.

4. Қоғамның бағалы қағаздарын және кредиторлар алдындағы өзге де ақшалай міндеттемелерін оның жай акцияларына айырбастау мынадай құжаттардың бірінің:

1) қоғамның жай акцияларына айырбасталатын бағалы қағаздар шығару проспектісі;
2) ҚР банктер және банк қызметі туралы заңнамасында көзделген тәртіппен қабылданған банкті қайта құрылымдау жоспары;

2-1) "Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы" ҚР Заңында көзделген тәртіппен төлеуге қабілетсіз банктер санатына жатқызылған банкті реттеу жөнінде шараларды қолдану туралы уәкілетті органның шешімі;

3) егер қоғамға қатысты ҚР оңалту және банкроттық туралы заңнамасында көзделген тәртіппен оңалту рәсімі қолданылса, оңалту жоспары негізінде жүзеге асырылады.

7. Уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде көзделген жағдайларда бағалы қағаздарды қоғамның жай акцияларына айырбастауға тыйым салынады.

30-1-бап. Қоғамның орналастырылған акцияларының бір түрін осы қоғамның акцияларының басқа түріне айырбастау

Қоғамның жарғысында айырбастау мүмкіндігі көзделген жағдайда ғана қоғамның орналастырылған акцияларының бір түрін осы қоғам акцияларының басқа түріне айырбастауды жүзеге асыруға құқылы.

30-2-бап. Қоғамның акцияларын бөлшектеу

1. Акционерлердің жалпы жиналысының шешімі бойынша қоғам акцияларға бөлшектеу жүргізуге құқылы.

Акцияларды бөлшектеу қоғамның жарғылық капиталы мөлшерінің өзгеруіне алып келмейді.

Акцияларды орналастыру қорытындысы туралы есепке өзгерістер енгізу уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен және мерзімдерде жүзеге асырылады.

2. Қоғам акционерлері жалпы жиналысының акцияларды бөлшектеу жөніндегі шешімінде мынадай мәліметтер қамтылуға тиіс:

1) бөлшектеуге жататын акциялардың түрі;

2) бөлшектеу коэффициенті;

3) бөлшектеуді жүргізу мерзімдері;

4) өзге де мәліметтер.

3. Заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, акцияларды бөлшектеу кезінде акционерлердің құқықтарын шектеуге жол берілмейді.

31-бап. Қоғамның бағалы қағаздарын кепілге салу

1. Қоғамның бағалы қағаздарын кепілге салу құқығын қоғам жарғысының ережелерімен шектеуге немесе алып тастауға болмайды.

Егер кепіл талаптарында өзгеше көзделмесе, акционердің дауыс беруге және өзі кепілге салған акция бойынша дивидендтер алуға құқығы болады.

2. Қоғам өзі орналастырған бағалы қағаздарды:

1) кепілге берілетін бағалы қағаздар толық төленген;

2) қоғамның сатып алған акцияларын қоспағанда, қоғамға кепілге берілетін және оның кепілінде жатқан акциялардың жалпы саны қоғамның орналастырылған акцияларының жиырма бес процентінен аспаған;

3) егер қоғам жарғысында өзгеше белгіленбесе, кепіл туралы шартты директорлар кеңесі мақұлдаған жағдайда ғана кепілге қабылдай алады.

3. Қоғам өзінде кепілде жатқан акцияларымен дауыс беруге құқылы емес.

32-бап. Жарғылық капиталына мемлекет қатысатын қоғамның салық берешегін қоғамның жарияланған акциялары есебінен өтеу

1. Егер жарғылық капиталына мемлекет қатысатын қоғамның салық берешегін (бұдан әрі - мерзімі өткен берешек) төлеу мерзімі үш айдан астам өтіп кетсе, ҚР мемлекет алдындағы салық міндеттемелерінің орындалуына салықтық бақылауды қамтамасыз ететін мемлекеттік органы (бұдан әрі - мемлекеттік орган) қоғамның мерзімі өткен берешегін өтеткізу мақсатында:

1) ҚР салық заңдарына сәйкес қоғамның жарияланған акцияларына билік етуін шектеу туралы шешім қабылдауға;

2) қоғамның жарияланған акциялары болмаған немесе олар қоғамның мерзімі өткен берешегін өтеуге жеткіліксіз болған жағдайда қоғамның мерзімі өткен берешегін қоғамның жарияланған акцияларын мәжбүрлеп шығартқызып, кейіннен оларды орналастыру арқылы өтеткізу туралы сотқа талап-арызбен жүгінуге құқылы.

4. Жарияланған акцияларды сот шешімімен мәжбүрлеп шығаруды мемлекеттік тіркеу ҚР заңдарында көзделген тәртіппен және жағдайларда жүзеге асырылады.

5. Қоғамның билік етуі шектелген жарияланған акциялары мен мәжбүрлеп шығарылған жарияланған акцияларын орналастырудан түскен ақшаны, қоғамның мерзімі өткен берешегін өтеуді қоспағанда, өзге мақсаттарға пайдалануға тыйым салынады.

Қоғамның билік етуі шектелген жарияланған акциялары мен мәжбүрлеп шығарылған жарияланған акцияларын орналастырудан алынған сома мерзімі өткен берешек сомасынан асып түскен жағдайда айырма қоғамның кірісіне жіберіледі.

33-бап. Қоғамның органдары

1. Мыналар қоғам органдары болып табылады:

1) жоғары орган - акционерлердің жалпы жиналысы (барлық дауыс беретін акциялары бір акционерге тиесілі қоғамда - сол акционер);

2) басқару органы - директорлар кеңесі;

3) атқарушы орган - алқалы орган немесе атауы қоғамның жарғысында белгіленетін атқарушы орган қызметін жеке-дара жүзеге асыратын тұлға.

4) осы Заңға, ҚР өзге де нормативтік құқықтық актілеріне және (немесе) қоғам жарғысына сәйкес өзге де органдар.

2-1. ҚР оңалту және банкроттық туралы заңнамалық актісінде белгіленген тәртіппен акционерлік қоғам банкрот деп танылған немесе оңалту рәсімі қолданылған және уақытша не банкроттықты немесе оңалтуды басқарушы тағайындалған жағдайларда оны басқару бойынша барлық өкілеттіктер тиісінше уақытша не банкроттықты немесе оңалтуды басқарушыға өтеді.

3. Бұрын мемлекеттік қызметші болған және өзінің қызметтік функциялары бойынша қоғам қызметіне мемлекет тарапынан бақылау мен қадағалау жөнінде өкілеттігі болған жеке адам **осындай өкілеттік тоқтатылған күннен бастап бір жыл ішінде**, дауыс беретін акцияларының кемінде он проценті мемлекетке не ұлттық басқарушы холдингке тиесілі қоғамның органдарын қоспағанда, осы қоғамның органына сайлана алмайды.

34-бап. Жарғылық капиталына мемлекет қатысатын қоғамды басқару ерекшеліктері

Жарғылық капиталына мемлекет қатысатын қоғамды басқару ерекшеліктері "Мемлекеттік мүлік туралы" ҚР Заңында айқындалады.

34-1-бап. Тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу ерекшеліктері

1. Ұлттық басқарушы холдингтердің кепілдік берілген тапсырысты орналастыруды қоса алғанда, тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуы, оның ішінде кепілдік берілген тапсырысты орналастыруы ҚР мемлекеттік мүлік туралы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

3. Осы баптың 1-тармағында аталған тұлғалар отандық өнеркәсіптің дамуын мониторингтеу мақсатында индустриялық қызметті мемлекеттік қолдау саласындағы уәкілетті органға ол белгілеген нысан бойынша және мерзімдерде тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алудағы жергілікті қамту бойынша ақпарат береді.

35-бап. Акционерлердің жалпы жиналысы

1. Акционерлердің жалпы жиналыстары жылдық және кезектен тыс болып бөлінеді. Қоғам акционерлердің жылдық жалпы жиналысын жыл сайын өткізіп отыруға міндетті. Акционерлердің өзге жалпы жиналыстары кезектен тыс болып табылады.

Акционерлердің бірінші жалпы жиналысы жарияланған акциялардың шығарылуы мемлекеттік тіркеуден өткізілгеннен және акцияларды ұстаушылардың тізілімдер жүйесі жасалғаннан кейін екі ай ішінде шақырылуға және өткізілуге тиіс.

Акционерлердің бірінші жалпы жиналысында қоғамның директорлар кеңесі сайланады.

2. Акционерлердің жыл сайынғы жалпы жиналысында:

1) қоғамның аудиттелген жылдық қаржылық есептілігі бекітіледі;

2) қоғамның аяқталған қаржы жылы үшін таза кірісін бөлу тәртібі және қоғамның бір жай акциясына есептелген дивиденд мөлшері айқындалады;

3) акционерлердің қоғамның және оның лауазымды тұлғаларының іс-әрекетіне өтініштері және оларды қарау қорытындылары туралы мәселе қаралады.

Директорлар кеңесінің төрағасы директорлар кеңесінің және қоғамның атқарушы органының мүшелеріне сыйақы беру мөлшері және олардың құрамы туралы қоғамның акционерлеріне хабарлайды.

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысы олар бойынша шешімдер қабылдау акционерлердің жалпы жиналысының құзыретіне жатқызылған басқа мәселелерді де қарауға құқылы.

3. Акционерлердің жылдық жалпы жиналысы қаржы жылы аяқталғаннан кейін бес ай ішінде өткізілуге тиіс.

Есепті кезең ішінде қоғамның аудитін аяқтау мүмкін болмаған жағдайда аталған мерзім үш айға дейін ұзартылған болып саналады.

4. Барлық дауыс беретін акциялары жалғыз акционерге тиесілі қоғамда акционерлердің жалпы жиналысы өткізілмейді. Осы Заңда және (немесе) қоғамның жарғысында акционерлердің жалпы жиналысының құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша шешімдерді мұндай акционер жеке-дара қабылдайды және бұл шешімдер артықшылықты акциялармен куәландырылған құқыққа нұқсан келтірмейтін және оны шектемейтін жағдайда жазбаша түрде ресімделуге тиіс.

36-бап. Акционерлердің жалпы жиналысының құзыреті

1. Акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыретіне мына мәселелер жатқызылады:

1) қоғам жарғысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу немесе оны жаңа редакциясында бекіту;

1-1) осы кодексті қабылдау қоғамның жарғысында көзделген жағдайда, корпоративтік басқару кодексін, сондай-ақ оған енгізілетін өзгерістер мен толықтыруларды бекіту; Мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдар (Ұлттық әл-ауқат қорын қоспағанда) корпоративтік басқарудың үлгілік кодексіне сәйкес корпоративтік басқару кодекстерін бекітеді;

2) қоғамды ерікті түрде қайта ұйымдастыру немесе тарату;

3) қоғамның жарияланған акцияларының санын ұлғайту немесе қоғамның орналастырылмаған жарияланған акцияларының түрін өзгерту туралы шешім қабылдау;

3-1) қоғамның бағалы қағаздарын айырбастау шарттары мен тәртібін, сондай-ақ оларды өзгертуді айқындау;

3-2) қоғамның жай акцияларына айырбасталатын бағалы қағаздарды шығару туралы шешім қабылдау;

3-3) орналастырылған акциялардың бір түрін акциялардың басқа түріне айырбастау туралы шешім қабылдау, мұндай айырбастаудың шарттарын, мерзімдері мен тәртібін айқындау;

3-4) акцияларды бөлшектеу туралы шешім қабылдау, осындай бөлшектеу шарттарын, мерзімдерін және тәртібін айқындау;

3-5) өтеу мерзімінсіз мемлекеттік емес облигациялар шығару туралы шешім қабылдау және оларды шығару шарттарын айқындау;

4) есеп комиссиясының сан құрамын және өкілеттік мерзімін белгілеу, оның мүшелерін сайлау және олардың өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату;

5) директорлар кеңесі санының құрамын, өкілеттік мерзімін айқындау, оның мүшелерін сайлау (қайта сайлау) және олардың өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату, сондай-ақ директорлар кеңесінің мүшелеріне олардың өз міндеттерін атқарғаны үшін сыйақылар төлемі мен шығыстары өтемақысының мөлшерін және шарттарын айқындау;

6) қоғамның аудитін жүзеге асыратын аудиторлық ұйымды белгілеу;

7) аудиттелген жылдық қаржылық есептілікті бекіту;

8) қоғамның есепті қаржы жылындағы таза табысын бөлу тәртібін бекіту, жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдау және қоғамның бір жай акциясына шаққандағы дивиденд мөлшерін бекіту;

9) қоғамның жай акциялары бойынша дивидендтер төлемеу туралы шешім қабылдау;

9-1) қоғам акцияларының ерікті делистингі туралы шешім қабылдау;

10) қоғамға тиесілі барлық активтердің жиырма бес және одан да көп процентін құрайтын сомадағы активтердің бір немесе бірнеше бөлігін беру (алу) арқылы қоғамның өзге де заңды тұлғаларды құруға немесе олардың қызметіне қатысуы не өзге де заңды тұлғалардың қатысушылары (акционерлері) құрамынан шығуы туралы шешім қабылдау;

13) акционерлердің жалпы жиналысын шақыру туралы қоғамның акционерлерге хабарлау нысанын белгілеу;

14) қоғам акцияларды осы Заңға сәйкес ұйымдастырылмаған нарықта сатып алған жағдайда олардың құнын белгілеу әдістемесіне өзгерістерді бекіту (егер оны құрылтай жиналысы бекітпесе, әдістемені бекіту);

15) акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібін бекіту;

16) акционерлерге, егер мұндай тәртіп қоғамның жарғысында айқындалмаса, қоғам қызметі туралы ақпарат беру тәртібін айқындау;

17) "алтын акцияны" енгізу және оның күшін жою;

17-1) нәтижесінде акционерлік қоғам активтері баланстық құнының жалпы мөлшерінің елу және одан көп пайызы сатып алынатын немесе иеліктен шығарылатын (сатып алынуы немесе иеліктен шығарылуы мүмкін) мәміле туралы шешімді қабылдау күніне құны оның активтері баланстық құнының жалпы мөлшерінің елу және одан көп пайызын құрайтын мүлікті нәтижесінде қоғам сатып алатын немесе иеліктен шығаратын (сатып алуы немесе иеліктен шығаруы мүмкін) ірі мәмілені қоғамның жасасуы туралы шешім қабылдауы.

2. Егер осы Заңда және (немесе) қоғам жарғысында өзгеше белгіленбесе, акционерлердің жалпы жиналысының өзге мәселелер бойынша шешімдері қоғамның дауыс беруге қатысушы дауыс беретін акцияларының жалпы санының жай көпшілік даусымен қабылданады.

3. Егер осы Заңда және ҚР өзге де заң актілерінде өзгеше көзделмесе, шешім қабылдау акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді

басқа органдардың, лауазымды адамдардың және қоғам қызметкерлерінің құзыретіне беруге жол берілмейді.

4. Егер жарғыда өзгеше белгіленбесе, акционерлердің жалпы жиналысы қоғамның ішкі қызметіне жататын мәселелер бойынша қоғамның өзге органдарының кез келген шешімінің күшін жоюға құқылы.

37-бап. Акционерлердің жалпы жиналысын шақыру тәртібі

1. Акционерлердің жылдық жалпы жиналысын директорлар кеңесі шақырады.

2. Акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысы:

1) директорлар кеңесінің;

2) ірі акционердің бастамасы бойынша шақырылады.

Ерікті түрде таратылу процесіндегі қоғам акционерлерінің кезектен тыс жалпы жиналысын қоғамның тарату комиссиясы шақыруы, әзірлеуі және өткізуі мүмкін.

ҚР заң актілерінде акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысы міндетті түрде шақырылатын жағдайлар көзделуі мүмкін.

3. Акционерлердің жалпы жиналысын әзірлеу мен өткізуді:

1) атқарушы орган;

2) қоғаммен жасалған шартқа сәйкес орталық депозитарий;

3) директорлар кеңесі;

4) қоғамның тарату комиссиясы жүзеге асырады.

4. Осы Заңда белгіленген жағдайларды қоспағанда, акционерлердің жалпы жиналысын шақыру, әзірлеу және өткізу жөніндегі шығындарды қоғам көтереді.

5. Қоғамның органдары акционерлердің жылдық жалпы жиналысын шақырудың осы Заңда белгіленген тәртібін бұзған жағдайда, акционерлердің жылдық жалпы жиналысы кез келген мүдделі тұлғаның талап-арызы бойынша қабылданған сот шешімі негізінде шақырылуы және өткізілуі мүмкін.

38-бап. Ірі акционердің бастамасы бойынша акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақыру және өткізу ерекшеліктері

1. Акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақыру туралы ірі акционердің талабы қоғамның атқарушы органының орналасқан жері бойынша тиісті жазбаша хабарлама жіберу арқылы директорлар кеңесіне қойылады, онда мұндай жиналыстың күн тәртібі болуға тиіс.

2. Қоғамның директорлар кеңесі ірі акционердің талабы бойынша шақырылған акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысының күн тәртібі мәселелерінің тұжырымдамаларына өзгерістер енгізуге және ұсынылған өткізу тәртібін өзгертуге құқылы емес.

4. Директорлар кеңесі аталған талапты алған күннен бастап он жұмыс күні ішінде шешім қабылдауға және осындай шешім қабылданған кезден бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей осы талапты қойған адамға акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақыру туралы не оны шақырудан бас тарту туралы хабарлама жіберуге міндетті.

5. Қоғамның директорлар кеңесінің ірі акционердің талап етуі бойынша акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақырудан бас тарту туралы шешімі:

1) акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақыру туралы талапты қоюдың осы бапта белгіленген тәртібі сақталмаған;

2) акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысының күн тәртібіне енгізуге ұсынылған мәселелер Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келмеген жағдайда қабылдануы мүмкін.

Қоғамның директорлар кеңесінің акционерлердің кезектен тыс жалпы жиналысын шақырудан бас тарту туралы шешіміне сотта дау айтылуы мүмкін.

39-бап. Акционерлердің жалпы жиналысына қатысуға құқығы бар акционерлердің тізімі

Акционерлердің жалпы жиналысына қатысуға және онда дауыс беруге құқығы бар акционерлердің тізімін қоғам акцияларын ұстаушылардың тізілімдер жүйесіндегі деректер негізінде орталық депозитарий жасайды. Аталған тізімді жасау күні жалпы жиналысты өткізу туралы шешім қабылданған күннен ерте белгіленбеуі керек. Акционерлердің тізіміне енгізілуге тиісті мәліметтерді уәкілетті орган белгілейді.

40-бап. Жалпы жиналыстың өткізілетін күні, уақыты және орны

1. Акционерлердің жалпы жиналысы өткізілетін күн мен уақыт оған қатысу құқығы бар адамдардың неғұрлым көпшілігі жиналысқа қатыса алатындай етіп белгіленуге тиіс.

Акционерлердің жалпы жиналысы, шешімдері сырттай дауыс беру арқылы қабылданатын акционерлердің жалпы жиналысын қоспағанда, атқарушы орган орналасқан жердегі елді мекенде өткізілуге тиіс.

3. Қоғам акционерлері қатысу тәртібімен өткізілетін акционерлердің жалпы жиналысының отырысына қоғамның ішкі құжаттарында айқындалған ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып қашықтан қатысуға құқылы.

41-бап. Акционерлердің жалпы жиналысын өткізу туралы ақпарат

1. Акционерлерге ("алтын акцияның" иесіне) алда акционерлердің жалпы жиналысы өткізілетіні туралы жиналыс өткізілетін күннен – күнтізбелік отыз күн бұрын, ал өткізу кезінде бір немесе одан көп акционерді хабардар ету үшін пошта байланысы құралдары пайдаланылатын сырттай немесе аралас дауыс беру жағдайында күнтізбелік қырық бес күн бұрын хабарлануға тиіс.

2. Акционерлердің жалпы жиналысын өткізу туралы хабарлама қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында қазақ және орыс тілдерінде жариялануға не оларға жіберілуге тиіс.

6. Миноритарлық акционер акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібінде көрсетілген мәселелер бойынша шешімдер қабылдау кезінде басқа акционерлермен бірігу мақсатында орталық депозитарийге өтініш жасауға құқылы.

Миноритарлық акционердің өтініш жасау және орталық депозитарийдің басқа акционерлерге ақпарат тарату тәртібі орталық депозитарийдің қағидалар жинағында белгіленеді.

42-бап. Акционерлердің жалпы жиналысын қайталап өткізу

1. Акционерлердің жалпы жиналысын қайталап өткізуді акционерлердің бастапқы (болмай қалған) жалпы жиналысы **белгіленген күннен кейінгі келесі күннен** ерте тағайындауға болмайды.

2. Акционерлердің қайталап өткізілетін жалпы жиналысы акционерлердің болмай қалған жалпы жиналысы белгіленген жерде өткізілуге тиіс.

3. Акционерлердің қайталап өткізілетін жалпы жиналысы күн тәртібінің акционерлердің болмай қалған жалпы жиналысының күн тәртібінен айырмашылығы болмауға тиіс.

43-бап. Акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібі

1. Акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібін директорлар кеңесі қалыптастырады және онда талқылауға шығарылатын мәселелердің нақты тұжырымдалған түбегейлі тізбесі қамтылуға тиіс.

2. Акционерлердің қатысу тәртібімен өткізілетін жалпы жиналысын ашу кезінде директорлар кеңесі күн тәртібін өзгерту бойынша алған ұсыныстары туралы баяндауға міндетті.

3. Акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібін бекіту қоғамның жиналыста өкілдік еткен дауыс беретін акцияларының жалпы санының көпшілік дауысымен жүзеге асырылады.

7. Акционерлердің жалпы жиналысы оның күн тәртібіне енгізілмеген мәселелерді қарауға және олар бойынша шешімдер қабылдауға құқылы емес.
8. Күн тәртібінде "әр түрлі", "өзге", "басқалары" деген сөздерді қоса алғанда, кең түсінік беретін тұжырымдамаларды және осыларға ұқсас тұжырымдамаларды пайдалануға тыйым салынады.

44-бап. Акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі мәселелер бойынша материалдар

1. Акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі мәселелер бойынша материалдарда осы мәселелер бойынша негізделген шешімдер қабылдауға қажетті ақпарат болуға тиіс.
2. Қоғамның органдарын сайлау мәселелері бойынша материалдарда ұсынылып отырған кандидаттар туралы мынадай ақпарат:
- 1) аты-жөні, сондай-ақ тілегі бойынша - әкесінің аты;
 - 2) білімі туралы мәліметтер;
 - 2-1) қоғамға үлестестігі туралы мәліметтер;
 - 3) соңғы үш жылдағы жұмыс орны және атқарған қызметі туралы мәліметтер;
 - 4) кандидаттардың біліктілігін, жұмыс тәжірибесін растайтын өзге де ақпарат болуға тиіс.
3. Акционерлердің жылдық жалпы жиналысының күн тәртібіндегі мәселелер бойынша материалдар:
- 1) қоғамның жылдық қаржы есептілігі;**
 - 2) жылдық қаржы есептілігіне аудиторлық есеп;**
 - 3) директорлар кеңесінің аяқталған қаржы жылындағы қоғамның таза табысын бөлу тәртібі және қоғамның бір жай акциясына шаққандағы жыл ішіндегі дивидендтің мөлшері туралы ұсыныстары;
 - 3-1) акционерлердің қоғамның және оның лауазымды адамдарының әрекеттеріне жүгінуі және оларды қарау қорытындылары туралы ақпарат;
 - 4) акционерлердің жалпы жиналысын өткізуге бастамашының қалауы бойынша өзге де құжаттар қамтылуға тиіс.

45-бап. Акционерлердің жалпы жиналысының кворумы

Егер акционерлердің жалпы жиналысына қатысушыларды тіркеу аяқталған кезде (акционерлердің жалпы жиналысын сырттай дауыс беру арқылы өткізу кезінде барлық бюллетеньді ұсыну күні не бюллетеньдерді ұсыну мерзімі аяқталған күні) оған қатысуға және онда дауыс беруге құқығы бар, қоғамның дауыс беретін акцияларының жинақтап алғанда елу және одан да көп процентін иеленген акционерлер (акционерлердің өкілдері) тіркелсе, жиналыс күн тәртібіндегі мәселелерді қарауға және олар бойынша шешім қабылдауға құқылы.

46-бап. Есеп комиссиясы

1. Есеп комиссиясы акционерлер саны жүз және одан да көп қоғам акционерлерінің жалпы жиналысында сайланады.
- Акционерлер саны жүзден аз қоғамда есеп комиссиясының функциясын акционерлердің жалпы жиналысының хатшысы жүзеге асырады. Акционерлердің бірінші жалпы жиналысында есеп комиссиясының функциясын орталық депозитарий жүзеге асырады.
- Акционерлердің жалпы жиналысының шешімі бойынша есеп комиссиясының функциясы орталық депозитарийге жүктелуі мүмкін.
2. Есеп комиссиясы үш адамнан кем болмауға тиіс. Есеп комиссиясына қоғамның алқалы органдары мүшелерінің, сондай-ақ қоғамның атқарушы органының функциясын жеке-дара жүзеге асыратын адамның кіруіне болмайды.
3. Есеп комиссиясы:

- 1) акционерлердің жалпы жиналысына қатысу үшін келген адамдардың өкілеттігін тексереді;
 - 2) акционерлердің жалпы жиналысына қатысушыларды тіркейді және оларға акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі мәселелер бойынша материалдарды береді;
 - 3) сырттай дауыс беру үшін алынған бюллетеньдердің дұрыстығын анықтайды және дұрыс бюллетеньдер мен күн тәртібіндегі әрбір мәселе бойынша оларда көрсетілген дауыстарды санайды;
 - 4) акционерлердің жалпы жиналысы кворумының болғаны немесе болмағаны туралы хабарлайды;
 - 5) акционерлердің жалпы жиналысында акционерлердің құқықтарын іске асыру мәселелерін түсіндіреді;
 - 6) акционерлердің жалпы жиналысында қаралған мәселелер бойынша дауыстарды санайды және дауыс берудің қорытындысын шығарады;
 - 7) акционерлердің жалпы жиналысында дауыс беру қорытындылары туралы хаттама жасайды;
 - 8) дауыс беру бюллетеньдерін және дауыс беру қорытындылары туралы хаттаманы қоғамның мұрағатына береді.
4. Есеп комиссиясы акционерлердің жалпы жиналысында дауыс беру үшін толтырылған бюллетеньдердегі ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етеді.

47-бап. Акционерлердің жалпы жиналысындағы өкілдік

Акционер жеке өзі немесе өз өкілі арқылы акционерлердің жалпы жиналысына қатысуға және қаралатын мәселелер бойынша дауыс беруге құқылы.

Қоғамның атқарушы органы мүшелерінің акционерлердің жалпы жиналысында акционерлердің өкілдері ретінде сөз сөйлеуге құқығы жоқ.

Мұндай өкілдік акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі барлық мәселелер бойынша дауыс беру туралы нақты нұсқаулары бар сенімхатқа негізделген жағдайларды қоспағанда, қоғам қызметкерлерінің акционерлердің жалпы жиналысында акционерлердің өкілдері ретінде сөз сөйлеуге құқығы жоқ.

48-бап. Акционерлердің жалпы жиналысын қатысу тәртібімен өткізу тәртібі

1. Акционерлердің жалпы жиналысын қатысу тәртібімен өткізу тәртібі осы Заңға, қоғамның жарғысына және қоғамның ішкі қызметін реттейтін өзге де құжаттарға сәйкес не акционерлердің жалпы жиналысының тікелей шешіммен белгіленеді.

2. Акционерлердің жалпы жиналысы ашылғанға дейін келген акционерлерді (акционерлердің өкілдерін) тіркеу жүргізіледі. Акционердің өкілі акционерлердің жалпы жиналысына қатысуға және дауыс беруге өзінің өкілеттігін растайтын сенімхатты көрсетуге тиіс.

Шешімдері аралас дауыс беру арқылы қабылданатын акционерлердің жалпы жиналысының кворумын айқындау кезінде сырттай дауыс берген акционерлердің (акционерлер өкілдерінің) бюллетеньдері ескеріледі.

Акционерлердің қатысу тәртібімен өткізілетін жалпы жиналысына келген акционер (акционердің өкілі) тіркелуге міндетті.

Тіркеуден өтпеген акционер (акционердің өкілі) кворумды анықтау кезінде есепке алынбайды және оның дауыс беруге қатысуға құқығы жоқ.

3. Акционерлердің жалпы жиналысы кворум болған жағдайда хабарланған уақытта ашылады.

Барлық акционерлер (олардың өкілдері) тіркелген, хабарланған және жиналыстың ашылу уақытын өзгертуге қарсылық білдірмеген жағдайларды қоспағанда, акционерлердің жалпы жиналысы хабарланған уақытынан ерте ашылмауы керек.

4. Акционерлердің жалпы жиналысы жалпы жиналыстың төрағасын (төралқасын) және хатшысын сайлайды.

Акционерлердің жалпы жиналысы ашық немесе жасырын (бюллетеньдер бойынша) дауыс беру нысанын белгілейді. Егер қоғамның жарғысында өзгеше көзделмесе, акционерлердің жалпы жиналысының төрағасын (төралқасын) және хатшысын сайлау туралы мәселе бойынша дауыс беру кезінде әрбір акционердің бір дауысы болады, ал шешім қатысушылар санының жай көпшілік даусымен қабылданады.

7. Акционерлердің жалпы жиналысын күн тәртібіндегі барлық мәселелер қаралып, олар бойынша шешімдер қабылданғаннан кейін ғана жабық деп жариялауға болады.

8. Акционерлердің жалпы жиналысының хатшысы акционерлердің жалпы жиналысының хаттамасында көрсетілген мәліметтердің толық және дұрыс болуы үшін жауап береді.

49-бап. Акционерлердің жалпы жиналысының сырттай дауыс беру арқылы шешімдер қабылдауы

1. Акционерлердің жалпы жиналысының шешімдері сырттай дауыс беруді өткізу арқылы қабылдануы мүмкін. Сырттай дауыс беру акционерлердің жалпы жиналысына қатысып отырған акционерлердің дауыс беруімен (аралас дауыс берумен) бірге не акционерлердің жалпы жиналысының отырысы өткізілмей қолданылуы мүмкін.

2. Қоғамның жарғысында акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі барлық немесе жекелеген мәселелер бойынша шешімдерді сырттай дауыс беру арқылы қабылдауға тыйым салу белгіленуі мүмкін.

50-бап. Акционерлердің жалпы жиналысында дауыс беру

1. Акционерлердің жалпы жиналысында дауыс беру:

1) ҚР заң актілерінде көзделген жағдайларда бір акционерге берілетін акциялар бойынша дауыстардың ең көп санын шектеуді;

2) директорлар кеңесінің мүшелерін сайлау кезінде кумулятивтік дауыс беруді;

3) акционерлердің жалпы жиналысында дауыс беру құқығы бар әрбір адамға акционерлердің жалпы жиналысын өткізудің рәсімдік мәселелері бойынша бір дауыстан беруді қоспағанда, "бір акция - бір дауыс" принципі бойынша жүзеге асырылады.

2. Акциялар бойынша берілетін кумулятивтік дауыс беру кезінде дауыстарды акционер директорлар кеңесінің мүшелігіне бір кандидат үшін толық беруі немесе ол директорлар кеңесінің мүшелігіне бірнеше кандидат арасында бөліп беруі мүмкін. Дауыстар саны ең көп берілген кандидаттар директорлар кеңесіне сайланған болып танылады.

3. Акционерлердің қатысу тәртібімен өткізілетін жалпы жиналысында дауыс беру жасырын әдіспен жүргізілген жағдайда мұндай дауыс беруге арналған бюллетеньдер (бұдан әрі осы бапта - қатысып жасырын дауыс беруге арналған бюллетеньдер) дауыс беру жасырын тәсілмен жүргізілетін әрбір жекелеген мәселе бойынша жасалуға тиіс.

51-бап. Дауыс беру қорытындылары туралы хаттама

1. Дауыс беру қорытындылары бойынша есеп комиссиясы дауыс беру қорытындылары туралы хаттама жасап, оған қол қояды.

2. Акционердің дауыс беруге қойылған мәселе бойынша ерекше пікірі болған жағдайда қоғамның есеп комиссиясы хаттамаға тиісті жазба енгізуге міндетті.

3. Дауыс беру қорытындылары туралы хаттама жасалып, оған қол қойылғаннан кейін қатысып жасырын және сырттай дауыс беру үшін толтырылған (оның ішінде жарамсыз деп танылған бюллетеньдер де), соның негізінде хаттама жасалған бюллетеньдер хаттамамен бірге тігіледі және қоғамда сақталады.

4. Дауыс беру қорытындылары туралы хаттама акционерлердің жалпы жиналысының хаттамасына қоса тіркелуге тиіс.

5. Дауыс беру қорытындылары акционерлердің дауыс беру өткізілген жалпы жиналысының барысында жария етіледі.

6. Акционерлердің жалпы жиналысының дауыс беру қорытындылары немесе сырттай дауыс беру нәтижелері акционерлердің назарына акционерлердің жалпы жиналысы жабылғаннан күннен кейін күнтізбелік он бес күн ішінде қаржылық есептілік

депозитарийінің интернет-ресурсында оларды қазақ және орыс тілдерінде жариялау арқылы және қоғамның жарғысында айқындалған тәртіппен (осындай тәртіп болған кезде) жеткізіледі.

52-бап. Акционерлердің жалпы жиналысының хаттамасы

1. Акционерлердің жалпы жиналысының хаттамасы жиналыс жабылғаннан кейін үш жұмыс күні ішінде жасалып, қол қойылуға тиіс.

2. Акционерлердің жалпы жиналысының хаттамасында:

- 1) қоғамның атқарушы органының толық атауы және орналасқан жері;
- 2) акционерлердің жалпы жиналысының өткізілген күні, уақыты және орны;
- 3) қоғамның акционерлердің жалпы жиналысындағы ұсынған дауыс беретін акцияларының саны туралы мәліметтер;
- 4) акционерлердің жалпы жиналысының кворумы;
- 5) акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібі;
- 6) акционерлердің жалпы жиналысында дауыс беру тәртібі;
- 7) акционерлердің жалпы жиналысының төрағасы (төралқасы) және хатшысы;
- 8) акционерлердің жалпы жиналысына қатысқан адамдардың сөйлеген сөздері;
- 9) акционерлердің жалпы жиналысының күн тәртібіндегі дауыс беруге қойылған әрбір мәселе бойынша акционерлердің жалпы дауыс саны;
- 10) дауысқа қойылған мәселелер, олар бойынша дауыс беру қорытындылары;
- 11) акционерлердің жалпы жиналысында қабылданған шешімдер көрсетіледі.

3. Акционерлердің қатысу тәртібімен өткізілетін жалпы жиналысының хаттамасына:

- 1) акционерлердің жалпы жиналысының төрағасы (төралқа мүшелері) мен хатшысы;
- 2) есеп комиссиясының мүшелері (болған кезде) қол қоюға тиіс.

4. Адамдардың біреуі хаттаманың мазмұнымен келіспеген жағдайда, ол адам бас тарту себебіне жазбаша түсініктеме бере отырып, оған қол қоюдан бас тартуға құқылы, ол хаттамаға қоса тіркелуге тиіс.

53-бап. Директорлар кеңесі

1. Осы Заңда және (немесе) қоғамның жарғысында акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді шешуді қоспағанда, директорлар кеңесі қоғамның қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады.

2. Егер осы Заңда және (немесе) қоғамның жарғысында өзгеше белгіленбесе, мынадай мәселелер директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жатады:

- 1) қоғам қызметінің басым бағыттарын және қоғамның даму стратегиясын айқындау немесе ҚР заңнамалық актілерінде көзделген жағдайларда қоғамның даму жоспарын бекіту;
- 2) акционерлердің жылдық және кезектен тыс жалпы жиналысын шақыру туралы шешім қабылдау;
- 2-1) акционерлердің жалпы жиналысын өткізу нысанын айқындау;
- 3) осы Заңның 18-бабы 1-тармағының екінші және үшінші бөліктерінде көзделген жағдайларды қоспағанда, жарияланған акциялар саны шегінде акцияларды орналастыру (өткізу) туралы, оның ішінде орналастырылатын (өткізілетін) акциялар саны, оларды орналастыру (өткізу) тәсілі мен бағасы туралы шешім қабылдау;
- 4) қоғамның орналастырылған акцияларды немесе басқа да бағалы қағаздарды сатып алуы және оларды сатып алу бағасы туралы шешім қабылдау;
- 5) қоғамның жылдық қаржы есептілігін алдын ала бекіту;

5-1) директорлар кеңесінің комитеттері туралы ережелерді бекіту;

- 7) қоғамның облигацияларын және туынды бағалы қағаздарын шығару талаптарын айқындау, сондай-ақ оларды шығару туралы шешімдер қабылдау;
- 8) атқарушы органның сан құрамын, өкілеттік мерзімін анықтау, оның басшысын және мүшелерін (атқарушы органның функциясын жеке-дара жүзеге асыратын адамды) сайлау, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату;

9) атқарушы органның басшысы мен мүшелерінің (атқарушы органның функциясын жеке-дара жүзеге асыратын адамның) лауазымдық айлықтарының мөлшерін және оларға еңбекақы және сыйлықақы төлеу талаптарын айқындау;

10) ішкі аудит қызметінің сандық құрамын, өкілеттік мерзімін айқындау, оның басшысы мен мүшелерін тағайындау, сондай-ақ олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, ішкі аудит қызметінің жұмыс тәртібін, ішкі аудит қызметі қызметкерлеріне еңбекақы және сыйлықақы төлеудің мөлшері мен талаптарын айқындау;

10-1) корпоративтік хатшыны тағайындау, оның өкілеттік мерзімін айқындау, оның өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату, сондай-ақ корпоративтік хатшының лауазымдық жалақысы мөлшерін және сыйақы шарттарын айқындау;

11) қаржылық есептіліктің аудиті үшін аудиторлық ұйымның, сондай-ақ қоғамның акцияларын төлеуге берілген не ірі мәміле нысанасы болып табылатын мүліктің нарықтық құнын бағалау жөніндегі бағалаушының қызметіне ақы төлеу мөлшерін айқындау;

13) қоғамның ішкі қызметін реттейтін құжаттарды (бұған қоғам қызметін ұйымдастыру мақсатында атқарушы орган қабылдайтын құжаттар қосылмайды), оның ішінде аукциондар өткізу және қоғамның бағалы қағаздарына қол қою шарттары мен тәртібін белгілейтін ішкі құжатты бекіту;

14) қоғамның филиалдары мен өкілдіктерін құру және жабу туралы шешімдер қабылдау және олар туралы ережелерді бекіту;

15) қоғамның басқа заңды тұлғалардың акцияларының он және одан да көп пайызын (жарғылық капиталға қатысу үлестерін) сатып алу (иелігінен шығару) туралы шешімдерін қабылдау;

15-1) акцияларының (жарғылық капиталдағы қатысу үлесінің) он және одан да көп проценті қоғамға тиесілі заңды тұлға акционерлерінің (қатысушыларының) жалпы жиналысының құзыретіне жатқызылатын қызмет мәселелері бойынша шешімдер қабылдау;

16) қоғамның міндеттемелерін оның өзіндік капиталы мөлшерінің он және одан да көп проценті болатын шамаға көбейту;

18) қоғам немесе оның қызметтік, коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпия болып табылатын қызметі туралы ақпаратты айқындау;

19) ірі мәмілелер және жасауға қоғам мүдделі мәмілелер жасасу туралы шешімдер қабылдау.

3. Тізбесі осы баптың 2-тармағында белгіленген мәселелерді атқарушы органның шешуіне беруге болмайды.

4. Қоғамның жарғысына сәйкес оның атқарушы органының құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша директорлар кеңесінің шешім қабылдауға, сондай-ақ акционерлердің жалпы жиналысының шешімдеріне қайшы келетін шешімдер қабылдауға құқығы жоқ.

5. Директорлар кеңесі қабылдаған шешімдер вето құқығы белгіленген мәселелер бойынша "алтын акция" иесімен келісілуге тиіс.

6. Директорлар кеңесі:

1) мүдделердің ықтимал қақтығысын, оның ішінде қоғам меншігін заңсыз пайдалануды және мүдделілік болуына орай жасалатын мәмілелерді жасасқан кезде асыра пайдалануды лауазымды адамдар мен акционерлер деңгейінде қадағалауға және оларды мүмкіндігінше жоюға;

2) қоғамдағы корпоративтік басқару практикасының тиімділігін бақылауды жүзеге асыруға тиіс.

53-1-бап. Директорлар кеңесінің комитеттері

1. Аса маңызды мәселелерді қарау және директорлар кеңесіне ұсынымдар әзірлеу үшін қоғамда директорлар кеңесінің комитеттері құрылуға тиіс.

2. Директорлар кеңесінің комитеттері мынадай мәселелерді қарайды:

1) стратегиялық жоспарлау;

- 2) кадрлар және сыйақылар;
 - 3) ішкі аудит;
 - 4) әлеуметтік мәселелер;
 - 5) қоғамның ішкі құжаттарында көзделген өзге де мәселелер.
3. Директорлар кеңесінің комитеттері директорлар кеңесінің мүшелерінен және нақты комитетте жұмыс істеу үшін қажетті кәсіптік білімі бар сарапшылардан тұрады. Директорлар кеңесінің комитетін директорлар кеңесінің мүшесі басқарады. Тәуелсіз директорлар функцияларына осы баптың 2-тармағы бірінші бөлігінің 1) - 4) тармақшаларында көзделген мәселелерді қарау кіретін директорлар кеңесі комитеттерінің басшылары (төрағалары) болып табылады. Атқарушы органның басшысы директорлар кеңесі комитетінің төрағасы бола алмайды. Ішкі аудит мәселелері жөніндегі комитет тек қана директорлар кеңесінің мүшелерінен тұруға тиіс.
4. Директорлар кеңесі комитеттерін қалыптастыру және олардың жұмыс істеу тәртібі, олардың саны, сондай-ақ сандық құрамы қоғамның директорлар кеңесі бекітетін ішкі құжатында белгіленеді.

54-бап. Директорлар кеңесінің құрамы

1. Жеке адам ғана директорлар кеңесінің мүшесі бола алады. Директорлар кеңесінің мүшесі осы Заңға және (немесе) қоғамның жарғысына сәйкес өзіне жүктелген функцияларды орындауды өзге адамдарға беруге құқылы емес.
2. Директорлар кеңесінің мүшелері:
 - 1) акционерлер – жеке адамдар;
 - 2) директорлар кеңесіне акционерлердің өкілдері ретінде сайлауға ұсынылған (ұсыным берілген) адамдар;
 - 3) қоғамның акционері болып табылмайтын және директорлар кеңесіне акционердің өкілі ретінде сайлауға ұсынылмаған (ұсыным берілмеген) жеке адамдар арасынан сайланады.
3. Директорлар кеңесінде бір орынға бір кандидат сайлауға түсетін жағдайды қоспағанда, акционерлер директорлар кеңесінің мүшелерін сайлауды дауыс беруге арналған бюллетеньдерді пайдалана отырып, кумулятивтік дауыс беру арқылы жүзеге асырады. Кумулятивтік дауыс беру бюллетенінің мынадай бағандары болуы тиіс:
 - 1) директорлар кеңесінің мүшелігіне ұсынылған кандидаттардың тізбесі;
 - 2) акционерге тиесілі дауыстар саны;
 - 3) акционердің директорлар кеңесінің мүшелігіне ұсынылған кандидатқа берген дауыстарының саны.Кумулятивтік дауыс беруге арналған бюллетеньге "қарсы" және "қалыс қалды" деген дауыс беру нұсқаларын енгізуге тыйым салынады.
4. Атқарушы органның басшысынан басқа мүшелері директорлар кеңесіне сайлана алмайды. Атқарушы органның басшысы директорлар кеңесінің төрағасы болып сайлана алмайды.
5. Директорлар кеңесі мүшелерінің саны кемінде үш адам болуға тиіс. **Қоғамның директорлар кеңесі құрамының кем дегенде 30% тәуелсіз директорлар болуға тиіс.**
6. Директорлар кеңесінің құрамына сайланатын адамдарға қойылатын талаптар ҚР заңнамасында және қоғамның жарғысында белгіленеді.

55-бап. Директорлар кеңесі мүшелерінің өкілеттік мерзімі

1. Директорлар кеңесінің құрамына сайланған адамдардың, егер ҚР заңдарында және қоғамның жарғысында өзгеше көзделмесе, қайта сайлануына шек қойылмауы мүмкін.
 2. Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімін акционерлердің жалпы жиналысы белгілейді.
- Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі акционерлердің жаңа директорлар кеңесін сайлау өткізілетін жалпы жиналысын өткізу кезінде аяқталады.

3. Акционерлердің жалпы жиналысы директорлар кеңесінің барлық немесе жекелеген мүшелерінің өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуға құқылы.

Директорлар кеңесінің мұндай мүшесінің өкілеттіктері акционерлердің жалпы жиналысы оның өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату туралы шешім қабылдаған күннен бастап тоқтатылады.

4. Директорлар кеңесі мүшесінің өкілеттігін өз бастамасы бойынша мерзімінен бұрын тоқтату директорлар кеңесіне берілген жазбаша хабарлама негізінде жүзеге асырылады.

56-бап. Директорлар кеңесінің төрағасы

1. Егер қоғам жарғысында өзгеше көзделмесе, директорлар кеңесінің төрағасы директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының көпшілік даусымен жасырын дауыс беру арқылы оның мүшелері арасынан сайланады.

Егер қоғам жарғысында өзгеше көзделмесе, директорлар кеңесі төрағаны кез келген уақытта қайта сайлауға құқылы.

2. Директорлар кеңесінің төрағасы директорлар кеңесінің жұмысын ұйымдастырады, оның отырыстарын жүргізеді, сондай-ақ қоғам жарғысында белгіленген өзге де функцияларды жүзеге асырады.

57-бап. Директорлар кеңесінің отырысын шақыру

1. Директорлар кеңесінің отырысы оның төрағасының немесе атқарушы органның бастамасы бойынша, не:

- 1) директорлар кеңесінің кез келген мүшесінің;
- 2) қоғамның ішкі аудит қызметінің;
- 3) қоғамға аудитті жүзеге асыратын аудиторлық ұйымның;
- 4) ірі акционердің талап етуі бойынша шақырылуы мүмкін.

2. Директорлар кеңесінің отырысын шақыру туралы талап директорлар кеңесінің төрағасына директорлар кеңесі отырысының ұсынылатын күн тәртібі бар тиісті жазбаша хабар жіберу арқылы қойылады.

Директорлар кеңесінің төрағасы отырысты шақырудан бас тартқан жағдайда, бастамашы аталған талаппен атқарушы органға жүгінуге құқылы, ол директорлар кеңесінің отырысын шақыруға міндетті.

Директорлар кеңесінің отырысын директорлар кеңесінің төрағасы немесе атқарушы орган, егер қоғам жарғысында өзгеше мерзім белгіленбесе, шақыру туралы талап келіп түскен күннен бастап **күнтізбелік 10 күннен кешіктірмей шақыруға тиіс.**

Директорлар кеңесінің отырысы аталған талапты қойған адамды міндетті түрде шақыра отырып өткізіледі.

4. **Күн тәртібіндегі мәселелер бойынша материалдар** директорлар кеңесінің мүшелеріне, егер қоғамның жарғысында өзгеше мерзім айқындалмаса, отырыс өткізілетін күнге дейін кемінде **күнтізбелік 7 күн бұрын беріледі.**

58-бап. Директорлар кеңесінің отырысы

1. Директорлар кеңесінің отырысын өткізу үшін кворум қоғамның жарғысында белгіленеді, бірақ ол директорлар кеңесі мүшелері санының жартысынан кем болмауға тиіс.

2. Директорлар кеңесінің әрбір мүшесінің бір даусы болады.

Директорлар кеңесінің шешімдері, егер осы Заңда және қоғам жарғысында өзгеше көзделмесе, директорлар кеңесінің отырысқа қатысқан мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады.

Дауыстар саны тең болған кезде директорлар кеңесі төрағасының немесе директорлар кеңесінің отырысында төрағалық етуші адам даусының шешуші дауыс болуы қоғам жарғысында көзделуі мүмкін.

5. Директорлар кеңесінің қатысу тәртібімен өткен отырысында қабылданған шешімдері хаттамамен ресімделеді, ол отырыс өткен күннен бастап жеті күн ішінде жасалып, оған

отырыста төрағалық еткен адам мен директорлар кеңесінің хатшысы қол қоюға болуға тиіс.

6. Директорлар кеңесі отырыстарының хаттамалары және директорлар кеңесі сырттай дауыс беру арқылы қабылдаған шешімдер қоғамда сақталады.

59-бап. Атқарушы орган

1. Ағымдағы қызметке атқарушы орган басшылық етеді. Атқарушы орган алқалы немесе жеке-дара болуы мүмкін.

Атқарушы орган қоғам қызметінің осы Заңда, ҚР өзге де заң актілерінде және қоғамның жарғысында қоғамның басқа органдары мен лауазымды адамдарының құзыретіне жатқызылмаған кез келген мәселесі бойынша шешім қабылдауға құқылы.

Қоғамның алқалы атқарушы органының шешімдері хаттамамен ресімделеді, оған атқарушы органның отырысқа қатысқан барлық мүшелері қол қоюға және онда дауысқа қойылған мәселелер, атқарушы органның әр мүшесінің әрбір мәселе бойынша дауыс беру нәтижесі көрсетілген, осы мәселелер бойынша дауыс беру қорытындылары қамтылуға тиіс.

Қоғамның атқарушы органы мүшесінің дауыс беру құқығын өзге адамға, оның ішінде қоғамның атқарушы органының басқа мүшесіне беруіне жол берілмейді.

Атқарушы орган акционерлердің жалпы жиналысы мен директорлар кеңесінің шешімдерін орындауға міндетті.

Атқарушы органның veto құқығы белгіленген мәселелер жөніндегі шешімдері "алтын акция" иесімен келісілуге тиіс.

2. Қоғамның акционерлері және оның акционерлері болып табылмайтын қызметкерлері алқалы атқарушы органның мүшелері бола алады.

Атқарушы органның мүшесі директорлар кеңесінің келісімімен ғана басқа ұйымдарда жұмыс істеуге құқылы.

60-бап. Атқарушы орган басшысының өкілеттігі

Атқарушы органның басшысы:

1) акционерлердің жалпы жиналысы мен директорлар кеңесі шешімдерінің орындалуын ұйымдастырады;

2) үшінші тұлғалармен қатынастарда қоғам атынан сенімхатсыз әрекет етеді;

3) үшінші тұлғалармен қатынастарда қоғам атынан өкілдік ету құқығына сенімхат береді;

4) қоғам қызметкерлерін қабылдауды, ауыстыруды және жұмыстан босатуды жүзеге асырады, оларға көтермелеу шараларын қолданады және тәртіптік жазалар қолданады және басқа;

5) өзі болмаған жағдайда өз міндеттерін атқаруды атқарушы орган мүшелерінің біріне жүктейді;

6) атқарушы орган мүшелерінің арасында міндеттерді, сондай-ақ өкілеттік саласын және жауапкершілікті бөледі.

61-бап. Ішкі аудит қызметі

1. Қоғамның қаржы-шаруашылық қызметіне бақылауды жүзеге асыру үшін ішкі аудит қызметі құрылуы мүмкін.

2. Ішкі аудит қызметінің қызметкерлері директорлар кеңесінің және атқарушы органның құрамына сайлана алмайды.

3. Ішкі аудит қызметі тікелей директорлар кеңесіне бағынады және өз жұмысы туралы оның алдында есеп береді.

62-бап. Қоғамның лауазымды адамдары қызметінің принциптері

1. Қоғамның лауазымды адамдары:

1) өздеріне жүктелген міндеттерді адал орындайды және қоғам мен акционерлердің мүдделерін мейлінше жоғары дәрежеде көрсететін әдістерді пайдаланады;

2) қоғамның мүлкін пайдаланбауға тиіс әрі оны қоғам жарғысына және акционерлердің жалпы жиналысы мен директорлар кеңесінің шешімдеріне қайшы пайдалануға, сондай-ақ оны өз мақсаттарына пайдалануға жол бермеуге және өздерінің үлестес тұлғаларымен мәмілелер жасаған кезде асыра пайдаланбауға тиіс;

3) тәуелсіз аудит жүргізуді қоса алғанда, бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік жүйесінің тұтастығын қамтамасыз етуге міндетті;

4) қоғамның қызметі туралы ақпараттың Қазақстан Республикасы заңдарының талаптарына сәйкес ашылуы мен берілуін бақылайды;

5) егер қоғамның ішкі құжаттарында өзгеше белгіленбесе, қоғамның қызметі туралы ақпараттың құпиялылығын, оның ішінде қоғамдағы жұмыс тоқтатылған сәттен бастап үш жылдың ішінде сақтауға міндетті.

2. Қоғамның директорлар кеңесінің мүшелері:

1) хабардарлық, ашықтық негізінде, қоғамның және оның акционерлерінің мүдделері үшін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, қоғамның жарғысы мен ішкі құжаттарына сәйкес әрекет етуге;

2) барлық акционерлерге әділ қарауға, корпоративтік мәселелер бойынша объективті түрде тәуелсіз ой-пікір білдіруге тиіс.

63-бап. Қоғамның лауазымды адамдарының жауапкершілігі

1. Қоғамның лауазымды адамдары өздерінің іс-әрекеттерінен және (немесе) әрекетсіздігінен келтірілген зиян үшін және қоғамға келтірілген залалдар үшін:

1) қателесуге әкеп соқтыратын ақпарат немесе көрінеу жалған ақпарат беру;

2) осы Заңда белгіленген ақпарат беру тәртібін бұзу;

3) олардың жосықсыз іс-әрекеттері және (немесе) әрекетсіздігі нәтижесінде, оның ішінде олардың не олардың үлестес тұлғаларының қоғаммен осындай мәмілелер жасасу нәтижесінде пайда (табыс) табу мақсатында, қоғамға зиян келтіруге әкеп соқтырған ірі мәмілелерді және (немесе) мүдделілік болуына орай жасалатын мәмілелерді жасасуды ұсыну және (немесе) жасасу туралы шешім қабылдау нәтижесінде келтірілген залалдарды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей қоғам мен акционерлер алдында ҚР заңдарында белгіленген жауаптылықта болады.

3. Мәміленің жасалуына мүдделі және орындау нәтижесінде қоғамға залалдар келтірілген мәміле жасасуды ұсынған лауазымды адамды қоспағанда, қоғамның лауазымды адамдары, егер қоғамның органы қабылдаған, қоғамға не акционерге залалдар келтіруге әкеп соқтырған шешімге қарсы дауыс берсе немесе дәлелді себептермен дауыс беруге қатыспаса, жауаптылықтан босатылады.

5. Егер қоғамның қаржылық есептілігі қоғамның қаржылық жағдайын бұрмаласа, қоғамның осы қаржылық есептілігіне қол қойған қоғамның лауазымды адамдары осының нәтижесінде материалдық зиян келтірілген үшінші тұлғалар алдында жауаптылықта болады.

6. Осы баптың мақсаты үшін айқындама деп мыналар түсіндіріледі:

жосықсыз іс-әрекет, яғни нәтижесінде қоғамға әдеттегі кәсіпкерлік тәуекелмен қамтылмайтын залалдар келтірілген, қоғамның лауазымды адамдары қызметінің осы Заңда белгіленген қағидаттарын бұза отырып, ірі мәмілелер және (немесе) мүдделілік болуына орай жасалатын мәмілелер жасасу туралы қоғам мүдделерінен тыс шешім қабылдау (мәміле жасасуды ұсыну);

әрекетсіздік, яғни нәтижесінде қоғамға әдеттегі кәсіпкерлік тәуекелмен қамтылмайтын залалдар келтірілген ірі мәмілелер және (немесе) мүдделілік болуына орай жасалатын мәмілелер жасасу туралы шешім қабылдау кезінде қоғамның лауазымды адамының қалыс қалуы не дәлелді себепсіз дауыс беруге қатыспауы.

64-бап. Қоғамның үлестес тұлғасы

1. Мыналар:

1) ірі акционер;

- 2) қоғамның тәуелсіз директорын қоспағанда, осы тармақтың 1), 3) және 8) тармақшаларында аталған жеке тұлғаның жақын туыстары, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туыстары;
- 3) қоғамның немесе, тәуелсіз директорды қоспағанда, осы тармақтың 1), 4), 5), 6), 6-1), 7), 8), 9) және 10) тармақшаларында аталған заңды тұлғаның лауазымды адамы;
- 4) қоғамның ірі акционері не лауазымды адамы болып табылатын тұлғаның бақылауындағы заңды тұлға;
- 5) қоғамның ірі акционері не лауазымды адамы болып табылатын тұлға оған қатысты ірі акционер болып табылатын не мүліктегі тиісті үлеске құқығы бар болатын заңды тұлға;
- 6) оған қатысты алғанда қоғам ірі акционер болып табылатын не мүліктегі тиісті үлеске құқығы бар болатын заңды тұлға;
- 7) қоғаммен бірге үшінші тұлғаның бақылауында болатын заңды тұлға;
- 8) қоғаммен шарт арқылы байланысы бар, қоғам қабылдайтын шешімдерді сол шартқа сәйкес айқындауға құқылы тұлға қоғамның үлестес тұлғасы болып табылады.

1-1. Мыналар:

- 1) жақын туыстары, жұбайы (зайыбы), жұбайының (зайыбының) жақын туыстары;
- 2) осы жеке тұлға және (немесе) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген тұлғалар ірі акционері (ірі қатысушысы) және (немесе) лауазымды адамы болып табылатын заңды тұлға;
- 3) жеке тұлғаның және (немесе) осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген тұлғалардың бақылауында болатын заңды тұлға;
- 5) осы тармақтың 2), 3) және 4) тармақшаларында көрсетілген заңды тұлғалардың лауазымды адамдары жеке тұлғаның үлестес тұлғасы болып табылады.

2. Тиісті қоғам немесе өзге заңды тұлға қабылдайтын шешімді анықтау мүмкіндігі қоғамға немесе өзге заңды тұлғаға бақылау жасау деп танылады.

3. Осы баптың ережелері коммерциялық емес ұйым болып табылатын қоғамдарға және кредиттік бюроларға қолданылмайды.

Мыналар:

- 1) коммерциялық емес ұйымның немесе кредиттік бюроның ірі акционерлері (қатысушылары) болып табылатын тұлғалар;
- 2) іс-әрекетке қабілетсіз және іс-әрекетке қабілеті шектеулі тұлғалар үлестес тұлғалар болып табылмайды.

66-бап. Үлестес тұлғалардың қатысуымен мәмілелер жасасу ерекшеліктері

1. Үлестес тұлғаларының қатысуымен қоғамның мәмілелер жасасу ерекшеліктері осы Заңда және ҚР өзге де заң актілерінде белгіленеді.

2. Қоғамның үлестес тұлғаларының қатысуымен мәміле жасасу тәртібіне осы Заңда және ҚР өзге де заң актілерінде белгіленген талаптардың сақталмауы кез келген мүдделі тұлғаның талап қоюы бойынша соттың мәмілені жарамсыз деп тануына негіз болып табылады.

67-бап. Қоғамның үлестес тұлғалары туралы мәліметтерді ашу

1. Қоғамның үлестес тұлғалары туралы мәліметтер қызметтік, коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын ақпарат болып табылмайды.

2. Қоғам үлестес тұлғаларының есебін осы тұлғалар немесе орталық депозитарий беретін мәліметтер негізінде (уәкілетті орган белгілеген тәртіппен ірі акционер болып табылатын тұлғаларға қатысты ғана) жүргізуге міндетті.

Қоғамның акционерлері мен лауазымды адамдарының өз үлестес тұлғалары туралы ақпаратты табыс ету тәртібі жарғымен белгіленеді.

3. Қоғамның үлестес тұлғалары болып табылатын жеке және заңды тұлғалар үлестестік туындаған күннен бастап жеті күн ішінде өзінің үлестес тұлғалары туралы мәліметті қоғамға табыс етуге міндетті.

68-бап. Ірі мәміле

1. Мыналар:

1) нәтижесінде құны қоғам активтерінің баланстық құнының жалпы мөлшерінің жиырма бес және одан да көп пайызын құрайтын мүлікті қоғам сатып алатын немесе иеліктен шығаратын (сатып алуы немесе иеліктен шығаруы мүмкін) мәміле немесе өзара байланысты мәмілелердің жиынтығы;

2) нәтижесінде қоғам өзінің орналастырылған бағалы қағаздарын сатып алуы немесе орналастырылған бір түрдегі бағалы қағаздардың жалпы санының жиырма бес және одан да көп проценті мөлшерінде олардың сатылып алынған бағалы қағаздары сатылуы ықтимал мәміле немесе өзара байланысты мәмілелердің жиынтығы;

3) қоғамның жарғысында ірі мәміле деп танылатын өзге де мәміле ірі мәміле деп танылады.

2. Мыналар:

1) белгілі бір мүлікті сатып алуға немесе иеліктен айыруға қатысты белгілі бір тұлғамен не өзара үлестес тұлғалар тобымен жасалатын бірнеше мәміле;

2) бір шартпен немесе өзара байланысты бірнеше шартпен ресімделетін мәмілелер;

3) жарғымен немесе акционерлерінің жалпы жиналысының шешімімен өзара байланысты мәмілелер деп танылатын өзге де мәмілелер өзара байланысты мәмілелер деп танылады.

69-бап. Мәміленің нысанасы болып табылатын мүліктің құны

Нәтижесінде қоғам активтері мөлшерінің он және одан да көп пайызы сомасына мүлік сатып алынатын не иеліктен шығарылатын мәмілені жасасу туралы шешім ҚР бағалау қызметі туралы заңнамалық актісіне сәйкес бағалаушы айқындаған осы мүліктің нарықтық құны ескеріле отырып қабылдануға тиіс.

70-бап. Қоғамның ірі мәміле жасасуы

1. Жасасу туралы шешім осы Заңның 36-бабы 1-тармағының 17-1) тармақшасына және 73-бабының 3-1-тармағына сәйкес қоғам акционерлерінің жалпы жиналысында қабылданатын мәмілелерді қоспағанда, қоғамның ірі мәмілелер жасасуы туралы шешімді директорлар кеңесі қабылдайды.

2. Қоғамның жарғысында ірі мәмілелердің тізбесі, сондай-ақ оларды жасасу тәртібі белгіленуі мүмкін, оларды жасасу туралы шешімді акционерлердің жалпы жиналысы қабылдайды.

71-бап. Қоғамның мәміле жасасуға мүдделілігі

1. Қоғамның үлестес тұлғалары, егер олар:

1) мәміле жасаушы тарап болса немесе оған өкіл немесе делдал ретінде қатысса;

2) мәміле жасаушы тарап болып табылатын немесе оған өкіл немесе делдал ретінде қатысатын заңды тұлғаның үлестес тұлғалары болса, қоғамның мәміле жасасуына мүдделі тұлғалары (бұдан әрі - мүдделі тұлғалар) деп танылады.

73-бап. Мүдделілік болуына орай жасалатын мәмілені жасасу тәртібіне қойылатын талаптар

1. Мүдделілік болуына орай қоғамның мәмілені жасасуы туралы шешім, осындай мәміленің үлгілік шарттарын қоғамның директорлар кеңесі бекіткен жағдайларды қоспағанда, оның жасалуына мүдделі емес директорлар кеңесі мүшелерінің жай көпшілік даусымен қабылданады.

2. Мүдделілік болуына орай қоғамның мәмілені жасасуы туралы шешімді акционерлердің жалпы жиналысы:

1) қоғамның директорлар кеңесінің барлық мүшелері мүдделі тұлғалар болып табылған;

2) шешім қабылдауға қажетті дауыстар саны болмауына орай, директорлар кеңесінің мұндай мәмілені жасасу туралы шешімді қабылдау мүмкіндігі болмаған жағдайларда оның жасалуына мүдделі емес акционерлердің көпшілік даусымен қабылдайды.

74-бап. Қоғамның жасалуына қатысты ерекше талаптар белгіленген мәмілелер жасасуының салдары

1. Ірі мәмілені және жасалуына мүдделілік болған мәмілені жасасу кезінде осы Заңда көзделген талаптарды сақтамау, сондай-ақ өзге де мәмілелерді Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын бұза отырып жасасу осы мәмілелерді ҚР заңнамасында көзделген тәртіппен және негіздер бойынша мүдделі тұлғалардың талап қоюы бойынша сот тәртібімен жарамсыз деп тануға алып келуі мүмкін.

2. Мәміле жасасудың осы Заңда көзделген тәртібіне қойылатын талаптарын, сондай-ақ лауазымды адамдар қызметінің қағидаттарын бұза отырып қоғаммен мәміле жасалуына мүдделі тұлға қоғам алдында өзінің қоғамға келтірген залалы мөлшерінде жауапты болады. Мәмілені бірнеше тұлға жасаған жағдайда олардың қоғам алдындағы жауапкершілігі ортақ болады.

75-бап. Қоғамның қаржылық есептілігі

Қоғамның бухгалтерлік есебін жүргізу мен қаржылық есептілігін жасау тәртібі ҚР бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасымен және қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарымен белгіленеді.

76-бап. Қоғамның жылдық қаржылық есептілігі

1. Атқарушы орган жыл сайын акционерлердің жалпы жиналысына талқылау және бекіту үшін аудиті ҚР аудиторлық қызмет жөніндегі заңдарына сәйкес жасалған өткен жылғы жылдық қаржылық есептілікті табыс етеді. Атқарушы орган қаржылық есептіліктен басқа жалпы жиналысқа аудиторлық есепті табыс етеді.

3. Жылдық қаржылық есептілікті директорлар кеңесі акционерлердің жылдық жалпы жиналысы өтетін күнге дейін отыз күннен кешіктірмей алдын ала бекітуге тиіс.

Қоғамның аудиттелген жылдық қаржылық есептілігін түпкілікті бекіту акционерлердің жылдық жалпы жиналысында жүргізіледі.

78-бап. Қоғамның аудиті

1. Сот банкрот деп таныған қоғамды, сондай-ақ уәкілетті орган лицензиядан айырған және (немесе) мәжбүрлеп тарату процесіндегі банктерді, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарын қоспағанда, қоғам жылдық қаржылық есептіліктің аудитін жүргізуге міндетті.

2. Қоғамға аудит директорлар кеңесінің, атқарушы органның бастамасы бойынша қоғам есебінен не ірі акционердің талап етуі бойынша оның есебінен жүргізіледі, бұл ретте ірі акционер аудиторлық ұйымды дербес анықтауға құқылы.

79-бап. Қоғамның ақпаратты жария етуі

Қоғам "Бағалы қағаздар рыногы туралы" ҚР Заңында және уәкілетті органың нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен ақпаратты қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында және қор биржасының интернет-ресурсында жария етуге міндетті.

80-бап. Қоғамның құжаттары

1. Қоғамның өз қызметіне қатысты құжаттарды қоғам өзі қызмет еткен бүкіл мерзім ішінде қоғамның атқарушы органы орналасқан жерде немесе оның жарғысында белгіленген өзге де жерде сақтауға тиіс.

2. Өзге құжаттар, оның ішінде қоғамның қаржылық есептілігі ҚР заңдарына сәйкес белгіленген мерзім ішінде сақталады.

3. Акционердің талап етуі бойынша қоғам оған осы Заңда көзделген құжаттардың көшірмесін қоғамның жарғысында белгіленген тәртіппен, бірақ қоғамға осындай талап келіп түскен күннен бастап он күнтізбелік күннен кешіктірмей беруге міндетті, бұл орайда қызметтік, коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпия болып табылатын ақпаратты беруге шектеулер енгізуге жол беріледі.

81-бап. Қоғамды қайта ұйымдастыру

1. Қоғамды қайта ұйымдастыру (біріктіру, біріктіру, бөлу, бөлініп шығу, қайта құру) ҚР заң актілерінде белгіленген ерекшеліктер ескеріле отырып, ҚР Азаматтық кодексіне сәйкес жүзеге асырылады.

2. Қоғам бөліну немесе бөлініп шығу арқылы қайта ұйымдастырылған кезде қайта ұйымдастырылатын қоғамның кредиторлары осы қоғам борышкер болып табылатын міндеттеменің мерзімінен бұрын тоқтатылуын және залалдардың өтелуін талап етуге құқылы.

3. Егер қоғам қайта ұйымдастырылған жағдайда өз қызметін тоқтатса, оның акциялары шығарылымының ҚР заңдарында белгіленген тәртіппен күші жойылуға тиіс.

82-бап. Қоғамдардың бірігуі

1. Екі немесе бірнеше қоғамның өз қызметін тоқтатып, бірігу туралы шарттың негізінде және өткізу актілеріне сәйкес өзінің бүкіл мүлкін, құқықтарын және міндеттерін беру арқылы жаңа қоғамның пайда болуы қоғамдардың бірігуі деп танылады.

2. Қоғамдарды біріктіру жолымен құрылатын қоғамның жарғылық капиталы қайта ұйымдастырылатын бір қоғамның инвестициялары қайта ұйымдастырылатын басқа қоғамға шегеріле отырып, қайта ұйымдастырылатын қоғамдардың өз капиталдарының сомасына тең болады.

3-1. Негізгі ұйым мен орналастырылған акцияларының жүз пайызын негізгі ұйым иеленетін еншілес ұйым біріккен жағдайда, құрылған қоғамның акциялары негізгі ұйым акционерлері арасында орналастырылады.

5. Бірігу туралы шешім қайта ұйымдастырылатын қоғамдар акционерлерінің бірлескен жалпы жиналысында әрбір жеке қоғам акционерлерінің айқын басым көпшілік даусымен қабылданады.

6. Бірігу туралы шартқа қайта ұйымдастырылатын қоғамдардың барлық акционерлері қол қоюға тиіс. Өткізу актісіне атқарушы органдардың басшылары мен қайта ұйымдастырылатын қоғамдардың бас бухгалтерлері қол қояды.

83-бап. Қоғамның біріктірілуі

1. Біріктірілетін қоғамның біріктіру туралы шарттың негізінде және өткізу актісіне сәйкес бүкіл мүлкін, құқықтары мен міндеттерін басқа қоғамға бере отырып, өз қызметін тоқтатуы қоғамның басқа қоғамға біріктірілуі деп танылады.

2. Біріктірілетін қоғам акцияларын сату бағасы біріктірілетін қоғамның өз капиталының оның орналастырылған (қоғамның сатып алғандарын қоспағанда) акцияларға арақатынасына қарай айқындалады.

3. Біріктірілетін қоғамның директорлар кеңесі біріктіру нысанында қайта ұйымдастыру туралы, біріктірілетін қоғамның акцияларын сату тәртібі, мерзімі және бағасы туралы мәселені акционерлердің жалпы жиналысының қарауына шығарады.

4. Біріктіру туралы шешім өзіне біріктіру жүзеге асырылатын қоғам мен біріктірілетін қоғам акционерлерінің бірлескен жалпы жиналысында әрбір жеке қоғамның дауыс беретін акцияларының жалпы санының айқын басым көпшілігімен қабылданады.

Біріктіру туралы шартқа қайта ұйымдастырылатын қоғамдардың атқарушы органдарының басшылары қол қоюға тиіс.

84-бап. Қоғамның бөлінуі

1. Қоғамның жаңадан пайда болатын қоғамдарға өзінің бүкіл мүлкін, құқықтары мен міндеттерін бере отырып, өз қызметін тоқтатуы қоғамның бөлінуі деп танылады. Бұл

орайда бөлінетін қоғамның құқықтары мен міндеттері бөліну балансына сәйкес жаңадан пайда болатын қоғамдарға ауысады.

Қоғамның бөлінуі нәтижесінде пайда болған акционерлік қоғамдардың жарғылық капиталдарының сомасы қайта ұйымдастырылатын қоғамның өз капиталының мөлшеріне тең болады.

2. Қайта ұйымдастырылған акционерлік қоғамның барлық акционерлері қоғамның бөлінуі нәтижесінде пайда болған қоғамдардың әрқайсысының акционерлері болып табылады.

3. Қайта ұйымдастырылатын қоғамның директорлар кеңесі қоғамның бөлініп шығуы нысанында қайта ұйымдастырылуы, бөлініп шығу тәртібі мен талаптары және бөліну балансын бекіту туралы мәселелерді акционерлердің жалпы жиналысының қарауына енгізеді.

85-бап. Қоғамның бөлініп шығуы

1. Қайта ұйымдастырылатын қоғам қызметін тоқтатпай, оның мүлкінің, құқықтары мен міндеттерінің бір бөлігін бөліну балансына сәйкес бере отырып, қоғамның бір немесе бірнеше қоғам құруы қоғамның бөлініп шығуы деп танылады.

Бөлініп шығу кезінде қайта ұйымдастырылатын қоғамның жарғылық капиталы кемітілуге жатпайды.

2. Қайта ұйымдастырылатын қоғам бөлініп шыққан қоғамның жалғыз құрылтайшысы болып табылады.

86-бап. Қоғамды қайта құру

1. Қоғам шаруашылық серіктестігі немесе өндірістік кооператив болып қайта құрылуға құқылы, қайта құрылатын қоғамның барлық құқықтары мен міндеттері өткізу актісіне сәйкес оған ауысады.

4. Қайта құру кезінде құрылатын жаңа заңды тұлғаның қатысушылары өздерінің бірлескен отырысында ҚР заң актілеріне сәйкес оның құрылтай құжаттарын бекіту және органдарын сайлау туралы шешім қабылдайды.

87-бап. Қоғамды мәжбүрлеп қайта ұйымдастыру туралы сот шешімін орындамаудың салдары

1. Егер қоғамның сот шешімі бойынша бөліну немесе бөлініп шығу нысанында мәжбүрлеп қайта ұйымдастыруды жүргізуге уәкілетті органдары қайта ұйымдастыруды осындай шешімде белгіленген мерзімде жүзеге асырмаса, сот біліктілік талаптарына сай келетін сенімгер басқарушы тағайындайды және оған бөліну немесе бөлініп шығу нысанында қайта ұйымдастыруды жүзеге асыруды тапсырады.

2. Сенімгер басқарушы тағайындалған кезден бастап оған директорлар кеңесі мен акционерлердің жалпы жиналысының осы Заңның 84 және 85-баптарында көзделген қайта ұйымдастыру талаптарын айқындау жөніндегі өкілеттіктері ауысады.

3. Қоғам атынан әрекет жасайтын сенімгер басқарушы бөліну балансын жасайды және оны бөліну немесе бөлініп шығу нәтижесінде құрылған қоғамдардың жалпы жиналысында бекітілген құрылтай құжаттарымен бірге соттың қарауына береді.

88-бап. Қоғамды тарату

1. Қоғамды ерікті түрде тарату туралы шешім ҚР заң актілеріне сәйкес кредиторлармен келісімдер бойынша және олардың бақылауымен тарату рәсімін белгілейтін акционерлердің жалпы жиналысында қабылданады.

2. ҚР заң актілерінде көзделген жағдайларда қоғамды мәжбүрлеп таратуды сот жүзеге асырады.

Егер ҚР заң актілерінде өзгеше көзделмесе, қоғамды тарату туралы талапты мүдделі тұлғалар сотқа ұсынуы мүмкін.

3. Соттың немесе жалпы жиналыстың қоғамды тарату туралы шешімімен тарату комиссиясы тағайындалады.

Тарату комиссиясы қоғамның таратылуы кезеңінде оны басқару және тізбесі ҚР заңдарында белгіленген іс-әрекет жасау жөніндегі өкілеттіктерге ие болады.

Ерікті тарату кезінде тарату комиссиясының құрамына қоғам кредиторларының өкілдері, ірі акционерлердің өкілдері, сондай-ақ акционерлердің жалпы жиналысының шешіміне сәйкес өзге де адамдар енгізілуге тиіс.

89-бап. Таратылатын қоғамның мүлкін акционерлер арасында бөлу

1. Таратылатын қоғамның кредиторлардың талаптары қанағаттандырылғаннан кейін қалған мүлкін акционерлер арасында бөлуді тарату комиссиясы мынадай кезектілікпен жүзеге асырады:

1) бірінші кезекте - осы Заңға сәйкес сатып алынуға тиіс болатын акциялар бойынша төлемдер;

2) екінші кезекте - артықшылықты акциялар бойынша есептелген және төленбеген дивидендтерді төлеу;

3) үшінші кезекте - жай акциялар бойынша есептелген және төленбеген дивидендтерді төлеу.

Қалған мүлік ақшалай нысанда және (немесе) мүлікті заттай беру арқылы, барлық акция иелерінің арасында оларға тиесілі акциялардың санына қарай бөлінеді.

2. Әрбір кезектің талаптары алдыңғы кезектің талаптары толық қанағаттандырылғаннан кейін қанағаттандырылады.